సుభద్రా పరిణయము.

కూచిమంచి జగ్గకవి ప్రణీతము.

ముద్రింపఁబడ

కొల్లూరి సుబ్రహ్మణ్యము చే

ప్రకటింపఁబడెను.

1935.

 [వెల రు. **0-12-0**

ఉపోద్ఘాతము.

ఈ సుభద్రాపరిణయమును రచించినవాఁడు కూచిమంచి జగ్గకవి. కౌండిన్యగోత్రోద్భవుఁడు. సుప్రసిద్ధకవిసార్వభౌముఁ డగు తిమ్మకవికి సోదరుఁడు. ఆంధ్రప్రపంచమున నీతనినామమును విననివా రుండరు. వేములవాఁడ భీమకవి, అడిదము సూరన మొదలగువారివలె 'శాపాదపి శరాదపి' గణములోనివాఁడు. తిట్టుకవిత్వమునం దెంతపాండితి గలదో యంతకు వేయిరెట్టులు సొగసుందనము ప్రబంధములయందుఁ జూపఁగల సమర్థుఁడు,

కం. బోట కలాట కిరాట వ
రాట మరాటాంగ వంగ రాజన్యసభా
ఝూట నిరాఘాటనట
చ్చాటుకవిత్వాంకుఁ డరయ జగ్గన ధరణిన్.

అని తిమ్మకవి యీతనిఁగూర్చి చెప్పినపద్యమునం దతిశయోక్తి యించుకయును లేదు. సుభద్రాపరిణయగాథను చేమకూర వేంకటకవి విజయవిలాసమునం దెత్తుకొనియెను. తనకన్నఁ బూర్వుఁ డగుటచేతను, రసచాతురియందు సిద్ధహస్తుఁ డగుటచేతను వేంకటకవియొక్క పోకడలను గొన్నిటి నీతఁ డనుకరింపక తప్పినది కాదు కాని, మొత్తమునకుఁ జాల స్వతంత్రుఁడు. శైలికొఱకీ క్రిందపద్య ముదాహరింపఁబడుచున్నది.

శా. కారం బయ్యె నితంబినీమణి కలంకారంబు రోలంబఝం
కారంబున్ సమదోగ్రకోకిలకుహూకారంబుఁ జంద్రోద్ధతా
కారంబున్ గుసుమాస్త్రచాపగుణటంకారంబు రాయంచక్రేం
కారంబున్ శుకశారికానికరహుంకారంబు ఘోరంబుగన్.

ఈకవి వ్రాసిన జానకీపరిణయముగూడఁ ద్వరలో మాచదువరుల కందఁజేయఁ గల నని మనవి చేయుచున్నాను.

ఇట్లు విధేయుఁడు,

కొల్లూరి సుబ్రహ్మణ్యం.

శ్రీ

సుభద్రాపరిణయము.

ప్రథమాశ్వాసము.

శ్రీయలరన్ సుభద్రయును
సీరియుఁ బార్శ్వముల న్నెలంగ న
త్యాయతలీల నీలకుధ
రాగ్రమునందు వసించి నిచ్చలుం
బాయక భక్తకోటి కవపాయశుభంబు లొసంగు శ్రీజగ
న్నాయకదేవదేవుఁ డభిసంవ్యకృపామతి మమ్ముఁ బ్రోవుతన్.

చ. జలజదళాక్షువక్ష మనుసౌధతలంబునఁ గౌస్తుభాతిని
ర్గలసుచిదీప దీప్తులు విరాజిలఁ గాఁపుర ముండి ముజ్జగం
బులు గరుణాకటాక్షమునఁ బ్రోఁచుజగజ్జనయిత్రి లక్ష్మి ని
చ్చలును మదీయగేహమున సంతస మూని వసించుఁగావుతన్. ౨

చ. అగజవివాహవేళఁ దనయాఁదలఁ బొల్చుసుధాంశుమండలం
బెగదిగఁ జూచి పెండ్లికొడు కేమిటికిం దలఁబ్రాలపళ్లె మి
మ్మగధరియించె నంచు నతిముగ్ధతఁ బల్కుభవానినెచ్చెలిం
దగఁ గని నవ్వుశంకరుఁ డుదారత మాకు నభీష్ట మీవుతన్. 3

చ. కరిముఖుఁ గన్నతల్లి శశిఖండవిమండనుకూర్మిరాణి భూ
ధరవరుముద్దుపట్టి నిజదాసగృహాంగణకల్పవల్లి ని

గ్జరనికరప్రపూజిత విరాజితచారుపదారవింద శాం
కరి భువనైకమాత కుతుకంబున మాకు శుభంబు లీవుత౯. ౪

శా. వందారు త్రిదశాధిపప్రముఖదేవవ్రాతమౌళిస్ఫుర
న్మందారద్రుమదివ్యసౌరభమిళన్మంజుప్రసూనాగ్రని
ష్యందన్నవ్యమరందబిందుపరిషిక్తాంఘ్రిద్వయుం డాశ్రితా
నందుం డెప్పుడు మాకు నిచ్చు నతులానందాయురారోగ్యముల్.

క. తెలిలావుపులుఁగు మావులు
గలయులవేలుపులపెద్ద గాదిలికలికిం
బలుకులచిలుకలకొలికిం
దలఁతున్ నాహృదయపీఠిఁ దరలనిభక్తిన్. ౬

చ. ధనదసుహృద్గళాగ్రసముదంచితదివ్యకపాలమాలికల్
గనుఁగొని గొప్పయుండ్రములుగా మది నెంచి కరంబు సావి ది
గ్గన నవి గైకొనం దలఁచి కౌతుకలీల నటించుపార్వతీ
తనయుఁడు విఘ్నరాజు ప్రమదంబున మత్కృతిఁ బ్రోచుఁగావుత౯.

గీ. వామలూరుభవుని వ్యాసు మ్హాఁ గాళి
దాసు మాఘుఁ జోరు దండిఁ బ్రవర
సేను భట్టబాణు శ్రీహర్షు భవభూతి
భారవిని మయూరుఁ బ్రస్తుతింతు. ౭

గీ. నన్నపార్యునిఁ దిక్కయ నాచిరాజు
సోము నమరేశు శ్రీనాథు భీమకవిని
రంగనాథునిఁ బోతయప్రాజ్ఞవరుని
శంభుదాసుని భాస్కరు సంస్మరింతు. ౮

ు. కౌండిన్యగోత్రవిఖ్యాతునిఁ గూచిమం
చ్యన్వయాంభోధినీహారకరుని

గంగనమంత్రిశేఖరునకు నంగనా
మణియగు లచ్చమాంబకును సుతుని
బహుకావ్యనిర్మాణబంధురప్రతిభుఁడు
గుక్కుటేశ్వరకృపాంకూరలబ్ధ
సత్కవితామహాసామ్రాజ్యభారధౌ
రేయుని బుధజనప్రియచరితుని
దేముడురిలింగనారాధ్యదేశికేంద్ర
దత్తమాహేశ్వరాచారవృత్తిరతుని
గందరాడఘనగ్రామమందిరుని మ
దగ్రజుని దిమ్మకవిరాజు నభినుతింతు. ౧౦

వ. అని యిష్టదేవతాప్రార్థనంబును, మహాకవివర్ణనంబును గావించి, యే నొక్క మహాప్రబంధంబు రచియింపం బూని యున్నసమయంబున. ౧౧

సీ. బ్రహ్మహత్యాభీలపాపజీమూతజం
ఝూవాత మేవేల్పు సాధచక్ర
మురుసురాపానోగ్రదురితాంధకారార్క
కిరణ మేదేవుని కేతనంబు
గురుతల్పగమనాఘఘోరశుష్కాటవీ
దవవహ్ని యేప్రభుదర్శనంబు
కనకాపహరణదుష్కలుషపర్వతమహా
శని యేవిభుని సుప్రసాదకణము
వివితతత్సహావాసాదివృజనకలభ
పంచముఖసింహ మేస్వామిపావతీర్థ
మట్టిపురుషోత్తమోత్తమ పట్టణాని
నాయకుం డైన శ్రీజగన్నాయకుండు. ౧౨

కం. ఒకనాఁడు నాకుఁ గలలోఁ
ప్రకటకృపాస్వాంతుఁ డగుచుఁ బ్రత్యక్షం బై
నికటమున నిల్చి మెల్లన
నకుటిలగతి నిట్టు లనుచు నానతి యిచ్చెన్. ౧౩

గీ. వత్స వినుము నీవు నా పేరివాఁడ వగుట
నీకు భద్రంబు లిడ వచ్చి నిలిచినాఁడ
పొసఁగ నిహపరసౌఖ్యంబు లొసఁగువాఁడ
నిందు వేడుక మదిఁ బూని యుండికొనుము. ౧౪

కం. వెర వొప్పార సుభద్రా
పరిణయ మొనరించి మాకు భక్తి దలిర్పన్
దిరముగఁ గృతి గావింపుము
సరసయశస్సాంద్ర జగ్గసత్కవిచంద్రా. ౧౫

వ. అని యానతిచ్చి యప్పరమేశ్వరుం డంతర్హితుం డైన నేను నత్యంత
సంతుష్టాంతరంగుండ నై. ౧౬

—• షష్ఠ్యంతములు. •—

కం. భద్రగజరక్షణునకు సు
భద్రావదనాంబుజాతభాస్కరునకు ని
ర్నిద్రప్రభావునకు బల
భద్రసమేతునకు విహగపతికేతునకున్. ౧౭

కం. ఇంద్రద్యుమ్నసరస్తట
సాంద్రవిహారానుమోదసదమలమతికిన్
జంద్రార్కనయనునకు ని
స్తంద్రకృపాసింధునకును జనబంధునకున్. ౧౮

క. నిరవద్యచరిత పావన
బిరుదాంకునకున్ సమస్తబృందారక కి
న్నర గరుడ యక్ష పక్షి ఖే
చర విద్యాధరకదంబసంసేవ్యునకున్. ౧౯

క. హరిహయముఖనిఖిలామర
వరమకుటవిఘటితదివ్యవనరుహరాగో
త్కరరుచినీరాజితమృదు
చరణసరోజునకు భానుసమతేజునకున్. ౨౦

క. శక్రోపలనిభగాత్రున
కక్రూరజనావనక్రియాసూత్రునకున్
నక్రాపహరణకారణ
చక్రాయుధసహితపాణిశతపత్రునకున్. ౨౧

క. శతధృతినతచరణునకున్
దితిసుతకులహరణునకుసుధీరక్షణవి
శ్రుతకరుణాభరణునకున్
నతజనశరణునకు నీలనగశరణునకున్. ౨౨

వ. సమర్పణంబుగా నారచియింపం బూనిన సుభద్రాపరిణయం బను
శృంగారరస ప్రబంధంబునకుం గథాభిధానం బెట్టి దనిన. ౨౩

క. శ్రీకరమై మునిలోకవ
శీకరమై జగదతీతచిరతరబహుపు
ణ్యాకరమై నైమిశమను
ప్రాకటగహనస్థలంబు పరఁగు ధరిత్రిన్. ౨౪

క. ఘనులవ్వని శౌనకముఖ
మునివరు లత్యంతమోదమునఁ బుణ్యకథల్

వినుమండి రోమహర్షణ
తనయుని గని యనిరి వినయతత్పరు లగుచున్. ౨౫

గీ. మునివరేణ్య నరుఁడు మునుసుభద్రాసతీ
మణిని బెండ్లి యైన మహితచరితఁ
దెలుపవలయు మాకు దృఢమతి నన నాతఁ
డెలమి వారికిట్లు దెలుపఁ దొడఁగె. ౨౬

మ. వెలయున్ సర్వపురాగ్రరాజములలో విఖ్యాతమై యొక్కప్రోల్
బలభిద్రత్నవినూత్నకాంచనకనత్ప్రాసాదకేళీకళా
కలనాకౌశలకామినీముకురశంకాకారి రాకానిశో
త్పలసద్బాంధవమండలం బవని నింద్రప్రస్థనామంబునన్ ౨౭

క. ఆపుర మురువై భవజిత
గోపురము మణీనిబద్ధగోపుర మలకున్
నాపురము కలిమి చేడియ
కాఁపుర మున్నట్టి నెలవు గణుతి యొనర్పన్. ౨౮

మ. తొలివరాట్టాలకడాని మేడల తుదిం దోరంబుగా నాడు రా
నవలామిన్నలు మిన్నుగేళకుళిలో నాళీకనాళచ్ఛటల్
తివు రొప్పారఁగఁ గోసి మేపుదురు హాళిం గేళిహంసాళికిన్
భువనాతీతవిచిత్రవైభవములం బొల్పారు నవ్వీడునన్. ౨౯

చ. మొలకవసంతజీవనము లెత్తపుమేడలయందుఁ బ్రోఁడలై
కులుకుచు రాస్మనాయకులఁ గూడి శ్రమంపడి యున్న పిన్నరా
చెలువల గుబ్బచన్గవలఁ జిప్పిలు చెమ్మట లార్చు స్వర్ధునీ
జలజసుగంధగంధిలవిశంకటమందరగంధవాహముల్. 30

చ. మెఱుఁగుకడాని బంగరపు మేడల రేల్విహరించు చేడియల్
బిఱబిఱఁ జెంత నున్న శశిబింబము గాంచి నిజాస్యలక్ష్మి ని

త్తటి హరియింపఁ డాకొనినతస్కరుఁ డంచును ముష్టిఁ బట్టినన్
వాటిమాటి జేయఁ జంద్రునకు మచ్చ ఘటిల్లెను నాఁటినుండియున్.

సీ. మదగజంబులు సానుమద్వ్రజంబులు గాఁగ
విమలాశ్వములు తరంగములు గాఁగ
జనపరంపర జలజంతుసంతతి గాఁగ
లలనలు విద్రుమలతలు గాఁగ
సౌవర్ణసౌధముల్ సైకతంబులు గాఁగ
దేవతాభవనముల్ ద్వీపములుగఁ
తూర్యనాదములు నిస్తులఘోషములు గాఁగ
నీలభిత్తికలు శైవాలములుగ
హీరసోపానపంక్తు లహీనఫేన
పుంజములు గాఁగఁ ద్రిభువనాద్భుతసమగ్ర
వైభవంబున ననయంబు నలరు వారి
రాశిచందంబు పూని యారాజధాని. 32

ఉ. హాటకదివ్యరత్నఘటితాన్నతమై దివితోడ రాయు బ
ల్కోటవెసంగఁ గొత్తడవుఁ గొమ్మల నిమ్మల విశ్రమించుచు మి
న్నేటితరంగమాలికల నీఁదుచుఁ గ్రీడలు సేయుఖేచర
పాటలగంధు లాయుచిరపట్టణరాజమునం దజస్రమున్. 33

సీ. అంభోధిశయనుబాహాంతరంబును బోలెఁ
బ్రతిదినకమలాధివాస మగుచు
నమరావతీపట్టణాధిరాజము బోలె
ననిమిషసంచారహారి యగుచు
వసుమహీయుతముఖ్యస్తనభాగమును బోలె
మకరికావిభ్రాజమాన మగుచు

విపులదాననిరూఢ స్వపసభాస్థలిఁ బోలె
కవిరాజసద్వచఃకాంత మగుచు
భూరిదిజ్మండలముఁ బోలె పుండరీక
కుముదరంభాసమానమై కమలభవుని
సదనమును బోలెఁ బరమహంసవ్రజాభి
రామమై ప్రోలి క్షేమాంబురాశి దనరు. ౩౫

శా. జంభారాతికరాగ్ర జాగ్రదురువజ్రక్రూరధారాహతిన్
స్తంభీభూతములైన భూమిధరముల్ సన్యాక్ష్మపోసిస్థచే
నంభోజాసను వేఁడి వజ్రకునభూషావాప్తి నత్యుజ్వల
త్కుంభీంద్రాకృతు లూని తత్పురసరేంద్రుం గొల్వఁ బోలుం జుమీ.

క. అయ్యారే పురిపార్శ్వము
లొయ్యారం బెనయ ఖురపుటోద్ధపరాగం
బయ్యనుఘోటకములపైఁ
గయ్యానకుఁ గాలు దువ్వుకరణిఁ జెల్లున్. ౩౬

గీ. సభలఁ దనరాణి ప్రోడమై సంచరించి
తనకుఁ బాగడిక దెచ్చెఁ గా కేరసి చూడ
జలజసంభవుఁ డేపాటిచదువుకాఁడ
టంచుఁ దెగడుదు రప్పురియగ్రభవులు. ౩౭

క. సర్వజ్ఞశిఖామణు లరి
గర్వవిదూరులు తమోవిఖండనులు కళా
ధూర్వహులు వసుసమన్వితు
లుర్విజను లలర రాజు లొప్పుదురు పురిన్. ౩౮

గీ. ధనము బుధులకు నిడి పేరు గనిన మేము
ధనదులము గాక యొకమూఁ దనధనంబు

దాఁచుకొనెను కుబేరుఁ డేఘనదుఁ డంచుఁ
గేరుదురు మాటి కప్పిటియూరుభవులు. ౩౯

మ. హాల మేప్రొద్దు భుజాగ్రసీరమునఁ గాయల్ గాయఁగా మోఁచి యు
త్కాలికం బ్రదిమ్మరుఁ గాని కానిపొలముం దా దున్ని పండించెనే
మొలకుం దెల్లఁబట్ట గానమ యుసీ ముప్ప్రొద్దుఁ గల్ ద్రావునా
హాలి యంచు న్నిరసింతు రందు నయభాగ్యాకర్షకుల్ కర్షకుల్. ౪౦

గీ. కమలరాగాధరలు నీలకచలు హీర
రదలు మౌక్తికనఖరలు రమ్యవిద్రు
మాంఘ్రులు సువర్ణవిగ్రహ లచటివార
సతులు మణిమయకాంచనప్రతిమ లౌర. ౪౧

సీ. తమనెమ్మొగముల చెల్వము గను నివి యను
సరణిఁ గమ్మనితమ్మివిరు లొసంగి
తమవాలుఁజూపులందము వూను నివి యను
కరణిఁ జక్కనినల్లగల్వ లొసఁగి
తమవాతెఱలసొంపు దాలుచు నివి యను
జాడ నాడెంపుదాసనము లొసఁగి
తమదంతపంక్తిచందము జెందు నివి యను
పోలుపునఁ గుందకుట్మలము లొసఁగి
తమనఖరనాభినాసాపదములకొమరు
గాంచు నివి యనుక్రియఁ గేతకములుఁ బొన్న
పువులుఁ జంపకములును జెందొవలు నొసఁగి
ఇటుల నలరింత్రు పుష్పలావికలు వీట. ౪౨

సీ. తమమొగంబులు సరోజము లంచుఁ జేరి నా
సలు చంపకము లంచు జరగుతేంట్లఁ

దమ కెంబెదవులు బింబము లంచుఁ జేరి సై
సాంకవంబున కుల్కి చనుశుకములఁ
దమరోమలతలు నాగము లంచుఁ జేరి క
న్బొమలు విండ్లని పాఱు నెమలిగములఁ
దమకరంబులు పల్లవము లంచుఁ జేరి కొ
ప్పులు మొగుళ్లని యోసరిలు పికములఁ
గాంచి కిల కిల నవ్వుచుఁ గనకకంక
ణారవంబులు చెలఁగ బిట్టార్చి పులుఁగు
మొత్తములఁ దోలుదురు పాంథచిత్తములు చ
లింప నాప్రోల శాలిపాలికలు లీల. ౨౩

క. ఆనగర మేలు మేలుగ
మానితకీర్తిప్రతాపమహిమోన్నతుఁ డై
దీనజనావనరతుఁ డై
దానకళామహితుఁ డగుచు ధర్మజుఁ డెలమిన్. ౨౪

సీ. సర్వసర్వంసహాధూర్వహత్వాదృత
కరి కిరి హరి గిరి కచ్ఛపుండు
బహుకులాచలశిలాఫలకాగ్రభాగవి
నిక్షిప్తజయశాసనాఙ్కురుండు
తతనిరంతరదానధారాప్రవాహాని
శప్రపూరితసప్తసాగరుండు
చండభండనసముద్దండవిక్రమకళా
ఖండితాహితరాజమండలుండు
చైత్రయాత్రావసరవినిస్తంద్రరణద
ఖండభేరీధణంధణత్కారఘోర

వీరకాహళకారావశిచలితాష్ట
హరిదిభేంద్రుండు పాండవేయాగ్రజుండు. ౪౫

సీ. కువలయావనకళాకుశలుఁ డింతియ కాని
విహరింపఁ జక్రవిద్వేషి గాఁడు
సతతసన్మార్గసంచారి యింతియ కాని
రూపింప దోషాకరుండు గాఁడు
బుధజనప్రియకరాభ్యుదయుఁ డింతియ కాని
శోధింప గురువిపక్షుండు గాఁడు
వర్ణితపరిశుద్ధవర్ణుఁ డింతియ కాని
గణుతింప మలినలక్షణుఁడు గాఁడు
భళిర యాతఁడు రాజు గాకిల నొకండు
రాజగుట కెట్లు దగునని రహిని సుకవి
రాజులును రాజులును బుధరాజు లెన్న
రాజిలెడుఁ దివి నాధర్మరాజు దనరు. ౪౬

సీ. చెవిచెంతఁ గ్రూరద్విజిహ్వకోటులఁ గూర్చి
బ్రహ్మహింసనబుద్ధిఁ బ్రబలఁడేని
దుర్వర్ణభూమిభృత్కూటంబులను గూడి
యుగ్రుఁడై ప్రజఁ గ్రుంపకుండెనేని
పఱమువాహిని గూడి పౌరుషం బఱచెసి
తిప్పలఁ బడి తూలి తిరుగఁడేని
విసము కత్తుకఁ బట్టి వేడిచూపోదవంగ
ధర్మవిఘాతియై తనరఁడేని
యభవునకు రాజశేఖరుఁ డనెడు పేరు
తగుఁ గదె యటంచుఁ గవిబుధోత్తములు సారెఁ

దనమహారాజశేఖరత్వము గణింపఁ
దనరెఁ జిరభోగసురరాజు ధర్మరాజు. ౪౭

గీ. ప్రాణికోటుల దండించు బాళి యెఱుఁగఁ
జెపుడు మారకు లగుబంట్ల నేలఁబోఁడు
గురుగదాన్వితుఁ డై మూల గుంటుపడఁడు
నిర్మలాచారశీలుఁ డాధర్మరాజు. ౪౮

గీ. ఆమహీపాలమౌళికి భీమ విజయ
నకుల సహదేవు లనఁగ నున్నతబలాఢ్యు
లఖిలబుధబంధురక్షణోపాయవిదులు
నలువు రనుజన్మ లశ్రాంతనయులు గలరు. ౪౯

క. ఆనలువురుతమ్ములుఁ దన
యానతి దప్పక సమస్తహరిదంతధరి
త్రీనాథసమితి గెలిచి య
హీనపదార్థములు దెచ్చి యియ్యఁగ నెమ్మిన్. ౫౦

సీ. హరిప్రభాపూరహీరసోపానంబు
నీలజాలకజాలలాలితంబు
వైదూర్యవిరచితవలభికానికరంబు
విద్రుమస్తంభప్రవిస్తరంబు
ఘనతరపుష్యరాగద్వారబంధంబు
గోమేధికావృతకుట్టిమంబు
విమలగారుత్మతవేదికారుచిరంబు
పద్మరాగకవాటబంధురంబు
స్వచ్ఛముక్తాఫలచ్ఛటాచ్ఛాదనంబు
నగుచు వెలుఁగు సభాగృహాభ్యంతరమున

సకలబుధబాంధవ మాహాత్మ్యసహితుఁ డగుచుఁ
గడఁక నొకనాఁడు పేరోలగమున నుండి. ౫౧

గీ. తనపురోహితుఁ డైన ధౌమ్యునియనుంగు
ననుజుఁ గొమరుని సకలవిద్యావిశార
దుని విశారదు వీక్షించి యనుపమాన
మృదుమధురవాక్సుధాధార లొదవఁ బలికె. ౫౨

క. ధరణీసుర ద్వారకపురి
కరిగి జనార్దనుని గాంచి యఁదటిసేమం
బరసి నిరాతంకగతిన్
సరగున రమ్మనుము సెలవొసఁగినయంతన్. ౫౩

మ. చని యాభూమిబుధుండు గాంచె నెదురన్ సంప్రీతచేతస్కుఁ డై
ఘనగంభీరజలాంతరాళచలదుగ్రగ్రాహనక్రోడమున్
ఖనటద్భ్రాంతిఘూర్ణితఘోరవలత్కల్లోలనిర్నిద్రమున్
జనహృద్వ్యాపరదిక్సముద్రము నరిత్సంయోగనిశ్చిద్రమున్. ౫౪

సీ. ఘనుల కపారజీవన మొసంగెడుదాత
మర్యాద దప్పని మానఘనుఁడు
బహుతరకవిరాజపాలనశీలుండు
సతతమహోన్నతచక్రవర్తి
యుసమహీభృత్కోటి కునికిపట్టగుమేటి
మణికంకణోత్కరకామానితుండు
వర్ధమానానంతవాహినీసహితుండు
భువనాభిరామవిస్ఫురితకీర్తి
యారసాధీశ్వరుం డాత్మ నెన్న బాడ
బాశ్రయుం డగు టెమిచోద్యం బటంచు

నెంచుచు ధరామరోత్తముం డేగి భవ్య
సరణి నల్లన ద్వారకాపురము జేరె. ౫౫

సీ. వలపుగొజ్జఁగినీటిసెలయేటిగమి దాఁటి
ఘనసారకదళికాననులు గడచి
చలువచెంగలువబావులఁ గేవ విహరించి
దాకఁజందిరిచాల్పొదరుల నిలిచి
బలితంపునెత్తమ్మికొలఁకులకడ డాసి
పొదలుక్రొవ్విరిమల్లెపొదలు దరిసి
గుజ్జుతేమావిమ్రాఁకులనీడ వసియించి
గున్నసంపెగతోఁటగుంపు లొరసి
పారిజాతమహాపాదపచ్ఛటాని
రంతరోద్యానవాటికాభ్యంతరేందు
కాంతమణిపీఠికాగ్రభాగముల మెలఁగి
ద్వారకాపురఘంటాపథమునఁ జనుచు. ౫౬

సీ. కనకనిర్మితశతాంగములు నిరీక్షించి
యల మేరుశిఖరంబు లని తలంచు
మత్తద్విరదరాజమండలంబులు చూచి
యంజనాహార్యంబు లనుచు నెంచుఁ
జంద్రకాంతోపలసౌధముల్ గనుఁగొని
హారగిరికూటంబు లని గణించు
బహుళసమున్నతప్రాకారములు గాంచి
ఘనచక్రవాళాద్రు లనుచు నెన్ను
దివ్యమాణిక్యదీప్తిదేదీప్యమాన
దేవతాగారగోపురాదికము లరసి

రోహణత్వాన్మధరము లని యూహ సేయఁ
బ్రవిమలానందహృదయుఁడై బ్రాహ్మణుండు. ౫౭

గీ. అల్లు పురవీథిఁ జని మురహరునినగరు
చొచ్చి మొగసాల నిల్చి యచ్చోట నొక్క-
చాయ నీక్షించి తనరాక శౌరి కెఱుఁగఁ
జెప్పు మని పంప నతఁ డేఁగ నప్పు డవల. ౫౮

సీ. బహురత్నదీపప్రభాభాసమానంబు
కనకపంజరశారికాశుకంబు
పటుతరరతిబంధబంధురప్రతిమంబు
గోమేధికోజ్జ్వలత్కుట్టిమంబు
ధళధళత్కాంతినిర్మలతరాదర్శంబు
కస్తూరికాగంధగంధిలంబు
ఘనపీఠికాపేటికాజాలరమ్యంబు
హిమవారిపూరితహేమకలశ
మతులసౌరభ్యసంవాసితాభ్రపారి
జాతభూజాతకుసుమసంఘాతరచిత
హారిశృంగారమహితశయ్యాతలంబు
నగుచు సొగ సీను కేళీగృహాంతరమున. ౫౯

చ. జిగిబిగిపట్టుపట్టె నునుజీవితలాడయుఁ బ్రక్కదిండ్లు సొం
పగువిరిపాన్పు పూసురటి యాకుమడుంగు లొసంగుచుం గడున్
సొగసులు గుల్కుకుందనపుసూత్రపుబొమ్మలు గ్రాలు లీల మే
ల్పగడపుఁగోళ్ల దోమతెరబంగరుమంచముమీఁద వేడుకన్. ౬౦

సీ. కనకకంకణఝణత్కారంబు వెలయంగ
భోజకన్యక పదాంబుజము లొత్త

సిద్ధంపు తెలిమించు టద్దంబు కైఁబూని
నిలిచి పాత్రాకృతి నీడ చూపఁ
చరణమంజీరనిస్వనములు చెలఁగ జాం
బవతి మాణిక్యచామరము వీవ
బెడఁగు క్రొందెలి యాకుమడుపులు గొని మిత్ర
వింద సన్నపుగందపు విడెమొసంగ
లీల భద్ర సుదంత కాళింది లక్ష్
ణాయు ను మొదలగు వరపద్మనయన లూడి
గములు గావింప సుఖగోష్ఠిఁ గాలుచుండెఁ
బృథుయశఃస్ఫూర్తి గోపాలకృష్ణమూర్తి. ౬

గీ. అప్పుడు చారుఁడు హరిచెంత కరిగి మ్రొక్కి
దేవ పాండవు లనుప భూదేవుఁ డొకఁడు
వచ్చి మిము దర్శనము సేయ నిచ్చఁ గోరి
యోర్మి దనరార మొగసాల నున్నవాఁడు. ౬

క. అని విన్నవించుటయు న
ప్పనజదళేక్షణుఁడు శయ్యాస్థలము డిగి స
య్యన భూసురవరు చెంతకుఁ
జని వినయం బెనయ మ్రొక్కి సరసత మీఱన్. ౬

ఉ. ఆమహినిర్జరాన్వయసుధార్ణవపూర్ణవిభావరీచరున్
బ్రేమ మెలర్పఁ దోడుకొని పెంపలరం దనదివ్యకేళికా
ధామము సొచ్చి యచ్చట నితాంతహరిన్మణిభద్రపీఠికం
దామరసాయతాక్షుఁడు ముదంబున నిల్పి సపర్య లిచ్చుచున్. ౬

క. ఇవ్విధి వర పాండుసుతు లిం
ద్రప్రస్థపురంబునందుఁ బ్రాభవలీలన్

సుప్రీతి నున్నవారలె
క్షిప్రంబున మాకుఁ దెలియఁ జెప్పఁగవలయున్. ౬౫

ఉ. సేమమె ప్రాజ్ఞగాస్తనగసేతుహిమాచలమధ్యభాగభా
గ్భూమితలేంద్రమస్తకవిభూషణదివ్యసరోజరాగర
త్నామలదీప్తిదీపితపదాంబురుహాభిగతాభిమాతికిన్
సామజఘోటకప్రముఖసాంద్రవిభూతికి ధర్మసూతికిన్. ౬౬

క. సామజహయరథభటము
ఖ్యామితచతురంగబలసమన్వితరిపురా
డ్భీమునకున్ భీమునకున్
సేమంబు గదయ్య విప్రశేఖర చెప్పుమా. ౬౭

క. దుర్జనరిపురాడ్భయదమ
హార్జితవిక్రముఁడు నృపజనోత్తముఁడు నయో
పార్జితవిమలయశుం డ
య్యర్జునునకుఁ గుశలమే ధరామరవర్యా. ౬౮

క. కులకుధరసదృశధృతిభా
క్కులకు మహాశిశిరకిరణకులజలధిశశాం
కులకుఁ బ్రతాపార్కులకు న
కులసహదేవులకు మిగులఁ గుశలంబు గదా. ౬౯

క. కాంతాజనరత్నము ల
శ్రాంతమహాధర్మమతులు జననుతచరితల్
కుంతీద్రుపదతనూజలు
సంతసమున నున్నవారె జగతీదివిజా. ౭౦

గీ. నావుడు విశారదుఁడు వల్కె నలిననయన
తావకీనకటాక్షవీక్షావిశేష

మహిమ నచ్చోట వారు సేమమున నుండి
మిమ్ము నరయంగ నిటకుఁ బంపించినారు. ౨౧

క. నీవనితలకును నీకున్
రేవతికిని హాలికి రోహిణికి దేవకికిం
బావనగుణుఁ డగు నవ్వసు
దేవునకున్ భావుకంబె త్రిదశేంద్రనుతా. ౨౨

ఆ. నారదాదిమౌనినాయకుల్ గనలేని
నిన్నుఁ జూడఁగంటి నేఁడు సకల
పాపములు నశించె భాగ్యరేఖ లభించె
సంతసించె మది యనంతరూప. ౨౩

క. నీమహిమ మెన్నఁ దరమె వి
ధామహసుత్రామశైలతనయాధిపము
ఖ్యామరవరులకు నైనం
దామరసదళాయతాక్ష దనుజవిపక్షా. ౨౪

అని మఱియు నిట్లని వినుతింపం దొడంగె. ౨౫

గద్య. జయ రమాకుచకుంభకుంకుమసాంకవాంకితనిజభుజాంతర
భయదవక్రనిరుద్ధయూథపపాలనాతికృపానిరంతర
నందగోపకుమార సనకసనందనాదిమునీంద్రపూజిత
మందరోద్ధరణైకకారణ మాననీయ యశోవిరాజిత
భోజకన్యావిమలహృదయాంభోజమత్తమిళిందనాయక
రాజమానమహాతపోధనరాజశశ్వదభీష్టదాయక
రాధికామధురాధరామృతరసధురీపరిపానకౌశల
సాధుసజ్జనసముదయావనసారకరుణాపూరపేశల
భానుకోటివిభావిభాసిత భవ్యకౌస్తుభమణివిభూషణ

ధేనుకాసురదర్పహరణ సుధీజనప్రియ మృదులభాషణ
సతతవితతపిచండమండిత సరసిజాతభవాండమండల
అతులపంకజరాగమణిమయహారినూతనమకరకుండల
మకరకేతనదర్పణప్రతిమానమానితమృదుకపోలక
వికటశకటఖరాదికాసురవీరఘోరవిస్మయవిభాళక
వల్లవీపరిరంభసంభ్రమవర్ధమానసమగ్రకౌతుక
మల్లయుద్ధకళావిజృంభణ మథితచాణూరాదిఘాతుక
లోకనాయక సత్యభామాలోల నీలాహృదయరంజన
భీకరాహవరంగరంగత్పృథుబలాన్విత రిపువిభంజన
నిరుపమానవిహారనవనవనీతచౌర్యకళావిశారద
హరిహయాశ్మవిభానిభాకలితాంగరుగ్జితనీలనీరద
మదనకోటివిలాసభాసుర మాలినీమృదుహృదయతస్కర
త్రిదశపరివృఢవిభవ జాంబవతీసతీవదనాబ్జభాస్కర
కాళియాహిఫణోపరిస్థల కల్పితానమలాస్యఖేలన
నీలపరిధానప్రియానుజనిత్యసజ్జన భక్తపాలన
దేవ దేవ మహేశ కేశవ దేవకీవసుదేవనందన
పావనాంగవిలిప్త దివ్యజవాదికామృగనాభిచందన
దివ్యపరిమళమిళితయమునాతీరనీపవనప్రచారణ
భవ్యనిజచరణాబ్జసేవకపటలనమస్కృతభయనివారణ
వాసుదేవ ముకుంద మాధవ వరద నారాయణ జనార్దన
వాసవార్చిత కృష్ణ మురహర వనజనాభ సురారిమర్దన
ధరణిధరధర విపులబాహాంతర నిరంతరవిలసదిందిర
తరణిహిమకరనయన దామోదర మహావైకుంఠమందిర. ౭౬

వ. అని వినుతించి వెండియు నిట్లనియె. ౭౭

గీ. దానవాంతక వినుము నీమేనమఱఁది
యర్జునుఁడు మిమ్ము దర్శింప నాత్మఁ గోరి
యొరిమె నువ్విళు లూరుచు నున్నవాఁడు
వచ్చు నతఁ డింతలోన నీవంక కెలమి. ౨౮

క. గోత్రారిముద్దుకొమరుఁడు
శత్రునిషూదనుఁ డపారసౌందర్యకళా
గాత్రుఁడు మీకృప కాతఁడు
పాత్రుండు గదయ్య పరమపావనచరిత్రా. ౨౯

క. నరనారాయణు లనుముని
వరు లిపు డర్జునుఁడు నీవు వసుధాతలముం
బరిపాలించుటకొఱకీ
కరణిం బ్రభవించినారు కద యదుతిలకా. ౩౦

గీ. అనిన సంతసిల్లి హరి యమ్మహీసుర
వరున కమితదివ్యవసనకనక
మణివిభూషణాది మహితసువస్తువుల్
చాల నొసఁగి సెల వొసంగుటయును. ౩౧

క. ముప్పిరి గొనుకౌతుకమున
నుప్పొంగుచు ధారణీసురోత్తముఁ డచటన్
గుప్పున దరలి సుఖోన్నతి
దప్పక తనమొదలిరాజధానికిఁ జనియెన్. ౩౨

వ. చని తనరాక కెదురు చూచుచున్న ధర్మరాజుం బొడఁగాంచి యి
ట్లనియె. ౩౩

క. మనుజేంద్ర నీదుపంపునఁ
బనిపూని రయంబ ద్వారవతి కేగి ముదం

బున నం బోకదిక్యనికే
తనమున శృంగారలీలఁ దళుకొత్తంగన్. ౬౬

సీ. అలతిచెందొగవిందునందుఁ గందును బోలె
నొసల కస్తురిరేక పసఁ బొసంగఁ
జటిమొగిల్ తెగయందు మెఱుఁగుదీఁగెయుఁ బోలి
మేన బంగరుశాలు మెఱుఁగులీన
తొలిమలతుదయందు సలినబంధుఁడు వోలెఁ
దల మలిమకుటంబు చెలువుమీఱ
రత్నవేదికయందు రంగవల్లులు వోలె
నెన ముత్తియపుఁబేరు లెమ్మె నెఱప
కటకకంకణముద్రికాకనకకుండ
లాద్యలంకారములు తద్ద హారువు చూప
సత్యభామాదిపట్టంపుసతులఁ గూడి
యొఱపు రాణింప శుభలీల నున్నవాని. ౬౭

సీ. తెలిదమ్మిఱేకులఁ దెగడుకన్నులవానిఁ
దొగవిందు నగు ముద్దుమొగమువాని
మించుటద్దము మించు మెఱుఁగుఁజెక్కులవానిఁ
గొదమతేఁటుల గిబ్బుకురులవాని
చిగురుటాకులఁ బోలు చేయిదమ్ములవాని
గుసుకవాటము గేరు నురమువాని
గజతుండముల నెన్ను భుజదండములవాని
బింబోపమానాధరంబువాని
నవ్యచంపకముకులాభనాసవాని
కంబునీకాశరుచిరగళంబువాని

హరిహయశిలాకలాపదేహంబువాని
భావజవిలాసు శ్రీకృష్ణదేవుఁ గాంచి. ౮౬

వ. అట్లు గనుఁగొని సముచితప్రకారంబున. ౮౭

గీ. ఎలమి నతనికి మీసేమ మెఱుఁగఁజెప్పి
యతనిసేమంబు దిటముగ నరసి దివ్య
వసనమణిభూషణాదు లవ్వనజనాభు
చేతఁ గొనివచ్చినాఁడ మీచెంత కిపుడు. ౮౮

క. ఓతేఁడ వినుము నెయ్యము
మీఱఁగ నయ్యదుకులేభుండు మీసేమము నే
మాఱు వెదఁదగ నడుగుచు
వేఱొండుతలంపు లేక వినియెం జుమ్మా. ౮౯

గీ. అనిన నుత్సహించి యానృపాలాగ్రణి
యతని గారవించి యనుచుటయు ర
యంబ యద్ధరామరాగ్రగణ్యుఁడు దన
సదనమునకు సంతసమునఁ జనియె. ౯౦

వ. అని శౌనకాదిమహర్షులకు రోమహర్షణి యెఱింగించిన వార లతని
నవ్వలికథావిధానం బెట్లని యడుగుటయును. ౯౧

మ. యమునాతీరనికుంజసంజవననిత్యానంద కృద్రాధికా
రమణీపీనపయోధరద్వయపరీరంభప్రసక్తాభ కుం
కుమపాటీరమృగీమదోల్లసితవక్షోభాగ దాక్షాయణీ
రమణాంభోజభవామరేంద్రవినుతప్రాజ్య ప్రభావోదయా. ౯౨

క. అరిపృతనాసమవర్తి
సురసముదయచక్రవర్తి సుగుణస్ఫూర్తి

శరదంబుదనిభకీర్తీ
పరిహృతభువనార్తీ పతితపావనమూర్తీ. ౯౩

మాలిని. సజలజలదనీలా శాతకుంభోరుచేలా
త్రిజగదవనశీలా దీనమందారసాలా
కుజనకులవిభాళా గోపికాకేళిలోలా
వృజినహరణమూలా వేణుగానైకలీలా. ౯౪

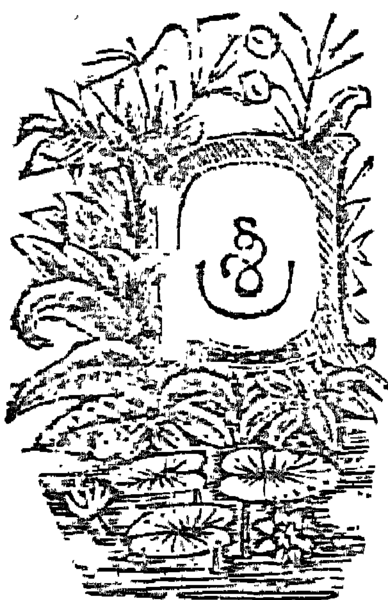
గద్య. ఇది శ్రీమజ్జగన్నాయకదేవ దివ్యకృపాసిరీక్షణాసంలబ్ధ సారకవితావిచిత్ర కౌండిన్యసగోత్ర పవిత్ర కూచిమంచి గంగనామాత్యపుత్ర సకలవిద్వజ్జనవిధేయ జగన్నాథనామధేయ ప్రణీతంబైన సుభద్రాపరిణయం బను శృంగారరసప్రబంధంబునందు బ్రథమాశ్వాసము.

శ్రీ

సుభద్రాపరిణయము.

ద్వితీయాశ్వాసము.

శ్రీమత్పురుషోత్తమ పుర
ధామ సమిద్ధ్యమ దనుజదర్ప విరామా
ధీమజ్జననుతసుగుణో
ద్దామ జగన్నాథనామ దైవలలామా. ౧

వ. అవధరింపుము శౌనకాదిమహాత్ములకు రోమహర్షణి యిట్లని చెప్పం దొడంగె నట్లు విశారదుండు ధర్మరాజుచేత ననుజ్ఞాతుండై తత్గృహంబున కరిగి మఱునాఁడు సవ్యసాచికడకుం జని మంతనంబున నతనితో నిట్లనియె. ౨

గీ. పార్థ ధర్మజుండు పనుప ద్వారక కేగి
భూరితేజుఁ డైన శౌరిఁ గాంచి
వారిసేమ మెల్ల నారసి పిదప మీ
సేమ మెల్ల నెఱుఁగఁ జెప్పుటయును. ౩

వ. అమ్మహాప్రభుండు మందానందకందళితహృదయారవిందుండై యనేక ధనకనకమణిభూషణాంబరాదికంబులు నాకొసంగి పుత్తెంచిన వచ్చి ధర్మరాజున కాకుశలవృత్తాంతం బెఱింగించితి నింక నొక్కవిశేషం బెఱింగించెద నాకర్ణింపుము. ౪

క. ఆకృష్ణప్రభుసోదరి
రాకామిహికాకరాభిరామానన భూ
లోకాతీతగుణాన్విత
ప్రాకటరుచి నలరుఁ గద సుభద్ర యనంగన్. ౫

క. రాజకులతిలక వినుమా
రాజముఖిమణిని బొగడ రా దింతయు నా
రాజీవభవుల కైనను
రాజీవభవునకు నైన రాజసలీలన్. ౬

సీ. చిలుకలకొల్కి ముద్దులగుమ్మ వ
న్నెలగని యపరంజిబంగరుసలాక
తలిరుజొంపపుమావి వలిగప్పురపుదిమ్మ
తులుకుమిటారి రంగులకొటారు
వలపుగస్తురిలప్ప తొలుకరిక్రొమ్మించు
కమ్మగొజ్జఁగబంతి తమ్మికొలను
తళుకువజ్రపుబొమ్మ తెలిముత్తియపుగోవ
పగడపుదీవ సోయగపువాఁక
కడిఁదివెన్నెలనిగ్గు చెంగలువబావి
చికిలిక్రొమ్మించుటద్దంబు పికిలిచెండు
నాగ నలరారు నయ్యెలనాఁగబాగు
పొగడ నలవియె వేనోళ్ళప్రోడ కైన. ౭

ఉ. దాని ఘనాఘనద్యుతివితానసదృక్కబరీమరీచికిన్
దాని ధళత్తళత్తనులతాలితతాభినుతప్రభాళికిన్
దాని ధగద్ధగద్రుచినితాంతవిరాజకపోలపాలికిన్
మానవనాథ యెట్టిదృఢమానసు లైనఁ జలింపకుందురే. ౮

మ. రతిరాజోజ్జ్వలమోహనాస్త్రము రమారామాతనూజాతసం
చితలోకాద్భుతజీవనౌషధము రాజీవాంశుగారామసం
స్థితదివ్యప్రసవాభసౌరభమిళద్దేవద్రుమరాజం బహో
శతపత్త్రాయతచారునేత్రఁ బొగడ న్శక్యంబె యెవ్వారికిన్. ౯

గీ. సరసిజాతాక్షి కీల్జడ చక్రికైన
నంబుధరవేణి లేఁగౌను హరికినైన
ముగుద ముద్దుమొగంబు సోమునకునైన
గణుతి యొనరింప శక్యంబు గాదు సుమ్ము. ౧౦

సీ. సకియముద్దుమొగంబు చంద్రబింబమె సుమీ
నెఱిదృక్చకోరముల్ నిలిచి యుండె
తరుణిచన్గుబ్బలు తమ్మిమొగ్గలె సుమీ
చూచుకభ్రమరముల్ సొంపు నెఱసె
వనజాక్షిపొక్కిలి వల్మీకమె సుమీ
రోమలతాభోగి రూఢి జాగె
బాలికామణివేణి నీలాంబుదమె సుమీ
శృంగారరసవృష్టి చిలుకఁ దొడఁగె
నహహ మనుజేశ యుత్తలిరాకుఁబోఁడి
సారసౌందర్య మమర భుజంగ యక్ష
గరుడ గంధర్వ కిన్నరాంగనల కైన
ఖచరవరవర్ణినుల కైనఁ గలదె చెప్పుమ. ౧౧

క. నడుమందము సైకపునె
న్నడుమందము తేటిదాటునకు దీటగుకీ
ల్జడచందము తద్దయు నె
వ్వడజిందము దెగడుగళము వఱలుం జెలికిన్. ౧౨

సీ. చంద్రవిస్ఫురణంబు సన్నగిల్లఁగఁ జేయు
నెలఁతనవ్వును మేను నెమ్మొగంబు
సారంగములఁ దిరస్కారంబు గావించు
మెలఁతచూపులు నడల్ మెఱుఁగుఁదురుము
చక్రంబులను భంగసరణిఁ గ్రిందొనరించుఁ
బొలఁతిగుబ్బలు కటి పొక్కిలియును
హీరంబులఁ గరంబు నీసడింపఁగఁ జూచుఁ
గలికిపల్చాలును గౌను నాఱు
నవనినాయక యాభువనాద్భుతాభి
నవవిలాసకళాసమున్నతి దనర్చు
చెలువ నరుమగ నిరుదుగతలలు గలుగు
వలఁతికైనను గణుతింప నలవి గాదు. ౧౩

శా. ఔరా సారలరాక్షికొప్పు చెలి కొప్పారుం బయోభృత్సనా
నీరప్రస్తరశైవలభ్రమరికాశ్రీలన్ విడంబించి మ
జ్జారే సారె విసారసారసతటిత్సారంగభృంగాంగభా
నారాచోత్పలకైరవోత్కరము నెన్నం జాలు దృగ్జాలముల్. ౧౪

గీ. కమల మయ్యింతిముద్దుమొగంబుఁ దొడరెఁ
గెలువఁజాలక రేకెత్తి దళము లెల్ల
విచ్చుటయు నీరజంబయి పిచ్చలించి
తరుణియడుగులు వట్టుక తరలకుండె. ౧౫

ఉ. చందురునందుఁ గందు జలజాతములందు రజోవికారముం
జెందఁగ ముద్దొనర్చి సరసీరుహగర్భుఁడు లోఁ గృశించి యా
నింద మఱల్పఁ గోఁ దలఁచి నేరుపుతో నకలంకమైన యా
సుందరిముద్దునెమ్మొగము చోద్యముగా సృజియింపఁబోల్ జుమీ.

సీ. ఉవిదకన్బొమలకు నోడి సింగిణివిండ్లు
వడి వంగి శర మూని యడలఁ జొచ్చె
సకియనాసకు నోడి సంపెంగపూమొగ్గ
విచ్చుమొగ్గై పోయె గచ్చుదఱిగి
చేడెపల్వరుసకు నోడి వజ్రపుఱాలు
పుడమి నదృశ్యమై యడఁగియుండె
యువతికెమ్మోవికి నోడి తామరకెంపు
బిట్టు త్రాసం బూని చట్టుపడియె
జలజముఖివీనులకు నోడి చక్కిలములు
పలుదెఱుంగుల నడి గనఁబడఁగ నలిగె
లోనుపడి యుండె నయ్యారె లోకు లెఱుఁగ
నధిప చెలిసోయగం బెన్న నలవి గాదు. ౧౭

క. ముకురాభవదన చెక్కులు
ముకురంబులఁ గరము దవిలి మూయఁగఁ జేయున్
సకియగళము దరముల ను
త్సుకత మెయిం దెల్లపుచ్చి నుడివడఁ జేయన్. ౧౮

గీ. రతిమనోభవకేళికారామపూత
లతలు సతిబాహువులు కిసలములు పాణు
లసమసాయకకాసారబిసము లతివ
భుజము లంభోజములు శయంబులు నృపాల. ౧౯

క. చెండ్లన్ మేలిమిబంగరు
గిండ్లన్ గజనిమ్మపండ్ల గీర్తింపఁగ బల్
గుండ్లన్ వనితామణిపా
లిండ్లకు సరి గావు గద మహీవరతిలకా. ౨౦

ఉ. పొక్కిలికల్గన వ్వెడలి పొంకపుఁగెంజిగురాకుమోవి ను
న్జక్కెరలప్పకై సరవి జాగి పథంబున నున్నగుబ్బచ
న్జక్కవదోయిఁ గాంచి చనఁజాలక నిల్చిన చీమచాలునాఁ
జక్కెరబొమ్మ నూరు విలసద్గతి మీఱు ధరాపురందరా. ౨౧

ఉ. నిద్దపుజాలువాపసిఁడినిగ్గుల నెమ్మొయి తమ్మికెంపుల
న్ముద్దుజిగారపుఁ దొగరుమోవి మదావళకుంభపాళిచేఁ
దద్ద బెడంగుజన్నవయుఁ దా నొనరించి విధాత యద్దిరా
దద్దిరమొల్లఁ గూర్చి వనితామణినెన్నడు మెట్లొనర్చెనో. ౨౨

క. జలధితరంగావళు ల
ప్పొలఁతుకవళులను జయింపఁబూని జడన్వాం
బలరారె నెగసిపడుచుం
బలుమాఱు గడంగి భంగపడియుడుఁగెఁ జుమీ. ౨౩

సీ. శుకవాణిజఘనంబునకు మిట్టుపల్లముల్
గల యిలతుల యని పలుకరాదు
బిసబాహపిఱుఁదుల కిసుమంత లేసియా
పులినంబు లెన యని పోల్పరాదు
తరుణిపెందొడలకుఁ బొర యూడి బిగి చెడు
ననఁటికంబంబు లీడనఁగరాదు
నాతిజంఘలకుఁ దృణప్రాయ మగుశాలి
గర్భముల్ దొర యని కాంచరాదు
ముగుదమీఁగాళ్ళకప్పల ముచ్చముడఁగి
మొనఁగు తాఁబేళ్ళు జత యని నుడువరాదు
చెలియపదములు గాఱెక్కు దళముఁ గొనెడు
చిగురుటాకులు సరి యని చెప్పరాదు. ౨౪

శా. ఆవాలుందెలికన్నుదామరలడా లాకప్పుపెన్గొప్పులీ
లావాటంపుగడానిబంగిరపుమే నాముద్దునెమ్మోముజా
నావిన్నాణపుగబ్బిగుబ్బగవసా రాకావికెమ్మోవితీ
రేవామాక్షులయందుఁ గల్గదు సుమీ యీ రేడులోకంబులన్. ౨౬

సీ. తళుకులేజెక్కుటద్దముల ముద్దులుగారు
నెమ్మేన నపరంజినిగ్గు దేఱఁ
బలుకులఁ గప్పురంపుపలుకు లుమ్మడిజాఱ
వాతెఱ నమృతంపువరద వాఱఁ
జూపుల విరిగల్వతూపు లుద్ధతి వాఱ
వేనలి శృంగారవృష్టి మీఱఁ
బాగరుగుబ్బలనాము పొరిఁబొరి దైవారు
నగుమొగంబునఁ గళల్ నిగిడి తూఱ
నహహా నృపచంద్ర యజ్జవరాలిసౌరు
సౌరవరవర్ణినులకైన నౌరగేందు
వదనలకు నైనఁ గలుగ దివ్వసుధఁ గలుగు
చేడియలు జోడగుదు రంచుఁ జెప్ప నేల. ౨౭

గీ. అర్జునాకృతి నలరుఁ జెల్వారుమేను
కృష్ణరుచిఁ గాంచె నాకబరీభరంబు
విజయశంఖాకృతిఁ దనర్చె వెలఁదిగళము
బాల నినుఁ బోలె మేనత్తపట్టి వగుట. ౨౮

క. బంగరుబొమ్మ తెలుంగున
రంగునఁ బొంగారు నక్కురంగీదృశతో
సంగతి యొనఁగూడదని నీ
శృంగారం బేల మేనిచెలువం బేలా. ౨౯

శా. ఓకందర్పునిదృగ్విలాస వినుమో హో పల్కులిం కేల యా
కోకద్వంద్వసమానపీనకుచ యాక్రొమ్మిత్తించు పెండీవ యా
పాకారాతిమణీఘృణీచకచకత్ప్రస్ఫీతధమ్మిల్ల యా
రాకాచంద్రనిభాస్య యామదవతీరత్నంబు నీకుం దగున్. ౨౯

క. అని తెల్పి యతని వీడ్కొని
చనియె విశారదుఁడు నై జనదనంబున క
గ్గనుఁ డంతట నక్కాంతా
జనరత్నము చెలువు మదిని సందడిఁ గొలుపన్. 30

ఉ. ఎప్పుడు గందుఁ గందు గలయిందుని నింద యొనర్పఁ బూను న
య్యొప్పులకుప్పముద్దుమొగ మొక్కట చక్కెరకమ్మదేనియల్
చిప్పిలు దానివాతెఱఁ గదిక్కన నెప్పుడు పంట నొక్కుదున్
ముప్పిరిఁ గొన్న మోహ మెద నూల్కొన నెప్పుడు గౌఁగిలింపుదున్.

క. ఎక్కడి సుభద్ర ద్వారక
యెక్కడ యీవార్త యెక్కడే నెక్కడ హా
తెక్కలిదెయ్యం బెక్కడి
మక్కువ గప్పించె నాదుమనసు గలంపన్. 3౨

ఉ. ఏల వసుంధరామరకులేంద్రుఁడు ద్వారక కేగ నేగి యా
బాలికచంద మెల్ల సులభంబుగ నా కిటుఁ దెల్పఁ దెల్పినన్
వాలెము దానిపై నిపుడు నామది యేల తవుల్కొనెన్ జగా
జాలి వెడంద మై పోదువఁ జాగ నహా యిఁక నేమి సేయుదున్.

చ. కడయిడరానికూర్మి మదిఁ గ్రమ్మ యొకప్పు డొకించు కేనియుం
గడి భుజియింప సైఁప దరగంటను గూరుకు రాదు మాయురే
వెడవిలుకానిచేతి కురువిందపుబొమ్మ యనం దనర్చు న
ప్పడఁతులమిన్నఁ గన్గొనెడుభాగ్యము నా కిఁక నెన్న డబ్బునో.

వ. అని మఱియును. ౩౫

క. చింతాక్రాంతుం డగుఁ గడు
సంతాపము జెందుఁ గుందు జాలినడలు దు
ర్దాంతానంతలతాంతశ
రాంతర్దశ లంతకంత కగ్గల మైనన్. ౩౬

మ. అళుకుం గన్నులనీరు చిల్కు నులుకున్ హా హా యనుం బిల్వ కే
పలుకుం బాన్పున నుస్సు రంచుఁ బొరలున్ బై లాలకించున్ దిశల్
గలయం గన్గొనుఁ బల్వరించు బెదరు న్గాసిల్లు లోలో నగున్
దల యూచున్ గిరియున్ నడించుకొను సంతాపాతిరేకంబునన్.

సీ. మగువయాకారంబు మఱి మఱి యెద నెంచు
నెట్టిసూడిద లిడ్డ నీసడించుఁ
జనవరుల్ మనవిచెప్పినఁ బరాకొనరించు
నోగిరం బిడె యన్న నోకిలించు
నొడలి మేల్ రవణముల్ బడి బడి నెడలించు
తమ్ములం బిడఁ జన్న నుమ్మలించుఁ
బరిచారకులు మ్రోల బలిసియున్న సళించు
మించుటద్దము గన్న సంచలించు
నదరిపడి లేచి నట్టెస లాలకించుఁ
గలికి వాడకట్టె నని బయల్ గౌఁగిలించు
పరవశత మీఱ నూరకె పలుకరించు
మదనవిశిఖాగ్నిదంద హ్యమానుఁ డగుచు. ౩౭

సీ. కలకంఠశుకశారికలధ్వాకలకు లోఁగు
కొదమతుమ్మెదచాల్పురొదకు వీఁగు
వలినాలిగాడ్పుబోఁదలసోకులకుఁ దూలుఁ
జలువచెంగలువతావులకు సోలుఁ

గలువయనుంగువెన్నెలకాకలకుఁ దారు
నలపుబన్నీటిదాఁకలకుఁ దాఁచుఁ
దలిరుగమ్మావిమోఁకలకు జెగ్గిలి కుంచుఁ
దెలిగప్పూరపుబూది కళుకు. జెందు
నాతతస్ఫీతబలమనోజాతశాత
చూతజలజాతవిశిఖసంఘాతఖాత
యాతనాధూతచేతోంబుజాతుఁ డగుచు
భూతలాధీశుఁ డిడుమలఁ బొరలుచుండు. ౩౯

మ. వడియున్ బ్రాసము నుజ్జగించి కపటవ్యాపార మేపార నె
ప్పుడుఁ గీడౌ నపశబ్దముల్ పలుకుచున్ భూరిప్రియాలంకృతుల్
సడలం జేసి పదార్థవాంఛ యొకపజ్జన్ లేక దుర్లక్షణం
బడరంగా కవిరీతి నుండె మతి లేకచ్చో సభాదూరుఁ డై. ౪౦

క. ఇవ్విధమునఁ గవ్వడి యా
జవ్వనిపైఁ దలఁపు నిలిపి జాలి యొసంగం
బువ్వవిలుకానిబాధలఁ
గ్రొవ్విరి లోలోనఁ గంది కుందుచు నుండెన్. ౪౧

సీ. అక్కడ సుభద్రయును దమ యన్నమ్రోల
నక్కజంబుగ విజయుని చక్కఁదనము
విప్రపుంగవుఁ డెఱిఁగింప విని మనమున
నాశుభాకారు వరియించునాస దవిలి. ౪౨

ఉ. ఎన్నఁడు చూతు నేను దివశేంద్రకుమారరమాకుమారులం
గిన్నరరాట్కుమారుని బ్రకృష్టమనోహరరూపరేఖ చే
బన్నము నొందఁ జేయఁ దగుభవ్యతరాకృతివాని నిద్దపుం
బున్నమచందమామ మనగఁ బూనుముఖాబ్జమువానిఁ గవ్వడిన్. ౪౩

శా. ఆరాజన్యశిరోవతంసము సముద్యత్ప్రీతి నన్ గౌఁగిటన్
గారామారఁగఁ గూర్చి పేర్చు నెలమిం గందర్పకేళీకళా
ధౌరంధర్యము మీఱ నేలుకొన సద్యస్సౌఖ్యలీలాపయః
పారావారమునందుఁ దేలెడుమహాభాగ్యంబు నా కబ్బునే. ౪౪

ఉ. ఆరయ నాదు దివ్యమణిహారమహారజతప్రసక్తభూ
షారుచిరాంబరాదులును సారపటీరతుషారనీరకా
శ్మీరమృగీమదాగరులుఁ జిత్రనికేతనవీటికాదులుం
గోరఁగ నేల యానృపతికుంజరునెయ్యము గల్గకుండినన్. ౪౫

క. ఎన్నఁ డిటు వచ్చు నగ్జునుఁ
డెన్నఁడు ననుఁ బెండ్లియాడు నిం పొదవఁగ న
న్నెన్నఁడు కౌఁగిటఁ జేరుచు
నెన్నఁడు నాకోర్కి దీర నెనసి సుఖింతున్. ౪౬

ఉ. ఆలలనామనోజుఁడు సమాదరలీలల నాగళంబునన్
మేలిమితాళిబొట్టు రహి మీఱఁగఁ గట్టి సుపాణిముత్తెపుం
బ్రాలు శిరంబుపై సురుచిరంబుగ నించినయేని గట్టురా
చూలికి నోలిఁ బూజ లిడి జోత లొనర్చి కడంకఁ గొల్చెదన్. ౪౭

ఉ. అద్దిర నాకు వానినెన రబ్బకయున్నఁ గడింది జాలిలో
దద్ద వెడందమై పొదవి దర్పకబాణపరంపరార్తిచే
నెద్దొసఁగుల్ ఘటిల్లునొ మహీజను లేమని యెంతురో కదే
సుద్దుల కేమి తమ్మిపువుచూలితలం పెటు లున్నదో కదే. ౪౮

ఉ. అవ్విభుచెంత కేగి వినయంబున నాతెఱఁ గెల్లఁ దెల్పి రా
నెవ్వరి వేఁడుకొందు నటు లేగి యనుంగులు విన్నవించినన్
నవ్వుల బెట్టి యయ్యవనినాయకుఁ డెగ్గుగఁ నెంచు నేమొ కా
దవ్వులవార్త లేద వనితామణు లేడ బెడంద లేడి కన్. ౪౯

సీ. ప్రియమార్గ మరరార బిరబిర నచటికా
నేలవేల్పులపెద్ద యేల వచ్చె
వచ్చె యచ్చెలువుగా విచ్చలవిడి నాసు
రేంద్రసూతియొయార మేల తెలిపెఁ
దెలిపిన నలరి దొంతేకూర్మి మెఱయ నా
హృదయ మాతనిమీఁద నేల తవిలెఁ
దవిలిన తెఱఁగు వంతనమున నోములకు
నెఱిఁగింపఁబోవ సిగ్గేల పొడమెఁ
బొడముగా కేమి యమ్మొటుపొందు నాకుఁ
గలుగుకొఱకెట్టి మున్నటికల మొలఁగిన
మొలఁగఁదగుఁగాక యహహా యీవలపు నిలుప
నలవియొ యటంచు మఱియు నన్నలిననయన. ౫౦

మ. కలయంగోరుఁ గవుఁగిలింప దివురుం గాసిల్లుఁ గన్మోడ్చుఁ జె
గ్గిలుఁ గెంగేల్ నునుఁజెక్కునం దిడు దిశల్ ద్రేగంట వీక్షించు వా
త్యాలఁ బోవున్ జయ లాలకించు వగచున్ వేసారు దూపిల్లు నాఁ
డల యాఁచుం బలవించు నుస్సురను వంతం గుందు నెంతేనియున్.

క. అద్దము గన్గొని నొసలన్
దిద్దదు కస్తూరిరేఖ తిన దన్నం బే
కొద్దిగ నేనియుఁ గంటికి
నిద్దుర గానదు విడెంబు నెఱిఁగొన దెపుడున్. ౫౧

చ. చిలుకలఁ గొట్టు నెచ్చెలులు చెంతకు వచ్చినఁ దిట్టు నూరకే
కిలకిల నవ్వు నంచలను గించు కరంబున రువ్వు శారికల్
పలికినఁ గుందుఁ దుమ్మెదలపాటలకుం దిగులొందు నద్దిరా
చిలుకలకొల్కి యుబ్బరపుఁజిత్తవికారము లెన్నఁ జిత్రముల్. ౫౨

సీ. పలుఁగు మత్తమయూరకలహంసకాకీర
కలకంఠకంఠహుంకారములకు
మలఁగు నానాసూనమకరందరసపాన
ధావన్మధువ్రతారావములకుఁ
పలఁపుఁ జందనశైలతటసమాగతబాల
మందగంధానిలాస్పందములకు
నలుకు శీతమయూఖవిలసితకిరణౌఘ
సాంద్రచంద్రాతపాసారములకు
తలఁగు నుద్దండపటుగజాదండనిహిత
చంద్రపుంద్రేక్షుకోదండదండగళిత
రతిమనోహరఘోరనారాచములకు
మిగుల మది నొడి యమ్మద్దుచిగురుఁబోఁడి. ౫౪

క. అటు లర్జునుఁడు సుభద్రయుఁ
బటుతరమోహాంధకారపరవశత మెయిం
గటకటఁ బడుచుండిరి హృ
త్పుటముల నుద్వాహకాంక్ష పొరిఁబొరి బెరయన్. ౫౫

ఉ. అంతట నొక్కనాఁ డొకధరామరవర్యునిగోవుఁ దస్కరుల్
పంతన మొప్పఁ దోలుకొని చయ్యన నేగిన నాతఁ డెంతయున్
వంత గలంగి శీఘ్రమును వక్త్రము నుమ్మడి మోఁదుకొంచు న
క్కుంతికుమారు మేడకడఁ గుయ్యిడిన న్వివి తత్తరంబునన్. ౫౬

గీ. మేడ డిగ్గనుఱికి క్రీడి విప్రుని డాసి
యతనిమాట లెల్ల నాలకించి
వెఱపు మాన్చి పాండవేయాగ్రజుని మేడ
కేగి విల్లునమ్ము లెలమిఁ గొనియె. ౫౭

మ. కొని యాచోరులఁ ద్రుంచి బ్రాహ్మణునకుం గోవు న్సమర్పించి గో
బ్బున నేతెంచి కృతాంతసూతికి సతుల్ పొల్పారఁ గావించి తా
మును నెయ్యంబునఁ జేసికొన్న నియమంబుం దెల్పి యొక్కొండు దా
బనిమీఁజన్ ధరణీప్రదక్షిణ మొనర్పం బోవఁ బ్రార్థించినన్. ౫౮

క. ధర్మజుఁ డర్జునుఁ గనుఁగొని
నిర్మలమతిఁ బలికె నిట్టి నియమంబులు దు
ష్కర్ములకుఁ గాక సదమల
ధర్మవిచారులకు నేల తత్త్వజ్ఞధీ. ౫౯

గీ. గోప్రదక్షిణంబు సుప్రీతిఁ జేసిన
గోప్రదక్షిణం బగుం గదయ్య
యట్లు సేయు మనిన నతఁడు విన్నంబోయి
పలికె మృదులమధురభాషణముల. ౬౦

గీ. అన్న ధర్మరాజ మున్ను తీర్థాచర
ణంబు సేయుబుద్ధి నాకుఁ గలదు
కార్యకారణములు గదు నేక మయ్యె ని
త్తఱిని దనకు దాని దైవగతిని. ౬౧

క. కావునఁ దీర్థాచరణము
గావించి రయంబ వత్తుఁ గన్నన సెల వి
మ్మా వల దని పలుకక యని
వేవేలవిధముల మ్రొక్కి వేఁడిన నతఁడున్. ౬౨

గీ. సమ్మదము నొంది యపుడు విశారదుండు
మొదలుగాఁ గలవిప్రోత్తములను బరిజ
నములఁ గొందఱిఁ దోడిచ్చి సముచితప్ర
కారమునఁ బల్కి దీవించి కౌఁగిలించి. ౬౩

క. పొమ్మని యానతి యొసఁగిన
నమ్మనుజాధీశమణికి నభివాదనముల్
గ్రమ్మఱ నొనరిచి బంధుజ
నమ్ములచే నాజ్ఞ గొని మనం బలరారన్. ౬౪

క. కుంతికిని భీమసేనున
కెంతయు సద్భక్తి మ్రొక్కి యెలమిఁ గవలకున్
సంతస మొదవఁగఁ బలికి ని
జాంతఃపురి వెడలెఁ బరిజనాన్వితుఁ డగుచున్. ౬౫

గీ. అవ్విధంబున ధర్మరాజానుమతిని
దగినహితబంధుతైర్థికోత్తములతోడఁ
గూడుకొని క్రీడి గడితంపువేడ్క కలర
భూప్రదక్షిణ మొనరించుబుద్ధి నరిగె. ౬౬

చ. సురుచిరలీలఁ గన్గొనియె శోభనదివ్యసరోజమాలికా
పరిమళలాభలోభమదబంభరడింభరవానుషంగదు
ర్భరదురితౌఘభంగనతిభాస్వరగాఢతరంగరంగదీ
శ్వరమకుటాగ్రరంగశుభసంగను గంగఁ దగంగఁ జెంగటన్. ౬౭

క. కనుఁగొని హర్షాద్భుతములు
మనమునఁ బెనఁగొనఁగ నికటమహిఁ జాగిలి వం
దనము లొనరించి మృదుకర
వనజంబులు మౌళిఁ జేర్చి వడి నుతియించెన్. ౬౮

క. అంగజహరమకుటాంతర
రంగా విమలాంతరంగ రంగత్తుంగా
భంగతరంగా వృతచ
క్రాంగా నతి సేతు నన్ను నరయుము గంగా. ౬౯

గీ. అవ్వ నివ్వ దవ్వు దవ్వులఁ బొడఁగన్న
ముక్తి కల్గునఁట యమోఘభంగి
నీట మునుఁగుఫలము నే నెఱుంగను సురా
దివ్యతరతరంగ దివిజగంగ. ౨౦

క. జ్వాలాభీలానలయుత
హాలాహల మారగించి హరుఁ డటు సోలన్
నీలలితామృతలేశము
మౌళిపయిం జిలికి యతని మనిచితివి గదా. ౨౧

శా. నీతీరద్రుమకోటరాంతరచరన్నీడోద్భవశ్రేణులున్
నీతోయాశ్రితమత్స్యకచ్ఛపములు న్మ్రించున్ నిజేజేంద్రసం
ఘాతారోకిత ఘంటికాఘణఘణత్కారాతిభీతాహిత
వ్రాతాంభోజముఖీజనస్తుతమహారాజన్యకం బెన్ సతీ. ౨౨

శా. నీనీరంబులఁ దోఁగుమానవుఁడు నిర్నిద్రప్రభావంబునన్
నానాకల్మషకోటి మీటి దివిషన్నారీజనోపేతుఁ డై
యానందప్రదరత్నకీలితవిమానారూఢుఁ డై స్వర్గభో
గానూనస్థితి నుల్లసిల్లుఁ గద గంగా మంగళాంగీమణీ. ౨౩

క. అని కొనియాడుచు నన్నది
మునుకలు గావించి దానముల విప్రతతిం
దనియించి తత్తటంబున
ఘనతరమౌనమున జపము గావించు నెడన్. ౨౪

గీ. సరగ నచటి కుటూచినాఁ బరఁగు నొక్క
యురగకన్యక నెమ్మది నరుగు దెంచి
నరుఁ గనుంగొని తన్మనోహరవిలాస
విభ్రమములకుఁ గడు మనోవీధియందు. ౨౫

ఉ. అబ్బురమొంది చంద్రుఁడో జయంతుఁడో కంతుఁడో యవ్వసంతుఁడో
లిబ్బులరాచపాపఁడో భళీ యితఁ డారయఁ గాకయున్న నీ
నిబ్బరపుంజగాసాగను నెక్కొన నేర్చునె వీనిఁబోమ్ముసన్
గుబ్బలు గ్రుచ్చి హెచ్చరికఁ గ్రుమ్ములతాంగిదె భాగ్య మెన్నఁగన్.

చ. తొగరుమెఱుంగువా తెఱయుఁ దోరపుగ్రొవ్విరిదమ్మిఱేకులన్
నగఁ దగుకన్నుదోయి పులినంబుల గేరుపిఱుందునందమున్
సొగసులు గుల్కుపెన్నెరులు చొక్కపుముద్దుమొగంబు గల్గు నీ
జగమగనిం గనుంగొనినచాన విరాళిఁ గలంగకుండునే. 22

ఉ. చక్కెరవింటిదంట నెకసక్కెము లాడఁగదయ్య వీనిమేన్
చక్కదనంబు నెన్నడుము సౌరు గలంచుగదయ్య సింగముం
జెక్కులపెక్కు తీరుపడఁ జేయుఁగదయ్య మెఱుంగుటద్దము
న్నక్కవ వీని కౌఁగిటఁ బెనంగెడుభాగ్యము నాకుఁ గల్గునే. 23

గీ. వీనిమోవితేనె లాని చెక్కుల ముద్దుఁ
గొని మిటారిగబ్బిగుబ్బగవ ను
రమ్ము గ్రుమ్మినెమ్మి కమ్మవిల్తుని కేళి
నెనయుకున్న వయసి దేల నాకు. 24

క. అని మిగుల మున్నరికె నా
తని నెత్తుక వేగ బఱచి తన కేళిగృహం
బున నునిచిన నవ్విజయుఁడు
గను విచ్చి కడంది మోఱఁ గని యుల్లమునన్. 30

సీ. నవనవకిసలయోన్నతరసాలము వోయి
మినుకుబంగరుమేడ మెఱయు టేమి
యత్యుగ్రమణిసైకతాగ్రభాగము వోయి
చలువగ్రొన్ననపాన్పు మలయు టేమి

నిస్తంద్రకల్లోలనికురంబములు వోయి
　　　　రేరాచరామెట్లు గూరు కేమి
పరిఫుల్లజలజాతపరిమళంబులు వోయి
　　　　కమ్మకస్తురితావి గ్రమ్ము కేమి
యహార నే మున్ను సురసరిత్తీరభూమి
నున్నయది లేదొ కల గంటినో మఱేమి
మాయయో కాక యిది యంచు మఱలి చూచు
నవసరంబున నరిదియొయార మెసయ. ౧౧

౨. తలుకుపసిండిబొమ్మయొ సుధాకరరేఖయొ మించుదీవయో
చిలుకపఠాణితేజిదొరచేతినిగారపునిల్వుటద్దమో
వెల గనరానిమానికమొ వెన్నెలతేటయొ నాఁ దనర్చు లేఁ
గులుకుమిటారి నొక్క మదకుంజరగామినిఁ గాంచెఁ జెంగటన్. ౧౨

౩. కాంచి దానిమనోహరాకారరేఖ
కద్భుతం బంది యహార యియ్యంగనాల
లామ మారునిసామ్రాజ్యలక్ష్మి యనఁగఁ
బరఁగుచున్నది కన్నులపండు వగుచు. ౧౩

౪. చూడమె చెప్పఁగా వినమె శోభనకాంతియుతాంగులైన యీ
రేడుజగంబులందుఁ గలయిందునిభాస్యల వార లెల్ల నీ
చేడియమేలుబంతి కెన సేయ నొకింతయుఁ బోలనేర్తురే
వేడుక యయ్యెఁ బో మదికి వేమఱు నీమదిరాక్షిఁ జూచినన్. ౧౪

౫. కన్నులచెన్ను నెమ్మయినిగారము చెక్కులపెక్కు మోముగో
మన్నులికౌనుజాను మొగమందము వేనలిబాగు కుల్కులేఁ
జన్నులసీటు ముత్తరులసౌరు వెడందపిఱుందుచంద మ
న్నన్న కడింది వై మదికి నత్యనుమోదము గూర్చె నిమ్మెడన్. ౧౫

క. అని కొనియాడుచుఁ జెంతం
గనుపట్టునొయారిఁ గలువకంటిం గని య
య్యనిమిషరాజతనూభవుఁ
డెనలేని మనోనురాగ మెనయఁగఁ బలికెన్.

ఉ. ఎక్కడదాన వీవు హరిణేక్షణ యీజగ మెద్ది నీవు న
న్నిక్కడి కేల తెచ్చితి విదేమిటి యోజ దృఢవ్రతస్థు లై
దిక్కులవెంబడిం జనువిదేశుల ని ట్లొనరింపఁ బాడియే
యక్కట చేల నై యురక యారడిఁ జెందుట మేలె చెప్పవమ్మా.

గీ. అనిన నప్పాఁపరాజవరాలు రాచ
మిన్న తిన్ననినిడుసోఁగకన్నుదోయి
దేలఁ గన్గొని యోసుదతీమనోజ
వినుము నాచంద మంతయు విన్నవింతు.

గీ. ఈజగంబు రసాతలం బే నులూచి
యనుభుజంగమరాజకన్యకను నీవి
లాసగరిమంబు గాంచి యుల్లాస మొదవ
నిన్ను వరియింపఁ గోరి బల్మి న్నరికల.

క. ఇటఁ దెచ్చినదాన విశం
కటకరుణాలోకనమునఁ గన్గొని నను నె
క్కటివలరాచదురంబునఁ
బటుగతి నలరించి ప్రోవు ప్రమదం బెసఁగన్.

గీ. అనుడు నుడురాజముఖి కిట్టు లనియెఁ గ్రీడి
భూతలం బేడ భుజగేంద్రభువన మేడ
తరుణు లెచ్చట మఱియన్యపురుషు లెచట
నహహ యీదుండ[illegible]ం జేల యహిపబాల.

క. మోహావేశంబున నెవ
రూహింపఁగఁ బరుని గోరు టుచితమె నీకీ
ట్లాహా మే ల్మే లెంతటి
సాహసురాలవె భుజంగసారసనయనా. ౬౨

సీ. కాముకుఁడు గాక వ్రత మూని భూమిఁ దిరుగ
నేమమునఁ బోవు నన్నిట కేమిపనికిఁ
బ్రేమమునఁ దెచ్చి తిది మేరయే మనోజ్ఞ
సోమబింబోపమానాభిరామవదన. ౬౩

తే. నయమున విధిజ్ఞులైనట్టి నరపతులకుఁ
బరవధూమణి నెనయఁగఁ బాడి యగునె
చేల యీరిత్తకోర్కి నీ కేల యనిన
భావము గలఁగి యప్పాపహాఁపపాప. ౬౪

వ. కనుఁగవ నశ్రుబిందువులు గ్రమ్మఁగ గద్గదకంఠ యై మొగం
బునఁ గడు విన్నబాటొదవ ముప్పిరిగొన్నవలవంతఁ బల్కె నో
జనవరచంద్ర రాజనయవిశారద రాజజనరంజనైకశో
భనతరరూప రాఘవకృపా యిటు లాన తిడఁగఁ జెల్లునే. ౬౫

సీ. కన్నియను గాని వేఱొండు గాదు నీకు
జన్నె యిడియుంటి నామెలజవ్వనంబు
ప్రాణరక్షకు మిగులఁ బుణ్యంబు గలదె
నీ వెఱుంగవె సత్కృపానిధి వధీశ. ౬౬

సీ. మానవాధీశ యిఁకఁ బెక్కుమాట లేల
ఘోరమారకిరాతదుర్వారవిశిఖ
శిఖిశిఖాయాతనలచేఁ గృశింపనీక
నీకవుంగిటఁ బొదవి మన్నించు మిపుడు. ౬౭

గీ. అనిన మదిలోఁ గరంగి యమ్మనుజవిభుఁడు
దానికెంగేలు వట్టి పూఁపానుపునకుఁ
దార్చి స్మరశాస్త్రనియతి విస్తరిల మదన
కేలికాసౌఖ్యజలరాశి నోలలార్చె. ౯౮

క. అంతట నమ్మహికాంతుఁడు
కాంతాలోకైకచూళికారత్నము న
త్యంతముదంబునఁ గన్గొని
యింతిం దనరానికూర్మి నిట్లని పలికెన్. ౯౯

గీ. రమ్మ ఫణిరాజకులకరిరాజయాన
యిచట నింక జాగొనర్చిన నచట తైర్థి
కావనీసురు లాత్మ నేమని తలంత్రు
పోయివచ్చెద సెల విమ్ము పొలుపు మీఱ. ౧౦౦

ఉ. నావుడు విన్నబాటొదవ నాగకులాంబురుహాక్షి వల్కె నో
భావజరూప యోపరమపావన యోరసికాగ్రగణ్య నిన్
బోవఁగ వద్దటంచు మదిఁ బొంగెడుకూరిమితోడ నాడినన్
దేవరచిత్తవృత్తి యొకతీరుగ నుండునొ యేమిసేయుదున్. ౧౦౧

. ఎన్నఁడు చూతునొ నిను నా
కన్నులకర వెల్లఁ దీరఁ గ్రమ్మఱ నింక నా
పన్నజనావన గుణసం
పన్నా ధీమత్ప్రసన్న ప్రభుజనమాన్యా. ౧౦౨

శా. నీచెల్వంబును నీవిలాసమును నీనిర్నిద్రతేజంబు నీ
వాచాప్రౌఢిమ నీకృపాగుణము నీవైదుష్యసామగ్రియున్
నీచంచన్నయనాబ్జవీక్షణము నీనిత్యప్రసన్నత్వమున్
నాచిత్తంబునఁ బాయఁజాలదు గదా నాకీలతాంతాయుధా. ౧౦౩

క. నీకును నాకును నేస్తం
బీకరణిం గూర్పె నేల యెడఁబాయఁగ నే
లా కట్టికెదయ్యం బిఁక
వాకులు పై క్కేల విబుధవర్ణితశీలా. ౧౨౪

ఉ. మల్లడిఁగొన్న ప్రేమమున మన్మథరాజ్యసుఖైకలీలలం
బెల్లుగ నిన్నుఁ గూడుకొని పెక్కుదినంబులు వేడ్క నుంటి నే
నెల్లెడలందు నిన్నె స్మరియింపుచు నుండుఁ దలంపు జేసి నీ
యుల్లమునందుఁ జాల దయ యుంచుము రాజముఖీమనోభవా.

గీ. అని పలికి కల్కి మేల్బంతి యతని నపుడె
మరల జాహ్నవికడఁ జేర్చి మదిఁ జెనంచు
కూర్మి నక్కనఁ బొదపు కన్గొనల బాష్ప
కణము లురలంగఁ దనదులోకమున కేగె. ౧౨౬

గీ. అంతఁ ద్రైదికహితభూసురాదిజనులు
నృపతిరాకకుఁ గడు నుత్సహింపుచుండి
రప్పుడు విశారదుని జూచి యర్జునుండు
పలికె నిట్లని యతిమృదుభాషణముల. ౧౨౭

సీ. వింటె విశారద వింత యొకటి నేను
జాహ్నవీతటమున సంధ్య వార్చి
జపమొనర్చుచు నున్నసమయంబునందు ను
లూచియ న్నన్నగలోలనయన
యొక్కతె వచ్చి న న్నక్కవఁ దోడ్కొని
చని తన కేళికాసౌధమునను
నిలిపి తన్గవయుమం చెలమితో బహువిధం
బులఁ బ్రార్థనము చేసి మ్రొక్కుటయును

మగువదీనత కెంతయు మది గరంగి
దానికోరిక సఫలంబుగా నొనర్చి
సమ్మతిలఁ బల్కి క్రమ్మఱ సరగ నిచట
కరుగుదెంచితి నెమ్మది యతిశయిల్ల. ౧౦౮

క. ఆచిల్వచెల్వచెల్వము
వాచస్పతి కైన భోగివరునకు నైనన్
బ్రాచుర్యగతి నుతింప న
గోచర మగు నితరజనులకుం దరమగునే. ౧౦౯

చ. తళుకుఁబసిండిబొమ్మ నెఱతావులగొజ్జఁగిపూవుఁగొమ్మ క
న్నులవిలుకానితూపు జిగి నూల్కొనుకాలు మెఱుంగుకోపు వె
న్నెలనడుచక్కితేట వెల నిచ్చినబ్రతనంపుమూట యే
లలనలు దానితోడుతఁ దులా? వితలాతలభూతలంబులన్. ౧౧౦

ఉ. ఆపెనుగప్పుకొప్పుసొగ సొప్పుచెండులఁ జెండుగుబ్బల
ద్దాపసమించు మించుతెగ నాగి జయింపుమిటారిచూపుకో
పాపుడమిం దమిం బరమునట్టిపిఱుందుపసం దయారె యా
పూపనిగారపున్వయసు పోటుల చోటుల నెన్న నున్నవే. ౧౧౧

సీ. పెనుగప్పునునుగొప్పునను గుప్పవిరితావు
లరిజాలముల నామెతలకుఁ బిలువ
మగమీలడెగఁ జాల నగువాలుఁజూపులు
చలదురుమాపులై జనులగాడ
బలుగుబ్బలులగిబ్బ వలిగుబ్బచనుదోయి
సొబగు చూపరమది చూఱఁగొనఁగ
బగడాల జగడాలు దగనేలు జిగిమోవి
యువజనంబులకు నోరూరఁ జేయ

సారస రంగమదఘనసారగంధ
సారనీహారనీరకాశ్మీరభూరి
సౌరభంబులు దిశల హెచ్చరికఁ బర్వ
నురగకులబాల నామ్రోల నొరపు నెఱపు. ౧౧౨

గీ. వేయునేటికి విను దాని సోయగంబు
దానిఁ బుట్టించినట్టి విధాతకైనఁ
బొగడరా దన్యులకు నెట్లు పొగడవచ్చుఁ
జిత్తజునిపైఁడిబొమ్మ యాచెలువకొమ్మ. ౧౧౩

గీ. అనిన నందఱు సంతసం బంది యతనిఁ
బెక్కుతెఱఁగులఁ గీర్తించి రక్కిరీటి
యనుచరబలంబుతోఁ గూడి యచటఁ దరలి
చనియె నెమ్మది నీహారశైలమునకు. ౧౧౪

సీ. పటుబలోద్ధతఘోరపంచాస్యనఖశీర్య
మాణదారుణకుంభమస్తకంబు
తతగుహాంతరనిరంతరచరద్భయదోగ్ర
శార్దూలనికురంబసంకులంబు
నిబిడపాటీరద్రునిష్కుహాంతర్లగ్న
ఫణిఫణామణిఘృణిభ్రాజితంబు
ఘనఝరీలీనదాభ్రగజాభ్రమాయిత
ప్రమదనృత్యన్మత్తబర్హిణంబు
సరససంగీతవిద్యాప్రసంగరంగ
మాణగంధర్వయక్షగీర్వాణఖచర
సుందరీబృందపరివృతకందరంబు
పుణ్యగణ్యంబు నీహారభూధరంబు. ౧౧౫

గీ. అన్నగం బెక్కి యచటిచోద్యంబు లెల్లఁ
గనుఁగొనుచుఁ గొంతతడ వచ్చటను మెలంగి
కదలి యాతఁ డదంతికాస్త్యవటము
హీరుహము గాంచి చనె భృగుశృంగమునకు. ౧౧౬

గీ. అచ్చట హిరణ్యబిందుతీర్థావగాహ
నంబు గావించి విహితదానము లొనర్చి
చనియెఁ బరిజనతైర్థికసహితుఁ డగుచుఁ
బుణ్యాకర మైన నైమిశారణ్యమునకు. ౧౧౭

క. ఆరూఢభక్తి నచ్చట
నారాయణుఁ బూజ చేసి హరిపుణ్యకథా
సారామృతపానుం డై
యారాకొమరుండు చనెఁ బ్రయాగంబునకున్. ౧౧౮

క. సంగాతులు దానును మదిఁ
బొంగుచుఁ గైదండ లూని పొదవి త్రివేణీ
సంగమున మునిఁగి సతజన
మంగళనాయకుఁ బ్రయాగమాధవుఁ గొలిచెన్. ౧౧౯

క. వారక తైర్థికజనపరి
వారంబులఁ గూడి పెక్కువారంబులు త
ద్వారివిహారము సలిపి య
వారణ నటఁ దరలి చనియె వారాణసికిన్. ౧౨౦

సీ. మణికర్ణికాతీర్థమజ్జనం బొనరించి
గంగానదీస్నానకలనఁ దనరి
లోలార్కముఖు లైన హేళుల దర్శించి
కాలభైరవు మహాకాళుఁ గొలిచి

యాది కేశవుల నత్యామోదమున నెంచి
బిందుమాధవదేవుఁ బ్రేమఁ గాంచి
శ్రీవిశాలాక్షి నక్షీణభక్తి భజించి
విశ్వేశ్వరస్వామి వినుతి చేసి
భూనుతము లైన పుణ్యనదీనదముల
స్నానములు దానములు హితసరణిఁ జేసి
కోటిలింగస్థలములు గన్గొని కడంక
డుంఠివిఘ్నేశుఁ బ్రమథరాట్పుత్రుఁ బొగడి. ౧౨౧

క. రయమున నచ్చో వెలువడి
గయకుం జని పితరులకుఁ దగం బరలోక
క్రియ లాచరించి గో ధన
హయ గజ దానముల భూసురావళిఁ దనిపెన్. ౧౨౨

క. కుతుకమున నందు వెలువడి
కతిపయదినములకుఁ జేరి కనుఁగొనియె మహో
న్నతవితతశృంగభాగా
న్వితతులసీకాననంబు నీలనగంబున్. ౧౨౩

క. అంతట నింద్రద్యుమ్నస
రోంతరమునఁ దీర్థమాడి యరిగి సుభద్రా
కాంతునిజనసన్నుతగుణ
వంతు జగన్నాథు సాధువత్సలుఁ గాంచెన్. ౧౨౪

క. కాంచి ప్రణమిల్లి తులసీ
కాంచనపుష్పములఁ బూజ కడుభక్తిని గా
వించి ప్రసాదములు సమ
ర్పించి నుతింపఁగఁ దొడంగె మృదుమధురోక్తిన్. ౧౨౫

కం. పరికింపఁ బతితపావన
బిరుద మెప్పుడు నీకుఁ జెల్లుఁ బృథివిస్థలి నీ
సరి యగువేలుపు లేరీ
నిరుపమకరుణానివేశ నీలాద్రీశా. ౧౨౬

సీ. కమనీయతపనీయకౌశేయకమువాని
దళదరవిందనేత్రములవాని
సంపూర్ణపూర్ణిమాచంద్రాననమువానిఁ
గరతలశంఖచక్రములవాని
బలసుభద్రాసతీపరివృతుం డగువాని
నీలమేఘాకృతిఁ గ్రాలువాని
నిరుపమశృంగారనీరధి యగువానిఁ
బతితపావనుఁ డనఁ బరఁగువాని
సకలలోకైకనాయకుఁ డయినవాని
నిన్నుఁ బొడగంటి శుభములు నెఱయఁగంటి
నీలనగవాస విబుధవర్ణితవిలాస
శ్రీజగన్నాథ విజయలక్ష్మీసనాథ. ౧౨౭

ఉ. వాసవముఖ్యదిక్పతు లహర్నిశము గొల్చుభవత్పదాబ్జముల్
భాసురలీలఁ గంటి సులభం బగుమే ల్గయికొంటి విచ్చెఁబో
చేసినపాపసంఘములు చెప్పెడి దేమిఁక నాయదృష్టమో
దాసమనోరథార్థఫలదాయక నీలనగాధినాయకా. ౧౨౮

గీ. శిఖరదర్శనంబు చేసినమాత్రనె
తొలఁగుచుండు సకలదుష్కృతములు
నిన్నుఁ జూచుపుణ్య మెన్న నేరితరంబు
నయవిలాస నీలనగనివాస. ౧౨౯

గీ. అని జగన్నాథుఁ గీర్తించి యచటఁ దరలి
మోహన మిగులోత్త శ్రీకూర్మమునకు నేగి
నతజనశరణ్యుఁ డగుకూర్మనాథుఁ గొలిచి
యచటు వెడలి త్రోవఁ జనుచుండె నన్నరుండు. ౧౩౦

క. అని శౌనకాదిమునులకు
ననఘాత్ముం డైన రోమహర్షణి యెఱిఁగిం
చిన నాలకించి వారా
యన నవ్వలికథయుఁ దెలుపు మని వేఁడుటయుఁన్. ౧౩౧

చ. సరసిజపత్రనేత్ర మునిసన్నుతిపాత్రచరిత్ర కల్మషో
త్కరలతికాలవిత్ర నిజదాసజనావనసూత్ర దుగ్ధసా
గరతనయాకళత్ర మిహికాకర శేఖరమిత్ర వృత్రసం
హరమణిజాలనీలజ దాంచితగాత్ర విచిత్ర వైభవా. ౧౩౨

క. పారావారాగారా
సూరిజనాధారమారసుషమాకారా
ఘోరాఘాత్రసహారా
పారదయాపూర నీలశైలవిహారా. ౧౩౩

మాలిని. అతులితగుణధామా హారిశృంగారసీమా
శతధృతినుతనామా సర్వలోకాభిరామా
క్రతుభుగవనకామా ప్రాంచదాకారకామా
దితినుతకులభీమా దేవతాసార్వభౌమా. ౧౩౪

గద్య. ఇది శ్రీమజ్జగన్నాయకదేవ దివ్యకృపానిరీక్షణసంలబ్ధ సారకవితా విచిత్ర కౌండిన్యసగోత్ర పవిత్ర కూచిమంచి గంగనామాత్యపుత్ర సకలవిద్వజ్జనవిధేయ జగన్నాథనామధేయ ప్రణీతం బైన సుభద్రాపరిణయం బను శృంగారప్రబంధంబునందు ద్వితీయాశ్వాసము.

శ్రీ

సుభద్రాపరిణయము.

తృతీయాశ్వాసము.

శ్రీరుచిరగుణనివేశా
దూరితఖలనాశ ఘోరదులితవినాశా!
భూరితరనిజనివేశా
నీరేజహితప్రకాశ నీలాద్రీశా. ౧

గీ. అవధరింపుము శౌనకాద్యఖిలమునికు
లేంద్రులకు రౌమహర్షణి ఇట్టు లనియె
వట్లు తెరవునఁ జని చని యర్జునుండు
గాంచె ముందర నతితరోత్కంఠుఁ డగుచు. ౨

కం. సింహాకారోజ్జ్వలము నృ
సింహాశ్రితతలము కలుషసింధురపటలీ
సింహాయితజలము మహా
సింహావృతబిలము నైన సింహాచలమున్. ౩

వ. మఱియు నమ్మహీధరంబు కైలాసకుధరంబునుం బోలె నీలకంఠా
వాసం బై మేరుశైలంబునుం బోలె నమేయగైరికచ్ఛాయం బై వైకుం

తపురంబునుం బోలె హరినిత్యనివాసం బై బ్రహ్మలోకంబునుం బోలె పరమహంససమావృతం బై యలకాపురమునుం బోలె నగణ్యపుణ్య జనశరణ్యం బై రసాతలంబునుం బోలె ననంతనాగేంద్రాక్రాంతం బై పాథోనిధానంబునుం బోలె నశ్రాంతబాడబాశ్రయం బై త్రిదివంబునుం బోలె ననవరతరంభావిజృంభమాణం బై మహారాజన్యరాజ్యంబునుం బోలె నపరిమితకటకవిశంకటం బై సుకవికావ్యంబునుం బోలె ననేకమతకోకిలవ్యాకులం బై నైమిశారణ్యంబునుం బోలె శుకముఖద్విజకులాలంకృతం బై యొప్పు నప్పర్వతవతంసంబుం గనుంగొని పరమానందకందళితహృదయారవిందుం డై తదీయాధిత్యకారోహణం బొనర్చి యందు బహుసహస్రాదంభశుంభజ్జృంభన్మణిస్తంభసంభాసితంబును జాచత్కాంచనపాంచాలికాసంచయసమంచితంబును నభ్రంకషోత్తుంగశిఖరావలంబిశాతకుంభకుంభగుంభితంబును మనోహరహీరసోపానవితర్దికావిటంకకుట్టిమవిరాజమానంబును గనత్కనకకవాటార్గళద్వారబంధబంధురంబును నవరత్నఖచితోత్తాలసాలగోపురప్రాసాదమంటపప్రదీపితంబును బటుతత్వవిద్యాధురీణపరమభాగవతోత్తమనిపఠితవేదనాదమేదురంబును సురూపలావణ్యగణ్యపణ్యాంగనానృత్తగీతవాద్యధ్వానమానితంబును హనుమద్గరుడశేషవిష్వక్సేనజయవిజయద్వాదశసూరిజనాధిష్ఠితంబును గౌశికకాలాగరుకర్పూరసాంబ్రాణికాధూపవాసనావాసితంబును సద్యోఘృతకృతప్రదీపదీపితంబును బహుళాపూపసూపపరమాన్నఫలదధిమధుశర్కరాఘృతోపేతమహానైవేద్యహృద్యంబును నై రెండవవైకుంఠధామంబును బోలి విరాజిల్లు శ్రీమద్వరాహనృసింహదేవదేవాలయంబుఁ బొడఁగని నమస్కరించి యంతట గంగధారాదిచతుర్వింశతిధారానీరంబులఁ గృతావగాహుం డై తులాపురుషాదిమహాదానంబు లొనరించి గర్భాగారంబుఁ బ్రవేశించి. ౪

సీ. మేదినీతలగుప్తపాదద్వయమువాని
విమలసంస్తబ్ధకర్ణములవాని
నవిరళత్రివళిసమన్వితుం డగువానిఁ
గమనీయధవళవిగ్రహమువాని
విస్ఫుటపటుసటావిలసితుం డగువాని
దంష్ట్రాకరాళవక్త్రంబువాని
మృదులాంసభాగవిసృష్టవాలమువాని
నంచితనేత్రత్రయంబువాని
లాలితోత్తాలభుజయుగళంబువాని
సింహశైలేంద్రనిలయుఁడై చెలఁగువాని
శ్రీసమేతు వరాహనృసింహదేవుఁ
గాంచె నృపమౌళి కన్నులకరవు దీఱ.

గీ. అట్లు గన్గొని సాష్టాంగ మాచరించి
మాలతీతులసీమహామయసుమములఁ
బూజ గావించి గంధతాంబూలధూప
దీపనైవేద్యము లొసంగి ధృతి నుతించె.

• పూరుషహర్యక్ష సుధీ
వారావనదక్ష దిఃజవల్లభపక్షా
ఘోరారిదనుజశిక్షా
పారకృపావీక్ష సింహశైలాధ్యక్షా.

క. నిను సేవించిననరులకు
మునుకొని ఘనభోగభాగ్యములు చేకుఱుఁ బో
సనకాదిసకలసన్ముని
జనరక్షణరంహ సింహశైలనృసింహా.

మ. హరి నీవే గతి నాకటంచు మును ప్రహ్లాదుండు ప్రార్థించినన్
గరుడారూఢుఁడవై సమగ్రకృప వేగన్ వచ్చి యబ్బాలకుం
బరిరక్షించినమేటి వంచు నిను నేఁ బ్రార్థింతు నన్ బ్రోవుమీ
యరిమత్తద్విపసింహ వీరనరసింహా సింహశైలాశ్రయా. ౯

గీ. అనుచు వినుతి చేసి యచ్చోటు నెడఁబాసి
సకలతైర్థికాప్తజనులఁ గూడి
కురువరుండు విహితగోష్టిమార్గము పట్టి
యరిగి కతిపయప్రయాణములకు. ౧౦

మ. కని సద్భుంకృతదేవతాభవనరంగస్థానసత్క్రియా
ఘనసంరంభవిజృంభమాణదివిషత్కాంతానిభాకారభూ
ప్రణుతాగణ్యవిలాసగణ్యగణికాపంచాస్త్రకేళీకళా
త్యనుమోదాంచితహృత్సరోరుహుని దాక్షారామభీమేశునిన్. ౧౧

కని సాష్టాంగనమస్కృతు
లొనరిచి పూజించి మిగుల నుపహారంబుల్
దనివిసన నొసఁగి యద్దే
వునిసత్కృప వడసి పాండవుం డట కదలెన్. ౧౨

కదలి యంత మాతృగమనాపహారిణి
యనుసమస్తకల్మషోగ్రభుజగ
ఖగవరంబు నైనగౌతమి కేతెంచి
స్నానదానవిధులు తమి నొనర్చి. ౧౩

అమ్మహానది దాటి వైళమ్ము తరలి
కృష్ణవేణ్యాదిశుభతరంగిణులయందు
మునిఁగి మునిఁగియమానుఁడై జనవిభుండు
చనియెఁ గొన్నాళ్ళ కేఁమి శ్రీశైలమునకు. ౧౪

క. చని మల్లికార్జునస్వా
మిని బొడఁగని విమలభక్తి మీఱఁగఁ బూజల్
పొనరించి యమ్మహోదే
వుని మధురవచోనిరూఢిఁ బొగడఁదొడఁగెన్. ౧౫

క. ప్రమదమున నన్నుఁ బ్రోవుము
భ్రమరాంబావదనకమలభవ్యపతంగా
శమదమున మదవిభంగా
యమలకృపాపాంగ మల్లికార్జునలింగా. ౧౬

సీ. ఓంకారరూపిణే పంకజాతభవాది
నిర్జరార్చితపాద నీరజాయ
గజచర్మచేలినే త్రిజగజ్జనావన
దక్షకారుణ్యనిరీక్షణాయ
చిరసౌఖ్యదాయినే పురుహూతమణిసన్ని
క్షమనీయతరనీలకంధరాయ
పార్వతీపతయే సగర్వపూర్వామర
పూర్వ్వరాపహ భూరిభుజబలాయ
శమన శమనాయ శర్వాయ శాశ్వతాయ
శరధితూణాయ శంభవే శశిధరాయ
శయకురంగాయ పరిచితశతమఖాయ
శైలభవనాయ తే నమశ్శంకరాయ. ౧౭

గీ. అనుచు నుతి నతు లొనరించి యచట వెడలి
పరిహృతమహాంహు శ్రీయహోబలనృసింహుఁ
జేరి భజియించి యిష్టార్థసిద్ధి వడసి
సరగ నంకట వేంకటాచలముఁ జేరి. ౧౮

సీ. వివిధరత్నస్తంభవిభ్రాజమానంబు
మరకతమణికృతమంటపంబు
హీరశిలాబద్ధభూరిసోపానంబు
గోమేధికావృతకుట్టిమంబు
తతచంద్రకాంతవితర్దికారుచిరంబు
గురుతరాంబుజరాగగోపురంబు
పటుశాతకుంభకుంభస్ఫురచ్ఛిఖరంబు
నీలజాలకజాలలాలితంబు
దివ్యమాణిక్యదీప్తిదేదీప్యమాన
తప్తచామీకరోజ్జ్వలద్వారబంధ
వరణవప్రవరేణ్యకవాటకూట
మండితము వేంకటాద్రీశుమందిరంబు.

వ. అందు.

సీ. మహనీయనవరత్నమయకిరీటమువానిఁ
గస్తూరికాతిలకంబువాని
మకరకుండలదీప్తిమహితశ్రుతులవాని
దరహాసభాసివక్త్రంబువానిఁ
గౌస్తుభమణివిభాకలితవక్షమువానిఁ
గరతలశంఖచక్రములవాని
శతపత్రపత్రభాస్వన్నేత్రములవాని
భవ్యచామీకరాంబరమువాని
శ్రీమదలమేలుమంగప్రసిద్ధనామ
కామజననీసమేతుఁడై హేమరత్న
సింహపీఠాగ్రమునవిరాజిల్లువాని
వేంకటేశ్వరు లోకైకవిభుని గాంచె. ౨౧

గీ. కాంచి పూజోపహారాదికముల దేవ
దేవు నలరించి యంత నత్తావు దరలి
కాళహస్తికి నేగి యక్కాలకంఠు
భక్తలోకాభిమతఫలప్రదుని గొలిచి. ౧

గీ. అచట వెలువడి దా నెమ్మి యలరఁ గాంచి
కరిగి కరిగిరినిలయుని వరదరాజు
సప్రమజనకప్రమఫలదు నేకామ్రనాథు
గురుతరానందుఁ డై కొల్చి యరిగి యవల. ౨

శా. ఆమోదంబునఁ గాంచె నజ్జనవిభుం డభ్రాభ్రభాగ్దేవతా
ధామాగ్రస్థితహేమకుంభవిలసద్ధర్మాబ్జదివ్యాంబుజ
వ్యామోహాగతమంజుగానరతలేఖాధీశలీలామహా
రామక్ష్మారుహసంచరత్సమదసారంగంబు శ్రీరంగమున్. ౧౮

చ. కని యనవద్యభక్తి మదిఁ గ్రాలఁగఁ బూజ యొనర్చెఁ గేతకీ
వనరుహమల్లికాదికనకప్రసవంబుల ధూపదీపచం
దనఫలశర్కరాదులఁ గనత్కనకాభరణాంబరాద్యుపా
యనముల సంతతాశ్రితజనాభయదాయకురంగనాయకున్. ౧౯

అట్లు పూజించి గొబ్బున నచట వెడలి
కుంభకోణంబునకుఁ బోయి కొన్నిపూఁట
లందు వసియించు మఱి చంపకాటవీప్ర
దేశ మీక్షించి మెల్లన దెరవు వట్టె. ౨౦

సీ. చని చని దక్షిణజలరాశివీచికా
నిర్భరశీకరనికరతుంది
మందానిలస్పందమానాత్రిశీతల
బంధురసైకతభాగవితత

పతతయాతాయాతసముత్సుకపక్షికని
కాయోరుకాయమానాయమాన
విలసదేలాలతావేల్లితక్రముకాది
మహీజశాఖాంతరకుహరవిహార
మాణవివిధగరుద్రథమధురమధుర
కలకలోద్వేలవేలాభిగతిమనోజ్ఞ
మార్గమున నాప్తతైర్థికవర్గసహితుఁ
డగుచు రామేశ్వరంబున కరిగి యందు. ౨౭

గీ. సేతుదర్శన మొనరించి కౌతుకమున
నెఱి ధనుష్కోటిలోన మునింగి విహిత
దానముల భూసురావళిఁ దనియఁజేసి
రామలింగంబుఁ గొలిచి యారాజసుతుఁడు. ౨౮

వ. అచ్చటం దరలి పదమూఁడవనెలఁ బాండ్యదేశాధీశ్వరుఁ డగుమలయ ధ్వజుం డేలుమణిపురంబుఁ జేరి తత్పురోపకంఠసముద్యదుద్యానవాటి కాంతరంబున సుఖోపవిష్టుం డై వినోదించుసమయంబున. ౨౯

చ. పొలిచె వసంతకాలము ప్రఫుల్లమనోహరమల్లికావినిః
ర్మలమకరందపానరతమత్తమధువ్రతమంజుగానసం
చలితవియోగినీపథికజాలము హృద్భయదప్రచండకో
కిలశుకశారికారవనికృత్తసమస్తదిగంతరాళమున్. 30

చ. అవనివసీవధూటి తమి నాడెడునీలపుబంతిచాలునా
నవిరళలీల నప్పుడు వనాంగణవీథిఁ జరించె నంచుగాఁ
బ్రవిమలమాధవీమహితబాలరసాలవిశాలమంజరీ
నవనవమాకరందరసనందితమత్తమిళిందబృందముల్. 3౧

క. నవకుసుమలసితకింశుక
నివహంబులు చూడ నొప్పె నెరి నప్పుడు మా

ధవుఁడు వనలక్ష్మి కొరకుఁగ
సవరించిన పద్మరాగసౌధము లనఁగన్. 31

గీ. తఱి యనెడుమావటీఁడు మాధవవిభుండు
స్వారి వెంచేయుచో నిడ్డ చంచదరుణ
రాంకవాంకితమదసింధురము లనంగ
రమణఁ బూచినశాల్మలిద్రుమము లలరె. 33

సీ. పరిఫుల్లమల్లికాప్రసవమరందపా
నాలోలలోలంబజాలకంబు
కలితామ్రపల్లవగ్రాసావలేపాతి
రేకకూజన్మత్తకోకిలంబు
మధురఫలాహారమాంసలవాచాల
సమదసారీకీరసంవృతంబు
బహుకోశమధురసపరిపానలంపట
సరఘాకులారావసంకులంబు
సారఘనసారధూళికాసాంద్రతరప
రాగసమ్మేళనానిశభ్రామ్యదతిసు
గంధగంధిలమంధరగంధవహవి
భాసురం బొప్పు మధుమాసవాసరంబు. 34

గీ. అలరువిల్కాఁడు పాంథుల గెలువఁబూని
స్వారి వెంచేయఁ గలఁ డని సమయభటుఁడు
రమణఁ గట్టినమణితోరణము లనంగ
క్రముకములం దెల్లఁ జిగురుజొంపములు విరిసె. 35

క. వనలక్ష్మీమాధవులకు
ఘనతరవిభవమునఁ బెండ్లి గావించుట కా

మని యిష్టకసకవేదిక
లనఁగాఁ గాఁ ఝాఁకుఁగుప్ప లలరెన్ వనులన్. ౩౬

సీ. మాధవీసుమబృందమకరందరసభుక్తి
హాలామదోద్వృత్తి సోలి సోలి
బాలానిలాలోలదోలాలతాజాల
డోలావిహారాబ్ధిఁ దేలి తేలి
సారసౌరభమిళత్ఫారిఫుల్లమల్లికా
వల్లికాంతతులపై వ్రాలి వ్రాలి
లీలవలన్మహోత్తాలబాలరసాల
సాలమంజరులపై వ్రేలి వ్రేలి
బాళి దైవారఁ జెంగల్వకేళకుళుల
మేనికింజల్కరజమునఁ గ్రాలి క్రాలి
హాళిఁ గేళీమహారామపాళులందు
నోలిఁ గ్రీడించె సరసమత్తాళు లపుడు. ౩౭

సీ. మంజులగుంజానికుంజసంజవనాంత
ములచెంత దాగుడుమూత లాడి
మహనీయమంజరీమహితమాకందశా
ఖలఁ గోతికొమ్మనగట్టి లాడి
యుల్లసత్సంఫుల్లవల్లికామల్లికా
జాలకాగ్రముల నుయ్యాల లూఁగి
వికచచంపకభూజవీథికాంతరములఁ
బరిగొని నెరిఁ బారుపట్టె లాడి
మేలిపస్నిటివాకల నోల లాడి
కమ్మగపురంబుబూదిపైఁ జిమ్ము లాడి

లీలఁ గ్రీడించె సరసవనాళులందు
మందగంధసమీరడింభకము లెలమి. 3

ఉ. ఎక్కడఁ జూచినం బికము లెక్కడఁ జూచినఁ గీరశారికల్
టక్కరిగండుతుమ్మెదలు డాగి హళాహళి సేయఁజొచ్చె నా
చక్కెరవింటిజోదు విరసంబునఁ బాంథులఁ జుట్టిముట్టె న
ల్దిక్కుల మూకలం బరపి దిగ్గన ముట్టడి వెట్టెనో యనన్.

క. అట్టియెడఁ జెలిమికత్తియ
లట్టియలై కొలువ మణిపురాధిపుముద్దుం
బట్టి సురూపగుణంబుల
నట్టగు చిత్రాంగదాంగనామణి కడకన్.

సీ. నిలుకడఁ గాంచి దిక్కులఁ దళుక్కన నెమ్మె
దీపించు క్రొమ్మించుదీవ యనఁగఁ
జెఱకువిల్కాఁ డోర వెతికి పాంథులమీఁద
ఝళిపించుమోహనాస్త్రం బనంగ
రతిసతీమణి కేల నతికుతూహలలీలఁ
బూనినరతనంపుబొమ్మ యనఁగ
నింగి దొఱంగి వన్నియ మీఱఁ బుడమిపై
మెలఁగుపెన్నెలరేనికళ యనంగ
నలువచెలువకొట్టమునుండు వెలుపి యొరపు
కదురఁ బొదలెడురాయంచకొదమ యనఁగ
నరిదిసింగార మేపార హాళి నపుడు
వచ్చెఁ జెచ్చెర నుద్యానవాటమునకు.

క. వచ్చి యనంగులుఁ దాను
నిచ్చలవిడిఁ గ్రొంజిగుళ్లు విరులుం బండ్లుం

గ్రచ్చుకొని తవిలి కోయం
జొచ్చిరి స్మరసైన్యభుక్తిం జూరగొనుక్రియన్. ౪౨

సీ. మధుమక్షికలఁ దోలి మధురసంబులు గ్రోలి
తలిరులు చిదిమి కోయిలల గదిమి
ఫలములు రాల్చి రాచిలుకపోఁజు నదల్చి
యలరులు ద్రుంచి తేఁటులఁ గలంచి
నీటులు పూని పన్నీటివాకల నాని
గొదగొని తారి పూఁబొదలఁ దూటి
దాకపందిరు లెక్కి తనియఁ బండులు మెక్కి
బడిబడి గ్రమ్మి పుష్పాదులు చిమ్మి
హాళిఁ జెలరేఁగి తీఁగెయుయ్యాల లూఁగి
కూటువలు కూడి ననచెండ్ల గ్రేటు లాడి
కప్పురము రేచి ఘనసారకదళు లూచి
చెలులు పుష్పాపచయకేళి సలిపి రపుడు. ౪౩

గీ. కలికియొక్కతె కేతకీగర్భదళము
కోయుటకుఁ గొమ్మ వచ్చుచోఁ గుసుమరజము
వెకలికన్నులఁ గప్పినఁ జిమ్మటఁగొని
పుడమిఁ జదికిలఁబడి బిట్టు బొబ్బరించె. ౪౪

ఉ. బాలమృగాక్షియోర్తు నవపల్లవసల్లలితామ్రశాఖపైఁ
గేలటు సాచి కెంజివురు గిల్లిన నచ్చట డాఁగి యున్నమ
త్తాలసకోకిలంబు చిగురా కని ముక్కున నొక్కి నొక్కినం
దాలిమిఁ దూలి యుల్కిపడె దానిఁ గనుంగొని నవ్వ రంగనల్.

ఉ. సంపెగకొమ్మ వంచి యొకచంద్రనిభానన పూలు గోయఁగాఁ
జంపకగంధియోర్తు గని సయ్యన దాని వదల్చి పాంథులం

బెంపరఁ జేయుతుమ్మెదలపింఛ మడంచుసుమంబు లేటికిం
ద్రుంపఁగఁ బోయి తం చెడయఁ ద్రోచెఁ గరాబ్జము పట్టి లాగుచు

గీ. మొగలివిరిమీఁద మూఁగినమొకరి తేంట్ల
నొక్కచెలి రేఁపుటయు నవి యొక్కపొలఁతి
మోము విరిదమ్మి యని వెస ముసిరి దాని
నాస గని గంధఫలి యంచుఁ బాసి యుతికె.

సీ. నిట్టూర్పుచే నొక్కనెలఁతుక వావిలిఁ
జే నంటి యొకమందయాన మావిఁ
గాఁగిటఁ జేర్చి యొక్కలతాంగి గోరంట
మాటాడి యొకహరిమధ్య గోగు
మోము చేరిచి యొక్కవామాక్షి సంపెఁగఁ
బుక్కిటి సుర నొకపొలఁతి పొగడఁ
దళుకుఁజూపుల నొక్కచెలి తిలకప్రమానుఁ
జిన్నినవ్వుల నొక్కకన్నె పొన్నఁ
బ్రేమతోఁ బాడి యొకచేడె ప్రేంకణంబు
దాచి యొకలేమ కంకేళితరువరంబు
నలరు లెత్తించి సరసవిహారలీల
సలరుచుండిరి సంతసం బతిశయిల్ల.

గీ. అట్లు వనకేళిఁ గావించి యబలలెల్లఁ
బూలుఁ దలిరులు ఫలములుఁ జాల సంగ్ర
హించుకొని ఘర్మవారి వారించుకొనుటకు
నంత జలకేళి యొనరింప నదను దలఁచి.

ఉ. ఆరమణీలలామము లుదంచితలీలలఁ గాంచి రొక్కకా
సారము సారసౌరభవిశంకటసారసపుండరీకక

ల్హారవరందహీనపరిలంపటమాన్యదళీంద్రసాంద్రఝం
కారముఁ గోకహంసబకకచ్ఛపమీనఘుళీకుళీరమున్. ౫౦

గీ. అట్లు గని తత్తటంబునయందు మేలి
తొడవులును బుట్టములు వెట్టి యొడఁగుగట్టి
పావడలు గట్టి శృంగముల్ వట్టి వారి
కేళిపై వాలి పుట్టి కేకిసలు గొట్టి. ౫౧

క. పట్టు గలచంద్రకాంతపు
చట్టులచేఁ గట్టినట్టిసవరదనపుబల్
మెట్టులవెంబడి డిగి చని
బిట్టుఱికిరి నీట గుభగుభీగుభు రనఁగన్. ౫౨

వ. అట్లుఱికి. ౫౩

సీ. నిగనిగ లిగురొత్తునగుమొగంబులతోడ
నిద్దంపునిడుసోగనెరులతోడఁ
గులుకుసిబ్బెపుగబ్బిగుబ్బచన్నులతోడఁ
దళతళ లీనునేత్రములతోడఁ
బస నించువాటంపుబాహువల్లులతోడ
బంధురోన్నతనితంబములతోడఁ
గమనీయమృదుతరకరపదంబులతోడ
నెఱిమించువెడదముత్తరులతోడఁ
బొలుచుమాతోడ నెల్లెనఁ బోలు సరసి
సరసిరుహషట్పదరథాంగఝషమృణాల
పులినహల్లకవీచికాకలిత యగుచు
నెంతపొరలిన నని కేరి రింతు లపుడు. ౫౪

ఉ. వేడుకతోడఁ బాడుచును వీడుచుఁ గూడుచు నీటఁ జల్లుకో
రాడుచు నోల యోల యని యాడట నీఁదుచు మునిఁగి మున్గుచున్
వేడబ మొప్ప నీలఘనవేణులు క్రీడ లొనర్చి రెంతయున్
గోడెమెఱుంగుగబ్బివలిగుత్తపుగుబ్బలబంటిలోతునన్. ౫౫

చ. మెలఁతుకయోర్తు తమ్మివిరిమీఁదిమదాళులఁ జూప నయ్యళుల్
చెలియమొగంబు పద్మ మని చేరిన నెచ్చెలి చేతితామరం
బలుమఱుఁ ద్రోలుచున్న నటఁ బాసి కుచంబులు తమ్మిమొగ్గ లం
చెలమిని వ్రాలి తూలి పరువెత్తె వడి న్నొయితావి పర్వినన్. ౫౬

సీ. తనబోటి యనుచుఁ దత్తటవిహారరథాంగ
మొకకొమ్మగుబ్బచన్నొడిసి పొడిచెఁ
దనకులస్వాము లందఱు వచ్చిరో యని
భ్రమరి యొక్కతె వేణిభ్రమరి వాతె
వింతతూం డ్లివి యంచుఁ జెంతఁ ద్రిమ్మరునంచ
యొకలతాతన్విబాహువులఁ గఱచెఁ
గ్రొత్తవిందులువిరి గూడి యాడుద మంచుఁ
గచ్ఛపం బొకతె మీఁగాళ్లఁ బెనఁగె
నమితలావణ్యతారుణ్యహారిభూరి
సుందరాకారరేఖాభిశోభితాతి
దివ్యశృంగారలీలలఁ దేజరిలెడు
నృపతికన్యలు జలకేలి నెఱపునపుడు. ౫౭

ఉ. బోటియొకర్తు నీటిపయి బోరగిలంబడి యీఁది యీఁది మే
పాటవ మొంది కుందునెడఁ బల్లవపాణియొకర్తు వల్కె నో
పాటలగంధి నీకుచవిభాస్వరకుంభయుగంబు గల్గఁగా
నేటికి నీటికిన్ వెఱవ నీఁతకు మిక్కిలిలోతు గల్గునే. ౫౮

మ. ఒకనాఁ డీమణి పద్మనాళమున నీ రొప్పారఁ బూరించి వే
ఓకబింబాధరమీఁద నూఁద నది యోహో కాచికొమ్మంచుఁ బూ
నికతో నీట మునింగి యీఁది చని యన్నీరేజపత్రాక్షి వా
లికకన్నుంగవ మూసి మూఁచి విడిచెన్ లీలావతుల్ నవ్వఁగన్. ౫౯

సీ. తమయానవిస్ఫూర్తిఁ దాల్చునో యివి యంచుఁ
గలహంసతతులఁ బో గడిమి గదిమి
తమముంగురులసాటి దనరునో యివి యంచుఁ
దుమ్మెదగమిఁ బారఁదోలి తోలి
తమకుచంబులపోల్కి నమరునో యివి యంచుఁ
దలఁ బోఁ దరలి జక్క దటిమి తటిమి
తమమొగంబులఁ బోలఁ దలఁచునో యివి యంచు
మించితామరవిరుల్ ద్రుంచి త్రుంచి
నిజపయోధరకుంభవినిర్గళన్మ
సారసారంగమదఘనసారగంధ
సారకాశ్మీరహిమనీరసారభాతి
వితతకాసారమునఁ దేలి రతివ లప్పుడు. ౬౦

మ. రమణీయాలకజాలకభ్రమరముల్ రాజన్మహోరోజచ
క్రము లత్యంతవిశాలలోచనవిసారంబుల్ కళావిస్ఫుర
ద్విమలాస్యాంబుజముల్ భుజాబిసము లుద్వృత్తిం బ్రకాశింప జం
గమకాసారములో యనం బొలిచి రాగం దేభరాడ్గామినుల్. ౬౧

గీ. అంత జలకేళిఁ జాలించి యబ్జముఖులు
తటతలంబునఁ జేరి కుంతలము లార్చు
కొని తురుంబము లలరించుకొని విభూష
ణాంబరాదికములు దాల్చి యచటఁ దరలి. ౬౨

గీ. మరల వనిలోఁ బ్రవేశించి మనసిజాత
దేవతాసార్వభౌముఁ బ్రార్థింపఁ గోరి
సరసకిసలయలసితరసాలసాల
మూలమునఁ గప్రపుటనంటిమోఁకక్రింద. ౬౩

క. నిగనిగ మనుతొగరారా
జగిలెపయిన్ మృగమదంబు సాంకవ మగరున్
మొగిఁ గలిపి యలికినను గ్రొం
జిగికప్రపుముగ్గు లిడి విచిత్రం బెనయన్. ౬౪

గీ. అందుఁ గెందమ్మిసెజ్జపై నిందిరాకు
మారుఁ గస్తురిచే వ్రాసి మఱియు దరిని
రతిని లిఖియించి మందమారుతవసంత
శుకవనప్రియమధుపశారికల వ్రాసి. ౬౫

గీ. పత్ర పుష్ప గంధ ఫలమధురసములఁ
గౌరి షోడశోపచారవిధులఁ
బూజ చేసి పూవుఁబోఁడు లాతతభక్తిఁ
దగిలి యిట్టు లనుచుఁ బొగడి రపుడు. ౬౬

సీ. దండ ముద్దండదోర్దండవిమండిత
చండపుండ్రేక్షుకోదండ నీకు
జోహారు సరసఫలాహారమృదుతర
వ్యాహారభాకీరవాహ నీకు
వందనం బిందిరాసుందరీహృదయార
విందసంధానితానంద నీకు
నతి శతక్రతుముఖాదితసుతస్తుతమహా
ద్భుతఘనవిక్రమవితత నీకు

మోడ్పుఁ గెంగేలు సమనీకాంబుజభవాండ
భాండసంవేష్టితాఖిలప్రాణిహృదయ
భేదనప్రక్రియాచణ స్ఫీతశాత
చూతకోరకవిశిఖసంఘాత నీకు. ౬౭

క. మారాయ భూరితరసుకు
మారాయ రమాసతీకుమారాయ మహో
దారాయ రతివధూటీ
దారాయ వియోగినీజదారాయ నమః. ౬౮

మత్తకోకిల. గాలితేరును దుంటవిల్లును గండుతుమ్మెదనారియుం
బూలకోలలు మీను టెక్కెముఁ బుల్లుమావులుఁ గ్రాలఁగా
హాళిమై మగలం బడంతుల నల్లిబిల్లిగఁ గూర్చి యేల్
మేలుబంటవు నిన్ నుతింపఁగ మేము నేర్తుమె మన్మథా. ౬౯

గీ. అని మనోభవుఁ గొనియాడి వనజవదన
లెల్లఁ గుసుమాసవముఁ గ్రోల నిచ్చ వుట్టి
కనకఘటముల సీధువు నినిచి పసిఁడి
కోరలం దోలి వడ్డించుకొని చెలంగి. ౭౦

గీ. గుటుకుగుటుకునఁ గ్రోలుచుఁ గొసరుకొనుచుఁ
జవులు చూచుచు నిది యహో సరసమధుర
వస్తు వని కొనియాడుచు వాసనలకుఁ
జొక్కుచును సోలుచును ద్రావఁ జొచ్చి రపుడు. ౭౧

క. కుమ్మరిసారెవిధంబునఁ
ద్రిమ్మరఁగాఁ జొచ్చెఁ బుడమి దిర్దిర నిపు డ
మ్మమ్మ కనుంగొనరే యని
పిమ్మటఁ గొని మోర్తు కేలు బిరబిర ద్రిప్పెన్. ౭౨

ఉ. పయ్యెద బాప నాజిలుఁగుఁబయ్యెదఁ దియ్యకు చంటిమీఁదఁ జే
వెయ్యకు మే న్గగుర్పొడువ వే గిలిగింతలు వెట్ట రాకు నీ
నెయ్యము చాలుఁ బొమ్మనుచు నిబ్బరపున్మదిరామదంబునం
దొయ్యలి యోర్తు మైమఱచి తూలి పడంకఁగఁ జాగె నయ్యెడన్

క. వెడవింటితాత తాతా
వడిఁ బైకొని సన్నుఁ జెనక వచ్చెద వహహా
యొడ లెఱుఁగవు యని త్రుళ్ళుచుఁ
బడఁతులకెలమిన్న యోర్తు పకపక నవ్వెన్. ౨౮౪

సీ. తుంబురుం డీడె నాతో గానమున నంచు
వీడన తందనల్ పాడె నొకతె
రంభ నా కేనయె నర్తనకళావిధినంచు
వెడవెడ గంతులు వ్రేసె నొకతె
రతి నాకు సరియె యంచితరూపమున నంచు
మించుపూనిక వెక్కిరించె నొకతె
వాణి నాతో సాటి వచ్చునె చదువున
నంచుఁ బ్రేలుచుఁ గాఱు లాడె నొకతె
బహుళతరువరసంజాతపత్రమూల
ఫలకుసుమసారశర్కరామిళితమధుర
వారుణీపానకలనాప్రవర్ధమాన
మరభరోన్మాదమున నెద మఱపుఁ గదిరి. ౨౮౫

సీ. మదిరాక్షియొక్కతె యిదె ప్రియుం డరుదెంచె
నంచు బయల్ గాఁగిలించుకొనియె
వెలఁదియొక్కతె భర్త విడెముచుట్టిడెనంచుఁ
దివురొప్పఁగా నోరు దెఱచుకొనియెఁ

జెలువయొక్కతె పతి జిలుగుఁబయ్యెద యూడ్చె
నంచు బొమ్ముఁ జేతు లానుకొనియెఁ
బడఁతియొక్కతె నీవి సడలించె విభుఁ డంచు
మరు... కేల మాటుకొనియె
నింతియొక్కతె ధవుఁడు కౌఁగిలింత లిడియె
నంచు నెమ్మేనఁ బులకము లంకురింప
నులికిపడుచుండె నయ్యారె బలితమైన
మధుమదోన్మాదమున నొడల్ మఱచి యపుడు. ౨౬

సీ. అక్కడక్కడ నిల్చి గ్రుక్కిళ్లు మ్రింగుచు
సురకుఁ దారెద రేల చుక్కలార
చేయెత్తి మ్రొక్కుచు సీధువుఁ దెమ్మని
తవిలి వేఁడెద రేల తరువులార
పొదలమాటునఁ బొంచి మదిర మ్రుచ్చిలి పోవ
మిట్టిచూచెద రేల మెకములార
మ్రాఁకులపైఁ జేరి మధువు గ్రోలఁగఁ గోరి
చెలఁగికూసెద రేల పులుఁగులార
యాసవమునాస వెంబడి నంటి జంట
వీడకుండెద రేటికి నీడులార
యనుచుఁ గొందఱు విరిబోఁడు లాము మీఁటి
పలువరింపుచు నుండి రబ్బురము దోఁప. ౨౭

తే. అట్లు వనవీథిఁ గ్రీడించి యనుఁగుఁజెలులఁ
బెరసి క్రమ్మఱ నగరున కరుగుచున్న
పాండ్యనృపపుత్రిఁ గనుఁగొని పాండవేయుఁ
డెద ముదం బావహిల విశారదుని కనియె. ౨౮

క. ఎవ్వరిచిన్నదో యీయొల
జవ్వని పూవింటిమేటిసామరికేలన్
నివ్వటిలుమెఱుఁగుఁజాయలఁ
గ్రొవ్వాఁడికటారి యనఁ గొనము వహించెన్. ౭౯

ఉ. అద్దిర దీనిముద్దుమొగ మచ్చపుఁబున్నమచందమామతో
నుద్దిర కన్నుదోయి వికచోత్పలపంక్తుల నేలఁ జాలు మేల్
నిద్దపుటద్దపుంబలకనిగ్గుల నెగ్గులు వల్కుఁ జెక్కు లీ
ముద్దియపోఁడుగం బరిసి మోహము: గొల్పె మనోజ్ఞపీఠికిన్. ౮౦

ఉ. కన్నులవింటిదంటశితకాండపరంపరఁ గ్రుమ్మరించు నీ
యన్నులమిన్నకన్నుఁగవ యద్దిర గద్దరితేఁటిదాఁటులన్
బన్నము నొందఁ జేయుఁగద బాలనిగారపుసోఁగ పెన్నెరుల్
క్రొన్ననబంతులం దెగడుఁ గొమ్మమిటారపుగుబ్బగుబ్బలున్. ౮౧

సీ. తుమ్మెదల్ నెలవిండ్లు తొగలు సంపెగమొగ్గ
శ్రీలద్దములు మగనాలుఁ గెంపు
దరము మృణాలముల్ తమ్ములు జక్కవల్
భుజగంబుఁ దరగలుఁ బొన్నపువ్వు
సింగంబుఁ బులినమరంగులు దింటెన
పూవంటికబ్బముల్ పొదులుఁ గమఠ
ములుఁ జిగురాఁకులు ముత్తియంబులు వట
ఫలములు ఫలకంబు బంగరంబుఁ

గూర్చి నెత్తమ్మిపూఁజూలి కొంతలేని
ప్రోడతన మూని యిమ్ముద్దుపువ్వుఁబోఁడిఁ
బోడిమిదలిర్ప నొనరింపఁ బోలు నట్లు
గాకయుండిన నీసొరు గలదె యొందు. ౮౨

ఉ. కన్నులవింటిదేవర జగంబు భ్రమింపఁగ నిడ్డ మేల్పదా
ర్వన్నెకడానిబంగరుహొరంగులజంత్రపుబొమ్మయేమొ నా
కన్నుల కబ్బురంపుఁగి గల్పనసేయుచునుండియిప్పుడీ
యన్నులమిన్నసోయగము హా మది కెంతయు నాస గొల్పెడిన్. ౮౩

ఉ. గ్రుచ్చికవుంగిలించుకొని గుత్తపుగుబ్బలు కేల నొక్కుచున్
మచ్చిక హెచ్చఁ గ్రచ్చుకొని మాటికిఁ జక్కెరమోవి యానుచున్
నిచ్చలు దీనిఁ గూడుకొని నెమ్మి వసింపకయున్న నన్నహా
పచ్చనివింటిదంట పలుబాములఁ బెట్టక నిల్వనిచ్చునే. ౮౪

క. అని యనివారితమోహం
బునఁ దనరుచు నున్నపాండుపుత్రునిఁ గని యి
ట్లనియె విశారదుఁ డప్పుడు
వినయవివేకాతిశయము విస్తరిలంగన్. ౮౫

గీ. అవనినాయక మలయధ్వజావనీశ
తిలకుగారాబుపట్టి యీకలికిమిన్న
పేరు చిత్రాంగద యటుంద్రు చారురూప
కులసుశీలాదిగుణముల నలరుఁ జుమ్ము. ౮౬

క. అనిన విశారదుఁ గన్గొని
యనియె ధనంజయుఁడు మణిపురాధిపుపురికిం
జని మారాశయుఁ దలఁచిన
పని యారాజునకుఁ దెల్పి పరువడి రమ్మా. ౮౭

సీ. అనుడు విశారదుఁ డప్పుడె మణిపురం
బున కేగి యమ్మహీభుజుని గాంచి
యతనిచేత సపర్య లారూఢిఁ గైకొని
వానవి యచటికి వచ్చుటయును

వనమునఁ జిత్రాంగదను గాంచుటయు దానిఁ
గూరిమిఁ బెండ్లాడఁ గోరుటయును
జెప్పిన సంతోషచిత్తుఁడై యవ్విభుం
డర్జునుసన్నిధి కపుడె చని య
నేకభంగుల నతని బహూకరించి
తోడుకొని తెచ్చి యొకపైఁడి మేడలోన
నిలిపి మజ్జనభోజనాదులఁ బ్రతృప్తి
ప్రాదయుఁ గాఁ జేసి యుడుగర లిచ్చి యంత.

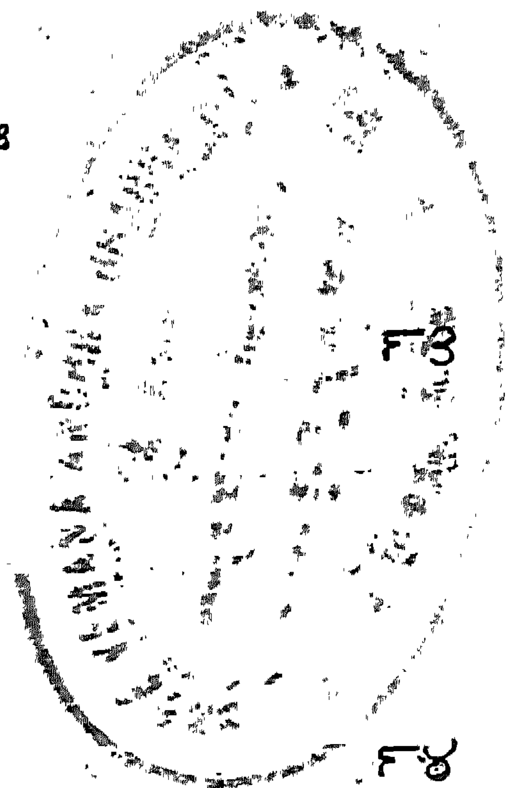
గీ. ప్రాజ్ఞులఁ బురోహితామాత్యబంధుజనుల
నెల్ల రావించి యవ్విధం బెఱుఁగఁ జెప్పి
శుభముహూర్తంబు నియమించి యభిమతముగ
లీలఁ బురము నంతిపురము నలంకరించి.

సీ. మంగళతూర్యమృదంగనిస్సాణకా
హాళభేరికారావములు చెలఁగఁ
గ్రంచుగా గణికానికాయంబు నర్తింపఁ
గరదీపికాసముత్కరము మెఱయ
బిఱుసులు చివ్వలు మెఱుఁగుఁజంద్రజ్యోతు
లును సభావీథి వెలుఁగఁజేయ
మేదినీదివిజులవేదనాదము లొప్పఁ
దమిఁ జేరటాంధ్రదు గీతములు వాడ
సకలవైభవములతోడ జనవిభుండు
తనదుగారాబుపట్టి సుత్తమగుణప్ర
చారుఁ డగుసవ్యసాచికి దారవోసి
ప్రేమ విధ్యుక్తపద్ధతిఁ బెండ్లి చేసె. ౯౦

వ. అట్లు మహోత్సవంబుగ నుద్వాహంబొనర్చి, మలయధ్వజావనీవల్లభుం డల్లునికి గజతురగరమణీమణిభూషణాంబరాదికంబు లుడుగరలొసంగి గారవించి యునిచిన మోదంబున నయ్యర్జునుండు చిత్రాంగదామదాలివేణిం గూడుకొని గాఢపరిరంభచుంబనాదిసంభోగలీలావిహారంబుల నుల్లసిల్లుచుఁ గొన్నిమాసంబు లచ్చట నివాసంబుఁ జేసి యంత నారాజుచేత ననుజ్ఞాతుండై యందులం దరలి. ౯౧

క. దక్షిణపుణ్యక్షేత్రము
లీక్షింపుచు నరిగి యరిగి యెదుటఁ గనె నరుం
డక్షీణమోక్షసంగ్రహ
దీక్షన్ సౌభద్రనామతీర్థోత్తమమున్. ౯౨

క. కని తత్తోయాంతరమున
మునుఁగం బోవుటయు నచటి మునివరు లోహో
చన వలవదు సుమ్మిమ్మడు
గున నొకనక్రంబు మెలఁగు ఘోరాకృతితోన్. ౯౩

గీ. వారిమునుఁగఁ బోవువారి నిందుల వని
వారితోగ్రశక్తి వారిచరము
పట్టి మ్రింగుచుండు పట్టిమాటలు గావు.
పోవ వలదు వలదు భూపచంద్ర. ౯౪

క. ఓ తేఁడ యిక్కొలంకున
నూతేఁడులబట్టి బలిమి నూలొకొనుచుండున్
గాఁబు మొసలియొక్కటి మురి
మీఁజఁగ జంతువులఁ బట్టి మ్రింగుచు నుండున్. ౯౫

సీ. మోక్షంబునకుఁ బోవ మొస లెత్తుకొనిపోవు
ననెడుసామెత నిక్కమగు నటంచుఁ

జొచ్చిపోవ వెఱతు రెవ్వరు నిందులోన నీ
వతిసాహసము పూని యరుగఁ దగునె
యన నలంతిగ నవ్వి యర్జునుం డప్పుడే
వెఱవక నీటిలో నుఱుకుటయును
దర్పం బెలర్పంగఁ దటుకున నెగసి న
క్రము వట్టుకొనిన నక్కవ్వడియును
నెడమకరమునఁ బట్టి యయ్యెడ మకరము
నేపు దైవాఱఁ బైటికి నీడ్చి వైచె
వైచుటయు నది నైజరూపంబుఁ బాసి
రహిని జూపర కెల్ల నబ్బంబు దోఁప. ౯౬

ఉ. గుత్తపుగుబ్బచన్నులును గ్రొత్తజగాజిగికావిమోవియున్
బిత్తరితళ్కుఁజూపులును నిద్దపుముద్దుమొగంబుఁదమ్మి యు
న్మత్తమయూరపింఛనిభమంజులవేణియుఁ గల్గి లీలతో
నత్తఱిఁ దొంటిసోయగపుటచ్చర యై తగ మ్రోల నిల్చినన్. ౯౭

క. ఆరమణీమణిఁ గాంచి ధ
రారమణాగ్రేసరుఁడు గరం బబ్బ మెదం
దేరఁగ నతిమృదుమధురసు
ధారసధారలు స్రవింపఁ దా నిట్లనియెన్. ౯౮

. ఉవిద మును నీవు మొసలి వై యుండి యిపుడు
లలితసౌందర్యవతి వై విలాసలీల
నుండుటకుఁ గారణం బేమి యున్న తెఱఁగుఁ
దేటతెల్లంబుగా మాకుఁ దెలుప వలయు. ౯౯

క. అనవుం డది యిట్లను విను
మనఘా యే నంద యనెడునచ్చరచానన్

ధనదునకు ననుంగ నాసఖు
లనుపమగుణయుతలు నలువు రలరుదు రెమ్మిన్. ౧౦౦

గీ. వారు లలిత సమీచియు వంగ సౌర
భేయి యనెడునభిఖ్యల వెలయువారు
సారిది మే మేవురము భూమిఁ జూడ వచ్చి
కడలికడ నొక్కయబ్రంపుకొనఁ గాంచి. ౧౦౧

ఉ. కొప్పులు వీడఁ బాఱ నిఱిగుబ్బలపైఁటలు జాఱ సారెకుం
జిప్పిలి మోముదామరలఁ జెమ్మటబిందువు లూఱఁ గోరికం
బుప్పొడితిప్ప లెక్కుచును బూవులు గోయుచుఁ దేనె లానుచున్
ముప్పిఱి గొన్న వేడుకల ముచ్చట లాడుచుఁ గ్రీడ సల్పఁగన్. ౧౦౨

మ. సరసన్ వీవఁదొడంగె నప్పుడు వనీసంజాతనానాలతా
తరుసంఘాతవినూతనస్ఫుటలతాంతప్రాకటామోదమే
దురనిర్యన్మకరందబిందుమిళదస్తోకాభిరామక్రియా
పరిఖేలన్మలయాచలాగతజగత్ప్రాణాంకురశ్రేణికల్. ౧౦౩

క. అమ్మరుదంకురములు మేఁ
జెమ్మటలు హరింప సంతసిల్లుచు మే మొ
క్కుమ్మడిఁ గోర్కుల
గమ్మవిరుల్ కోయుచుండఁగం జని యొకచోన్. ౧౦౪

క. ముని యొకఁడు తపము సల్పఁగఁ
గని యది చెఱుపంగఁ దలఁచి కుచకచజఘనా
భినవవిలాసము వెలయఁగ
ననుపమగతి మెలఁగ నాతఁ డతికోపమునన్. ౧౦౫

క. మకరాకృతి మీజంఘులు
ప్రకటం బై యుండుఁ గద విభాస్వరలీలన్

సకలాంగంబులు మీా కిఁక
మకరాకృతి నుండుఁ జుండి మదవతులారా. ౧౦౬

గీ. అనుచు శాపం బొసంగ మే మాత్మ బెగడి
విన్నఁబోవుచుఁ గడు మ్రొక్కి వేడుకొనిన
నంతట దయార్ద్రసాప్లుతస్వాంతుఁ డగుచు
నమ్మునీంద్రవతంస మి ట్లనుచుఁ బలికె. ౧౦౭

ఉ. ఓపురుహూతనీలనికరోపమకైశికలార తప్ప దీ
శాపము దైవికం బిది విచార మిఁక కేటికి నీర లిప్పు డీ
రూపులఁ బాసి దక్షిణసరోవరపంచకమధ్యమంబులం
దోపికతో శతాబ్దము లనూనజలగ్రహవృత్తి నుండుఁడీ ౧౦౮

క. అంతటఁ దీర్థాచరణ
స్వాంతుం డర్జునుఁడు వచ్చి సత్వరమున శా
పాంతము గావించును మీా
కెంతయు నిజరూపరేఖ లెనయుం జుండి. ౧౦౯

గీ. అని వచింప నియ్యకొని సీదురాకఁ గాం
క్షించుకొనుచు నిందుఁ జేరి మొసలి
రూపు లూని క్రుమ్మరుచు నుంటి మిప్పుడు
మామకీనభాగ్యమహిమవలన. ౧౧౦

క. నినుఁ గనుఁగొంటిని నేఁ జే
సినపుణ్యము చక్క నయ్యె శీఘ్రంబునఁ ద
క్కినతీర్థంబులఁ గలనా
యనుఁగుల రక్షించి కావు మని వేఁడుటయున్. ౧౧౧

క. చని తీర్థచతుష్టయమున
మునుఁగుచుఁ దనుఁ బట్టుకొనెడుమొసళులనాల్గిం

టిని బట్టి చైట వేసిన
నవిమిషకాంతాలలామ లై వారెలమిన్. ౧౧౨

గీ. ఓమహానుభావ నీమూర్తిఁ గాంచుట
వలన మాకుఁ గస్తి దొలఁగి తొంటి
రూపు లూనఁ గలిగె నీపౌరుషంబు వ
ర్ణింపఁ దరమె యన్నిలింపులకును. ౧౧౩

మ. చిరసామ్రాజ్యరమాధురంధరుఁడ వై సింహాసనాధ్యాసి వై
పరమానందమనస్సరోరుహుఁడ వై ప్రఖ్యాతసత్కీర్తి వై
యరిహృద్భీకరబాహువిక్రముఁడ వై యాకల్పసంస్థాయి వై
ధరవర్థిల్లుము పాండవాన్వయమణీ ధాత్రీధవగ్రామణీ. ౧౧౪

తే. అనుచు దీవించి యచ్చర లమరపురికి
హేమరత్నవిమానంబు నెక్కి చనిరి
కవ్వడియు నందు వెడలి గోకర్ణ శంభు
మూర్తి దర్శించి సద్భక్తి మ్రొక్కి లోనఁగి. ౧౧౫

తే. భాసమానగతిఁ బ్రభాసతీర్థంబున
కరిగి యందు విహితగతి నిధాన
ధర్మములును స్నానతర్పణాదికము గా
వించుకొనుచు సాధువృత్తినుండె. ౧౧౬

క. అని శౌనకాదిమునులకు
ననఘస్వాంతుఁ డగురోమహర్షణి వినిపిం
చిన విని యవ్వలికథయును
వినిపింపు మటంచుఁ దవిలి వేఁడుకొనుటయున్. ౧౧౭

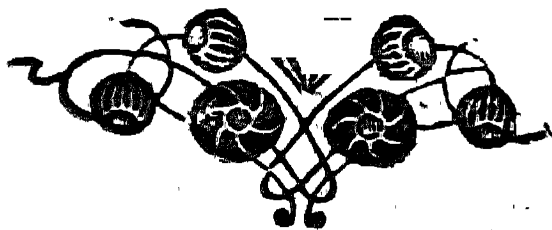
మ. కవివిద్వజ్జనగేయ సాధుహితభక్తత్రాణధౌరేయ వా
సవనీలోపమకాయ సంతతజగత్సంరక్షణోపాయ భూ

దివిజానీకవిధేయ శీతలధరిత్రీభృత్సుతాధ్యేయ దా
నవదర్వీకరవైనతేయ తృషితామ్నాయా జగన్నాయకా. ౧౧౮

క. మీనకమదకిటినరపం
చాననవటురామరఘుపహరిజనయవన
ప్రాణాపహారకాదిక
నానాదివ్యావతార నతమందారా. ౧౧౯

మాలిని. అగణితగుణసారా హాటకాహార్యధీరా
జగదవనవిచారా సంభృతాజాండభారా
నిగమనుతవిహారా నిర్జితారాతివీరా
దిగధిపపరివారా దీనతాధ్వాంతసూరా. ౧౨౦

గద్య. ఇది శ్రీమజ్జగన్నాయకదేవ దివ్యకృపానిరీక్షణసంలబ్ధ సారకవితా విచిత్ర కౌండిన్యసగోత్ర పవిత్ర కూచిమంచి గంగనామాత్యపుత్ర సకలవిద్వజ్జనవిధేయ జగన్నాథనామధేయ ప్రణీతం బైన సుభద్రాపరిణయం బను శృంగారప్రబంధంబునందుఁ దృతీయాశ్వాసము.

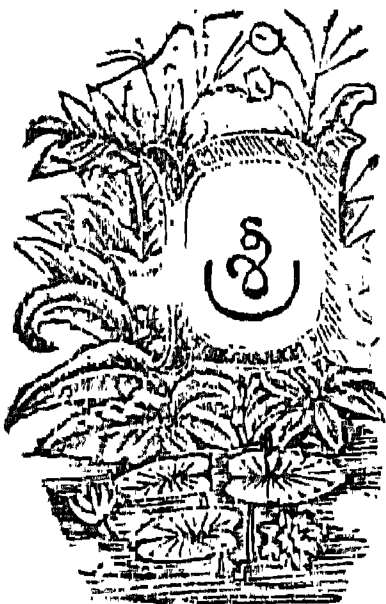

శ్రీ

సుభద్రాపరిణయము.

చతుర్థాశ్వాసము.

శ్రీలలనాథసుభద్రా
నాళీకకుచాగ్రగంధనవమృగనాభీ
మేళనచణకరకిసలయ
పాలితభూవలయ నీలపర్వతనిలయా. ౧

వ. అవధరింపుము నైమిశారణ్యమహర్షులకు రౌమహర్షణి యిట్లని చెప్పం దొడంగె. అట్లర్జునుండు ప్రభాసతీర్థోత్తమస్థానంబున నిలిచి యుండి యొకనాఁడు. ౨

క. ద్వారక యిచ్చటి కెంతయుఁ
జేరువ యని యెల్లవారుఁ జెప్పఁగవిందున్
వారక సుభద్రరుచిరా
కారవిలాసములు చూడఁగావలె నింకన్. 3

ఉ. కన్నులు గండుమీలు బిగికౌను మృగేంద్రము నేలు సిబ్బెపుం
జన్నులు బొంగరాలు పలుచాలుపు నున్మగరాలు జాళువా
వన్నెఁ గఱంపఁ జాలు చెలువమ్మగునెమ్మొయిడాలు మే లహో
కన్నెలమిన్న నెన్నఁ డిఁకఁ గన్గొనుభాగ్యము గల్గ నున్నదో. ౪

ఉ. నీలపురాలవెగ్గలపునిగ్గుల నెగ్గులు వల్లుముంగురుల్
మేలికడానిబంగరపుమించుల మించులతాంగిమైసిరుల్
వాలికగండుమీలచెలువమ్ము లవమ్ముగఁ జేయుకన్నుల
బ్బాలికఁ గాఁగిటం బెనుచుబాలిక నా కెపు డబ్బునో సుమీ. ౫

ఉ. వాడనిదొండపంటి కెన వచ్చు నిగారపుఁగావిమోవియున్
నాడెపువిల్వొటద్దముల నవ్వెడుచెక్కులుఁ జందమామ నె
గ్గాడఁ గడంగుమోముఁ గలయంగన ముంగల నిల్చి కన్నులం
జూడక చూచిన ట్లగుచుఁ జొక్కెడు డెంద మిఁ కేమి సేయుదున్.

క. ఏరీతి ద్వారకాపురిఁ
జేరుదు నెబ్భంగి దానిచెలు వంతయుఁ గ
న్నారఁగఁ జూతు నిఁ కేగతిఁ
గోరిక దీఱంగ దానిఁ గూడి సుఖింతున్. ౭

గీ. అనుచు నచ్చాన వరియించునాస మించి
తీర్థసంసేవ చాలించి ధృతిఁ జలించి
యతివిధేయులు యదుకులు లనుచు నెంచి
యనుచరబలంబు నందంపఁజనఁగఁ బంచి. ౮

క. నారాయణనామం బు
చ్చారణ మొనరించుకొనుచు సంయమివేషం
బారూఢగతి ధరించెం
దా రాజసవృత్తి మాని దారాసక్తిన్. ౯

క. రేయింబగలుఁ దదీయా
మేయాకృతి మదిఁ దలంచి మేనెఱుఁగక భూ
నాయకమణి తత్సంగమ
సాయుజ్యముఁ గోరి తపము సలుపుచు నుండెన్.

క. ఆరీతి నుండి తనమదిఁ
గోరిక సమకూర్ప హరికిఁ గుతుకము గల దా
సీరికినిఁ గూడదు మఱి యే
తీరునఁ దమి తీరు ననుచు దృఢతరభక్తిన్. ౧౧

క. ఆపన్నరక్షణైకకృ
పాపూర్ణకటాక్షవీక్షణాన్వితుఁ డగునా
గోపాలకృష్ణదేవుని
శ్రీపాదము లాత్మలోనఁ జింతించుటయున్. ౧౨

చ. కరముల శంఖచక్రము లఖండగతిన్ వెలుఁగొంద నొందలన్
సరసిజరాగరత్నవిలసన్మకుటం బలరం గటీతటిన్
సురుచిరహాటకాంబరము శోభిల సుందరమందహాసభా
స్వరముఖుఁడై మురాంతకుఁడు వచ్చె రయంబ కిరీటిచెంతకున్. ౧౩

గీ. అట్లు వచ్చినకంసాసురారిఁ జూచి
హర్షపులకితగాత్రుఁడై యవనిఁ జాగి
మ్రొక్కి కరములు ముకుళించి పెక్కుగతుల
నుతులు గావింప నయ్యింద్రసుతునిఁ గాంచి. ౧౪

క. సేమ మరసి నీమదిఁ గల
కామితఫల మిఁక లభించుఁ గడువేగమునన్
లోమఱుగక చని యుండుము
రాముఁ డెఱుఁగకుండ నీవు రైవతకాద్రిన్. ౧౫

గీ. అనుచు నానతిచ్చి హరి తనపురి కేగ
సంతసంబు లోన నంత కంత
కగ్గలంబు గాఁగ నర్జునుం డటఁ బాసి
వాసిమీఱఁ ద్రోవ వట్టి చనుచు. ౧౬

చ. అకుటిలలీలఁ గన్గొనియె నాతఁడు సంభ్రమసంభృతాత్ముఁడై
వకులరసాలసాలనిరవద్యలతాంతమహాపరాగమున్
సుకరమరందపానరతసుందరబంభరడింభరాగమున్
బ్రకటితపద్మరాగమును రైవతకాహ్వయభాసురాగమున్. ౧౭

సీ. గంధసింధురఘటాగండగండోలాగ్ర
నిస్సరద్దానంబు నిర్ఝరంబు
నిర్ఝరనికురంబనిష్వనస్తతవి
భ్రాంతిముహుర్నటద్బర్హిణంబు
బర్హిణసంఘాతబహుళకేకారవ
ప్రచలితనిరవద్యపన్నగంబు
పన్నగపరివృఢపటుఫణోదంచిత
దివ్యమణిప్రభాదీపితంబు
చటులమృగయావిహారలంపటకిరాత
భామినీహారివక్షోజభాగలిప్త
కమ్రకస్తూరికాగంధగంధిలం బ
హార్యరాజంబు రైవతకాచలంబు. ౧౮

క. అందుఁ బ్రవేశం బై సం
క్రందననందనుఁడు చూతకాంచనకదళీ
చందనమందారావృత
కందరభాగమున మఠము గట్టుకయుండెన్. ౧౯

సీ. కనకసౌధాగ్రభాగములఁ ద్రిమ్మరుప్రోడ
గిరిగహ్వరంబులఁ దిరుగ నోపెఁ
జీనిచీనాంబరశ్రేణిఁ గట్టుఘనుండు
కాషాయవస్త్రముల్ గట్ట నోపె

సారంగమదగంధచర్చ దాల్చెడుభోగి
భూతి నెమ్మెయినిండఁ బూయ నోపె
నవరత్నసింహాసనమున నుండెడుమేటి
గండోపలములఁ గూర్చుండ నోపె
గజరథతురంగభటభృత్యగణము గొలువ
నుండునొడయం డొకండుఁ బన్నుండ నోపెఁ
బట్టభద్రుండగువిభుండు పడఁతి గోరి
పలుఁదెఱంగుల నిడుమలఁ బడఁగ నోపె. ౨౦

సీ. బాలికామణిపేరు బలుమాఱు నుడువుట
సారనారాయణస్మరణ గాఁగఁ
బడఁతియాకార మెప్పుడు లోఁ దలంచుట
నిబిడహరిధ్యాననియతి గాఁగ
లలనసంభోగలీలావాంఛఁ జొక్కుటఁ
బ్రవిమలానందానుభవము గాఁగఁ
గామినీరత్నంబుఁ గదియ నూహించుట
ముక్తికాంతాసమాసక్తి గాఁగ
మది నశేషప్రపంచంబు మఱచి యాతఁ
డాసుభద్రాసతిని జెందునాసఁ దవిలి
దంభసన్న్యాసివేషంబు దాల్చి యబ్బు
రంపువలవంతసెగలఁ గృశింపుచుండె. ౨౧

సీ. కర్పూరగంధులకచవిలాసములకుఁ
జిగురుబోఁడులముద్దుమొగములకును
జలజాతముఖులవాల్తెలుకుఁజూపులకును
రమణులబింబాధరంబులకును

గొమ్మలసిబ్బెంపు గుబ్బగుబ్బలులకు
లలనలజిలిబిలిపలుకులకును
జెలుపలనిద్దంపుఁజెక్కుటద్దములకును
వెలఁదులశృంగారవేషములకు
ఫలజలదళానిలాహారములకు నవయు
బలునిరాబారిపెద్దలు బలసి వెంటఁ
దిరుగుచుండుదు రహహా యిద్ధరణి నొక్క
నరుఁడు తరుణిని గోరి వేసరుట యరుదె. ౨౨

క. ఆవిధమునఁ గ్రీడి సుభ
ద్రావనితామణిని గోరి తపమతులగతిం
గావింపుచు నున్నయెడన్
బ్రావృట్కాలము వసుంధరాస్థలిఁ దోఁచెన్. ౨౩

గీ. రాహువునకుఁ దమకు రహిని దమోభిధా
నంబు గలుగఁ బ్రతిదినంబు వెఱవ
నేల వీని కని దినేశ్వరుఁ బొదవు త
మంబు లన ఘనాఘనంబు లలరె. ౨౪

నాతిఁ గోరి యింద్రనందనుండు తపించు
చున్నవాఁడు చోద్య మొదవు నంచుఁ
జూడ వచ్చుఖచరసుందరాంగు లొడళ్ల
మెఱుపు లనఁగ మింట మెఱుపు లెసఁగె. ౨౫

గీ. వనజముఖిఁ గోరి కృశియింప వలువ దింకఁ
దావకీనమనోభీప్సిత ఫలించు
నంచుఁ గొమరున కెఱుఁగ జాటించె నింద్రుఁ
డన నభోవీథి నుఱుము లేపుగఁ జెలఁగె. ౨౬

గీ. తనసుతుం డర్జునుం డొక్కతరుణిఁ గోరి
తప మొనర్చుచు నుండెఁ దత్తాప మార్ప
వాయు వని వజ్రి చల్లించుసలిలధార
లనఁగ ఘనవర్షధారలు మొనసి కురిసె. 28

చ. అతనుఁడు పాంథసంఘముల నందఱ నొక్కట గెల్వఁ బూని యా
తతగతి మిన్ను ముట్టి ఔడికంబుగఁ జిమ్మెడుమల్లికాశర
ప్రతతు లనన్ ధరాస్థలిని రాలెఁ గడున్ వడగండ్లు తత్కరాం
చితసుమకార్ముకం బనగఁ జెన్ను వహించె సురేంద్రచాపమున్.

క. జాతులు కడుములు మొల్లలు
కేతకు లింద్రద్రుమములు గిరిమల్లికలున్
నూతనలీలలఁ బూచి వ
నీతలమున కెల్ల నొరపు నెఱపుచు నుండెన్. 29

గీ. అవని రత్నగర్భ యనుపేరు దనకు ము
న్గలుగు టెల్లరకును గానఁ జేయఁ
దమ్మి కెంపుగములు దాల్చెఁ బైనన నింద్ర
గోపపంక్తులను గొరతె నపుడు. 30

వ. అట్టివర్షావసరంబున నర్జునుండు రైవతకాచలస్థానంబున వసియించి
యుండె నంత నక్కడ. 30

క. శ్రితపరిపాలనశీలుఁడు
నతులితకరుణాలవాలుఁ డగుహరి నైజా
యతనమున కరిగి మాయా
యతి నర్జును నటకుఁ దేఁ బ్రయత్నము చేసెన్. 32

చ. ప్రెగడలఁ బెద్దలం బిలిచి పెల్లుగ రైవతకాచలోత్సవం
బొగి నొనరింపఁ గావలయు నూళ్లను బ్రోళ్లు నగళ్లు గుళ్లు బా

గుగఁ గయిసేయఁ బంపుఁ డని గోపవధూప్రియుఁ డానతీయఁ ద
జ్జగతిజనుల్ రయంబ సరసక్రియ నట్లొనరించి యంతటన్. 33

గీ. కప్పురము మంచిగంధము గస్తురియును
గందవొడియును చాందు సాంకవము మొదలు
పరిమళద్రవ్యములు మఱి బహువస్తు
జాలములుఁ గూర్చి పురుషులు జలజముఖులు. 34

క. నానామణిభూషణములు
పీనాంబరములుధరించి చెలువలరంగా
నానగముఁ జూడ వెన్నుని
యానగమున్ గూడి చనిరి హర్షం బెసఁగన్. 35

సీ. సాంబ సాత్యకి హలి శంబ రాహిత గద
ప్రముఖులు తమ తమ పసిఁడితేరు
లెక్కి వధూటీసమేతులై శృంగార
వేషముల్ రాణింప వెడలి చనిరి
కరు లశ్వములు శతాంగములు భటుల్ నటుల్
గణికానికాయముల్ గదిసి కొలువ
భోజకన్యకయు సాత్రాజితి మొదలగు
పట్టంపుదేవులు పదియునాఱు
వేలదివ్యాంగనామణులు మ్రోలఁ బసిఁడి
యందలము లెక్కి యరుగ సమగ్ర వైభ
వాభిశోభితుఁ డగుచు మురాంతకుండు
చనియె రైవతకాచలోత్సవ మొనర్ప.

ఉ. చిత్తరువ్రాతజీనిపనిచీరఁ గటిన్ ఘటియించి క్రొత్తను
న్నత్తపుతాపితా రవికె గుబ్బల నుబ్బరారఁ దాల్చి మే

ల్పొత్తడిమానికంపుతొడవుల్ మెయిఁ బూని సుభద్ర యేగె లో
హ త్తినవేడ్కఁ గుందనపుటందల మెక్కి చెలుల్ భజింపఁగన్. ౩౭

గీ. అట్లు లరిగి యమ్మహానగేంద్రము చేరి
శౌరి సతులుఁ దాను సంతసమున
నచట నర్ఘ్యపూజ లారూఢి నొనరించి
యుచితలీలఁ జెలఁగు చున్నయెడల. ౩౮

క. భద్రేభరాజ యానను
భద్రయుఁ దనమానసమునఁ బార్థునిఁ బతిగా
భద్రగతిఁ గోరుకొని య
య్యద్రీంద్రంబునకుఁ బూజ లర్మిలిఁ జేసెన్. ౩౯

గీ. చేసి యుల్లాసలీల నెచ్చెలులఁ గూడి
యమ్మహాహార్యమణికందరాగ్రసీమ
హాళిఁ గ్రీడించునజ్జవరాలిఁ జూచి
యతులితామోదహృదయుఁ డై యర్జునుండు. ౪౦

గీ. ఔర సారసారసాక్షులచెలువంబు
గరుడభుజగయక్షఖచరరాజ
ముఖులసోయగంబు మునుకొనిపొగడ ని
బ్బాలకాలిగోరుఁ బోలఁ గలదె. ౪౧

గీ. మున్ను వీనులవిందుగా విన్నదియును
గన్ను లారంగ నిపుడు గన్గొన్నదియును
నెన్న నొకచంద మై మది కెలమిఁ గూర్చెఁ
గలిగెఁ బో దీనిఁ జూచుభాగ్యంబు నేఁడు. ౪౨

సీ. వెలవెలఁ బోవుచు విచ్చిపాటిక యున్నఁ
గం దూని పలుమఱుఁ గుందకున్న

ట్లను నీయతివరుఁ దోడ్కొని
మనపురికిం జనఁగవలె సముచితభక్తిన్. ౫౧

క. వీరు మహాత్ములు విమలా
చారులు నిశ్చలగుణప్రచారులు వీరిం
గోరి భజించినవారికి
పారమహాపుణ్యఫలము సమకురుఁ జుమ్మీ. ౫౨

క. మననగరున కీయతిఁ దో
డ్కొని చని యుద్యానవాటిఁ గొదుగక యిడి నే
ర్పునఁ బరిచర్య యొనర్పఁగఁ
బనుప మజస్రంబు మనసుభద్ర నటన్నన్. ౫౩

క. భాస్కరనిభుఁ డగుకుహనా
మస్కరికి నమస్కరించి మహితకృపాచే
తస్కుఁ డగునానవాద్భుత
తస్కరుఁడు నితాంతసమ్మదంబునఁ బలికెన్. ౫౪

క. ఓతాపసేంద్రకులజై
వాతృక మామనవి విని యవశ్యంబుగ నీ
చాతుర్మాస్యము మాపురిఁ
జేతోమోదంబుతో వసింపఁగ వలయున్. ౫౫

క. అనుచు గదాగ్రజుఁ డాడిన
విని కపటతపోధనుండు వినయంబున న
ప్పని కియ్యకొనిన నాతనిఁ
గనకరథారూఢుఁ జేసి గారవ మెసఁగన్. ౫౬

సీ. అష్టబలయుతు లై యంత హలియు హరియు
సరభసంబున ద్వారకాపురముఁ జేరి

సుందరాత్మీయకేలికామందిరాంగ
ణాగ్రపుష్పితలీలావనాంతరమున. ౫౭

మ. వలఁ గ్రొంపుటనంటిబోదియలక్రేవన్ మేటిపన్నీటివాఁ
కలపొంతన్ సురపొన్నగున్నలదరిన్ గాటంపువాటంపు వె
న్నెలరాతాల యుంగురంగుల నెఱిన్ విప్పారుసప్పారుటాఁ
కులమేల్బంగరుమేడలో యతిశశాంకు న్నిల్పి మోదంబునన్. ౫౮

గీ. రాముఁ డప్పుడు తద్దయుఁ బ్రేమతో సు
భద్ర రావించి యయ్యతిప్రవరునకు స
పర్య లొనరింపు చుండుము ప్రతిదినంబు
భద్ర మగు నీకు సంశయింపంగ వలదు. ౫౯

క. ధన్యులు త్రిజగన్మాన్యులు
సన్న్యాసులు వీరిసేవ సలుపఁగ భువిలోఁ
గన్యల కుచితము గావున
నన్యవిచారంబు మాని యరయుము చెలియా. ౬౦

క. అని నిజసోదరి నిటువలెఁ
బనిగొలిపి బలుండు ప్రబలబలయుతుఁ డై చ
య్యన నంతర్ద్వీపమునకుఁ
జనియె శివోత్సవ మొసర్ప సంరంభమునన్. ౬౧

గీ. అపుడు కృష్ణుఁడు భోజాత్మజాదిసతుల
మంతనంబునఁ గని పల్కె మనకడాని
బంగరపుబొమ్మ యైనసుభద్రఁ గోరి
యర్జునుం డిట్లు సన్న్యాసి యైనవాఁడు. ౬౨

గీ. ఇతఁడు కవ్వడి యని మది నెఱిఁగి సేవ
చేయఁ బోక సుభద్ర లజ్జించి యున్న

నోదనాదిక మిడి యరయుమరు గాని
కొదికి మీరెల్ల నూరకుండెదము సుండి.

క. అని చెప్పి హలిపిఱుందనె
చనె హరియున్ రుక్మిణియును సత్యయు వరనిం
గని యన సోదరులపై
నెన రున్నదె నీకు మదిని నిండారంగన్.

గీ. భద్రగజయాన యైనసుభద్రఁ గోరి
భద్రవేషంబు మాని యిప్పగిదిఁ గాసి
కోర్చి యతి వైతివా యన్న నోర్మి మీఱ
ననుచు లోలోన గుసగుస లాడి చనిరి.

గీ. అంత సుభద్రఁ గృత్రిమయతివరునకు
సేవ గావించుకొఱకు నెచ్చెలులు కొంద
ఱెలమి వెంబడి చను చేర నిరవుఁ దెఱలి
సదమలామోద మేదుర స్వాంత యగుచు.

సీ. జిలుగుచందురుకావిజీబుపావడరుచుల్
సరిగంచువలువపైఁ జౌకళింపఁ
గడితంపుమగరాలకమ్మలజగడాలు
చెక్కుటద్దంబులఁ జిందులాడ
మురిమించుహారుమంజిముత్యాలచేర్చుక్క
ఫాలాగ్రసీమ నుయ్యాల లూఁగఁ
గులుకుసిబ్బెపుగబ్బిగుబ్బలుపై కొంచె
జెడఁగు కంచెలపైని బిక్కటిల్లఁ
గనకకంకణఝుణఝుణత్కారములును
నలఁతిమొలనూలిగంటలు నందియలును

గ్రందుసేయంగఁ గలపంపుఁగమ్మతావు
లెయ్యెడలఁ బర్వ వచ్చె మునీంద్రుకడకు. ౬౭

గీ. అట్లు వచ్చిననవమోహనాంగి దవ్వు
దవ్వులనె చూచి తల వంచి దంభమౌని
పలుకరించక జపమునెపంబు వెట్టి
కన్మొగిచి యున్నఁ గాంచి యక్కలికిమిన్న. ౬౮

గీ. వినయమునఁ జేరి నతులఁ గావించి కొంత
సేపు ముంగల నిలిచి యోతాపసేంద్ర
దేవతార్చన కిప్పుడు తెత్తునా ల
తాంతఫలపత్రగంధజలాదికములు. ౬౯

క. అనవుడు నాతం డటువలె
నొనరింపు మటంచు దంభ మొదవఁగఁ జే సూ
పిన నాసీమంతవతీ
జనరత్నం బాత్మలోన సంతస మెసఁగన్. ౭౦

సీ. తనమోవిరుచి యిట్టి దని తెల్పువైఖరి
మాధురీమహితసమ్యక్ఫలములు
దనమేనిమృదు విట్టి దనిచూపుపోలికఁ
గోమలామలదివ్యకుసుమములును
దనగుబ్బ లిటువంటి వనిచాటువడుపున
సుకరసపీనాబ్జముకులములును
దనపల్కు లిటువంటి వనియెఱుంగఁగఁ జేయు
కైవడిఁ గర్పూరఖండములును
దెచ్చి యందిచ్చె రత్నదేదీప్యమాన
కనకకంకణఝుణఝుణత్కారరవము

లింపుఁదళుకొత్తఁ గపటయోగీంద్రుఁడడరుఁ
జకితసారంగశాబకచారునయన. ౨౧

క. అటువలె నందిచ్చిన న
క్కుటిలాలకముఖకపోలకుచకచజఘన
స్ఫుటవిభ్రమములఁ జూచుచు
నటు నిటుఁ దడఁబడఁగ దేవతార్చనఁ జేసెన్. ౨౨

సీ. చెలిమోముదమ్మితావులు సుగంధము గాఁగ
బోటినవ్వులు మల్లెపూలు గాఁగ
మదవతినున్గావిపెదవి చక్కెర గాఁగఁ
గలకంఠిగళము శంఖంబు గాఁగఁ
గలికిచన్గవ హేమకలశద్వయము గాఁగ
సతికల్కిచూపు లారతులు గాఁగ
భామకీల్జడ ధూపధూమాంకురము గాఁగ
రమణిపాణులు పల్లవములు గాఁగఁ
దలఁచి హృత్పద్మకర్ణికాంతరమునందుఁ
బుష్పసాయకదేవతాపూజ సేసె
బాలికాకేళికామహాఫలము గోరి
యతిముదంబున శాంభవీయతివరుండు. 23

క. అతులితభయభక్తిసమ
న్వితమతి నయ్యతివరునకు నేర్పొదవ మధు
వ్రతవేణి రసిరన్నము
నతిమోదం బొదవఁ దెచ్చి యట వడ్డించెన్. ౨౪

చ. అలికులవేణి యిట్లొసఁగునట్టిఘృతప్లుతభక్ష్యభోజ్యముల్
కలయఁగఁ జూచుచుండుటయె కాని యొకింత భుజింప నొల్లఁ డా

కులుకుమిటారివేఁడబఫుగుత్తపుకంచెలలో వెలుంగున
గ్గలపుబెడంగు గుబ్బగవఁ గాంచు పరాకున నాతఁ డెంతయున్. ౭౫

క. చేరికతోఁ బ్రణమిల్లినఁ
గోరిక దీఱంగ భిక్ష గొనుఁ డని యనినన్
నారాయణ యని పలుకున్
గారుడపుందొసిమిన్న గౌరవ మెసఁగన్. ౭౬

గీ. అల్లుభక్తితోడఁ బ్రాంజలి యై మ్రోల
నున్నకన్నెఁ జూచి యన్నరుఁడు
చిత్తజాతమాతశితశిలీముఖపాత
ధూతమానసాంబుజాతుఁ డగుచు. ౭౭

క. నందాదికబృందారక
సుందరులన్ ముందు దరిసి చూడమె వారి
య్యిందుముఖిఁ బోల నేర్తురె
సౌందర్యకళావిలాసచాతుర్యములన్. ౭౮

చ. పలుకులు తేనెజాలు, మెయి పైఁడిసలాకనుబోలు, వాలుఁజూ
పులు వలిగండుమీలు, కనుబొమ్మలు మారునివిండ్ల నేలు, గు
బ్బలు బలుబొంగరాలు, కచపాళి ఘనాఘనలీలఁ గ్రాలు, నీ
చిలుకలకొల్కి మేలువగ చిత్తము తత్తరమొందఁ జేసెడిన్. ౭౯

చ. బలుగుజరాతికెంపుజిగి బాదుకొనెన్ నునుగావిమోవి, క్రొం
దళుకులు నించు నించువిలుదంటచొకాటపుమించుటద్దపుం
బలుకులు చెక్కుటద్దములు బంగరురంగుఁ గరంగఁ జేయుమే
న్గలిగినదీనిఁ గూడక సుఖం బెదఁ జేరునె తాప మారునే. ౮౦

చ. అని మదిలోఁ దలంచుఁ జెలియాననపద్మ మెగందిగం గనుం
గొని తలవంచు నించు మతి గుప్పున పైఁ బరఁగించు నించువి

ల్తునివిరితూపుసోకులనుఁ దూలుచుఁ జాలఁ జలించుఁ దద్వినూ
తనతనుహావభావలలితంబులు సారెకు నెంచు మించఁగన్. ౮౧

సీ. చెలిమోముదమ్మితావులు సుగంధము గాఁగ
బోఁటినవ్వులు మల్లెపూలు గాఁగ
మదవతినున్గావి పెదవి చక్కెర గాఁగఁ
గళకంఠిగళము శంఖంబు గాఁగఁ
గలికిచన్గవ హేమకలశద్వయము గాఁగ
సతితళ్కుచూపు లారతులు గాఁగ
భామకీల్జడ ధూపధూమాంకురము గాఁగ
రమణిపాణులు పల్లవములు గాఁగఁ
దలఁచి హృత్పద్మకర్ణికాంతరమునందుఁ
బుష్పసాయకదేవతాపూజ సేసె
బాలికాకేళికామహాఫలము గోరి
యతిముదంబున శాంబరీయతివరుండు. ౮౨

క. కొమ్మ వలిచెక్కులు గపు
రమ్మ రమ్మధరాపరాగం బని డెం
దమ్మున నించుక భ్రమసితిఁ
జమ్మ యని కేల నంటెఁ జొక్కుచు నుండన్. ౮౩

చ. మినుకుకడానిబంగరపుమేల్ రవణంబులుఁ జల్వవల్వయున్
నునుగపురంపువీడ్యములు నూత్నమృగీమదగంధచర్చలున్
దివ మొకవింతగా మదవతీమణి దిద్దుక యొద్ద నిల్వఁ గ
న్గొని యెనలేనికూర్మి నృపకుంజరుఁ డెంతయుఁ దత్తరింపుచున్.

మ. బలిమిం గాఁగిటఁ బట్టఁగాఁ దివురుఁ గోపం బూని కాదంచు రం
తులు గావించి పెనంగినన్ సఖులు దోడ్తో రవ్వ గావింతు రి

క్కలకంఠీమణిచిత్తవృత్తిఁ దెలియంగారాదు నే నెట్టు లీ
వలవంతం దుదముట్టువాఁడ నని లోవాలూరి చింతింపుచున్. ౮౫

వ. అత్తెఱంగునఁ బ్రత్యహంబు నత్తలోదరి హత్తి సేవ గావింపుచున్న నన్నరేంద్రచంద్రుండు దానిం గవఁగూడుకోరిక లీరిక లెత్త నెప్పు డెప్పు డని తమకింపుచున్నయెడ నంత నొక్కనాఁడు. ౮౬

గీ. నరునిరూపగరిమ నరు లెన్న మును విందు
నట్టివేష మితనియందుఁ దోఁచె
నతఁడు రాజు భిక్షుఁడగు టెట్లొకరిఁ బోల
నొకరు లేరె మనుజు లుర్విలోన. ౮౭

క. అని సంశయ మించుకయును
మనమున నిడఁగా సుభద్ర మాయామౌనీం
ద్రున కెప్పటివలె నర్చన
లొనరింపుచుఁ జెంత నొంటి నున్నట్టియెడన్. ౮౮

శా. భావప్రోద్భవవీరపుంగవుఁడు శుంభద్భ్రాభరాలంకృత
జ్యావల్లీభయదార్భటుల్ నిగుడ మాత్సర్యం బవార్యంబుగా
నావిర్భావ్యునిఁ దాసి యేసెఁగదఁ బ్రత్యాలీఢపాదస్థుఁడై
పూపుందూఁపులు పింజపింజగరువం బుంద్రేక్షుచాపంబునన్. ౮౯

క. అటువేయ సోలి యతఁడ
క్కుటిలాలకఁ జూచి ముద్దుకోమలి నీ కిం
తటిలోనఁ బెండ్లి గాఁగల
దెటు లన్నను దత్ప్రకార మిపు డెఱిఁగింతున్. ౯౦

క. రాజముఖ్యము నీపద
రాజీవముఁ ద్రొక్కి నిలిచె రాజద్గతి నీన్
రాజశుకము కే ల్వ్రాటెను
రాజానన యివి వివాహరతిసూచకముల్. ౯౧

గీ. అనిన లజ్జానుమోదంబు లినుమడింప
మొక మొకించుక వంచి యమ్ముద్దుగుమ్మ
మేటిపగడంపుఁగంబంబుమాటుఁ జేరి
యలఁతి తెలినవ్వు దళుకొత్త నిలిచి యుండె. ౯౨

గీ. నిలిచి వీరు మహాత్ములు నే నొనర్చు
సేవ కలరారి యిట్టు లాశీర్వదించి
పలికి రని సంతసిల్లి యక్కలికిమిన్న
చిఱునగవు నెమ్మొగమ్మునఁ జెంగలింప. ౯౩

గీ. గుత్తపుమిటారిగుబ్బల నొత్తిగిలిన
యుత్తరీయంబు చక్కఁగ హత్తుకొలిపి
బెడఁగు కెంపులముక్కెర పెదవిఁ బొదల
నలఁతిపలుకులఁ దేనియల్ చిలుకఁ బలికె. ౯౪

ఉ. ఓయతిచంద్ర మీరు గనకుండునదీనగరీప్రసిద్ధదే
వాయతనంబులుం గలవె యారయ నివ్వసుధాతలంబునం
దే యెడ నైన భారతకులేంద్రుని నర్జునుఁ జూచినారె మీ
రాయతసత్కృపాగరిమ నంతయు నా కెఱుఁగంగఁ దెల్పరే. ౯౫

ఇంద్రనీలపుడాలు నేలుచామనచాయ
మేనువాఁ డలఁతి లేఁగౌనువాఁడు
కొదమతుమ్మెదదిమ్ము నదలించుసోగపె
న్నెరులవాఁ డొరపుముత్తరులవాఁడు
మలయుపున్నమచందమామ నెగ్గులు వల్కు
మొగమువాఁ డరిదిసోయగమువాఁడు
తమ్మిఱేకులఁ గెల్వఁ దమకించునేత్రయు
గమ్మువాఁడు వెడందఱొమ్మువాఁడు

డంబు గలవాఁడు బవిరిగడ్డంబువాఁడు
కంబునీకాశరుచిరగళంబువాఁడు
నాకు మేనత్తకొమరుండు నాకవిభుసు
మారుఁ డర్జునుఁ డభినవమారుఁ డతఁడు. ౯౬

గీ. అరయ నొక్కబ్ద మయ్యెఁ దీర్థాచరణము
సలుపఁ జనుదెంచె నందంద సంచరించి
మరలఁ జనునెడ నిప్పురమార్గమునను
వచ్చునో లేక యాత్రోవ వట్టి చనునో. ౯౭

క. అనుడు నతం డే మే మీ
ననునడిగెద వాసురేంద్ర నందనుపై నీ
కనురాగ మింత గలదో
యనుమానము మాని తెలియ ననుమా సుదతీ. ౯౮

క. గోకర్ణక్షేత్రంబున
గోకర్ణాభరణు శివునిఁ గొలుచుచుఁ గొన్నా
ళ్లేకతముగ నే నాతఁడు
నేకగ్రీవముగ నుంటి మిభనిభగమనా. ౯౯

మ. అతులానందమునన్ సమస్తకకుబంతానంతపుణ్యప్రదా
యతదేవాయతనంబులున్ గిరు లరణ్యంబుల్ నదుల్ తీర్థముల్
వ్రతనిష్ఠన్ భజియించుకొంచు నుచితవ్యాపార మేపారఁగా
నతఁడే మే మయి యున్నవారము సుమీ యంభోజపత్రేక్షణా. ౧౦౦

క. ఆయర్జునుఁ డీచాయను
మాయామునివేష మూని మలయుచు నున్నాఁ
డీయిక్కువ నీవెఱుఁగవు
గా యొక్కింతయును మత్తకరివరయానా. ౧౦౧

గీ. చెలియ యితఁ డర్జునుం డని తెలిసినపుడె
నాన దొందంబుతోనఁ బెనంగొనంగ
నిచట నిలువక మాటాడ కెచటఁ జుడిగి
చనియెకో యని సంశయం బెనయఁ జుమ్మ్రి. ౧౦౨

వ. అని మఱియు సైరింపరానిమోహాయత్తచిత్తంబునం దత్తరింపుచు ని
ట్లనియె. ౧౦౩

క. నీకై వట్టుటకై నే
నీకైతవమౌని నైతి నే నర్జునుఁడన్
నాకోర్కె దీర్పు మిప్పుడు
నాకోపమతనువిలగ్న నాళీకముఖీ. ౧౦౪

ఉ. చిన్నటనాఁటనుండియును జేడియ నీదగు చెల్మిఁ గోరి నే
నన్నలఁ దమ్ములం బ్రజల నందఱఁ బిల్వక గెంటి యొంటి నిన్
గన్నులఁ జూచువేడ్క నిటు కైతవవేషము పూని వచ్చితిన్
సన్నకసన్న నీబిగువుచన్నులు నొత్తి కవుంగిలింపవే. ౧౦౫

చ. అని తనరీతియెల్లఁ దెలియ న్వచియించి కవుంగిలింపఁ దా
రొక్కనునెడ నాతి యాతఁ డరుం డని కొంత యెఱింగియుం గటా
ముని యని సేవ చేసి కడుమోసముఁ బొందితి నెల్లమానినీ
జనములలోన నేను పలుచందములన్నగుబాటుఁ జెందితిన్. ౧౦౬

ఉ. ఇప్పని గాదు పొమ్మనిన నీతనిచిత్తము నొచ్చు మీఁదటం
దప్పయి వచ్చు నియ్యకొని తత్పరతం బయికొన్నఁ బెద్ద లే
చొప్పన నెంతురో మదికిఁ జొప్పడ దేమియు నంచు సిగ్గునన్
గుప్పన లేచి పోవునెడఁ గొమ్మకరాబ్జము పట్టెఁ గ్రీడియున్. ౧౦౭

క. పట్టినయంతనె చెలికటి
పట్టువఁ గట్టిన మెఱుంగుపట్టువలువ చెం

గట్టిపట్టుఁ ద్రోలఁగె మొగమున
బిట్టుగ బెట్టిదపుఁజెమట వెట్టెం జెలువన్. ౧౦౮

చ. సడలె వెడంద పెందురుము ఝల్లన వీడె నొడల్లుడిన్ గగు
ర్పొడిచె నెదం దిగుల్ గదిరెఁ బోవఁగఁ బో నడుఁగు ల్గదుం దడం
బడె వలిగబ్బిగుబ్బచనుబంతులమీఁదిమెఱుంగుతోఁపితా
గడిఁ జెపుసీటుకంచెలు వకావకలై పికిలెం దటాలునన్. ౧౦౯

చ. అప్పుడు రమాకుమారుఁడు మహోగ్రహజాగ్రదుదగ్రపుష్పలీ
ఢ్విపులగుణారవావిరతవిస్ఫురదిక్షుశరాసనంబునం
దపరిమితప్రసూనవిశిఖావళు లుద్ధతి బూంచి యేసె నా
చపలవిలోచనామణిని శక్రతనూజుని జెందుబెందుగన్. ౧౧౦

క. ఈరీతి నేయ నతఁడా
నారీతిలకంబుఁ జూచి నలినానన నా
కోరిక దీర్చక యూరక
గారుడ మొనరించి పోవఁగా నుచితంబే. ౧౧౧

గీ. చిన్ననాఁటనుండి మున్ను నిన్నేనును
నన్ను నీవుఁ జూచి నాము గాము
వినికివలనఁ గూర్మి జనియించె మన కిర్వు
రకును బ్రకట మొప్ప ముకురవదన. ౧౧౨

క. కావున మన కిర్వురకును
దైవవశంబునను నేడు దార్కొనఁగలిగెన్
నీ వేల జుడిగిపోయెద
వీవేళ మదీయవాంఛ లీడేర్పఁగదే. ౧౧౩

క. వింతను గాను గదా నీ
వింతనె విడనాడి పోవ నింతీ వలిపూ

బంతీ సొగసులదొంతీ
కంతునివంతీ సమస్తకళలవలంతీ. ౧౧౪

క. మేనత్తకొమరుఁడను నా
మేనత్తఁగ మేను జేర్చి మెఱుఁగారెడు నీ
మౌనికపుమోవిపానక
మౌని కవుంగిటసుఖించునటు లొనరుపుమా. ౧౧౫

క. బాలా బాలా లోలో
త్తాలాలకజాల చాల తాళం జాలన్
జాలం జేలా జేలా
హేలాగతి రతులఁ దేల్చి యేలుము నన్నున్. ౧౧౬

చ. కలకల నవ్వ వేమి వగఁ గ్రాలఁగఁ గౌఁగిటఁ గూర్ప వేమి యిం
పలరఁగఁ బల్క వేమి యధరామృత మానఁగనీయ వేమి నేఁ
బిలచిన రా వదేమి నను బిత్తరిచూపులఁ జూడ వేమి హా
చిలుకలకొల్కి యిట్టు లరఁజేయఁగ నే నొకలాఁతివాఁడనే. ౧౧౭

క. అంధుఁడు కైరవిణీవన
బంధునిరుచిఁ గాన లేనిపగిదిన్ రతిసం
బంధసుఖ మెఱుంగ కళికెదు
గాంధర్వవివాహ కేళిఁ గలియుము నన్నున్. ౧౧౮

గీ. అనుచుఁ బెనచుతమినిఁ దనుఁ జాలఁ బ్రార్థింప
మగువ మొగము వంచి మాఱుబలుక
కున్న దానిచేత నొరపార ముద్దులు
చిలుకఁ బలుకువలఁతిచిలుకఁ బలికె. ౧౧౯

ఉ. నావలవంత దీర్పులలనా వలనారనటంచుఁ గోరి నే
వేవిధులన్ వగం దగిలి వేఁడిన మోము ముడిచి మౌనిము

ద్రావిడిఁ బూను మీచెలియ దాని ననుం గదియంగఁ గూర్పుమా
కేవలతుండకాంతిజితకింశుకమా శుకమా రయంబునన్. ౧౨౦

క. అని రాజశుకము పలికిన
విని రాజనిభాస్య దాని వీక్షించి కడున్
వినయము వలంతితనమును
నెనరు గనంబడఁగ సాధునియతిం బలికెన్. ౧౨౧

క. న్యాయము గాదు గదా నర
నాయకులకు నిట్టిపనులు ననుఁ దనకు వెసన్
మాయన్నలుఁ దలిదండ్రులుఁ
జేయుదురు వివాహ మనుచుఁ జెప్పుము చిలుకా. ౧౨౨

ఉ. నాప్రు డతండు తత్తరమునం జెలి కిట్లను నీదుపెద్దలే
కైవడిఁ బెండ్లి చేసెదరు గ్రక్కున నెక్కడిమాట యిప్పుడే
కావలెఁ గోరుకొన్నపని కాదని నీవు జడింగిపోయినన్
భావభవప్రసూనశరబాధల నెవ్విధిఁ దాళియుండుదున్. ౧౨౩

గీ. బాల నన్నిట్టు లలయించ నేల మరుని
పూలకోరుల వెతలకుఁ దాళఁ జాల
వైళమున నన్నుఁ గాఁగిటఁ గీలుకొలిపి
మేలు దైవాఱ లెంకగా నేలుకొనుము. ౧౨౪

గీ. అనుచుఁ జెండుకొనెడునప్పు డందియలు మ్రోయ
హంసశాబకంబు లరుగుదేరఁ
జెలులు వచ్చి రంచుఁ జేనన్నుఁ జూపి కే
ల్పట్టుఁ దప్పఁద్రోచి పడఁతి పఱచె. ౧౨౫

క. ఈపగిది కింకిణీమణి
నూపురరావములు చెలఁగ నునుగొప్పు విడన్

జూపుల జంకెన లెనయఁగ
నాపూవుంబోఁడి చనియె నంతఃపురికిన్. ౧౨౬

గీ. అపుడు నృపమౌళిగుండె జల్లనఁగ నోలి
నెమ్మొగంబున దైన్యంబు నివ్వటిల్ల
నుమ్మలింపుచు బెగ్గిలి యుస్సురనుచుఁ
గంజముఖిఁ బల్కెఁ గద్గదకంఠుఁ డగుచు. ౧౨౭

క. నిలు పోకు పోకు బాలా
వలచితి నే నీకుఁ జాల వంచన యేలా
చల మెదఁ బూనుట మేలా
తలిరాకుకటారికూళఁ దలఁపుము జేలా. ౧౨౮

క. నెన రొందవ నన్నుఁ గౌఁగిటఁ
బెనచి సుఖింపక మొఱంగి బిరబిర నెటకోఁ
జనఁజూచె దహహా మరుక్రొ
న్ననములు కులపాలఁ జాల నలిగెదవు సుమీ. ౧౨౯

క. మగువా పెంచినవనిప
న్నగభుక్శుకశారికలను నమ్మి చనకు ము
న్నగ దైవబలము దప్పినఁ
బగవారై యుంద్రు ప్రాణబంధువులైనన్. ౧౩౦

వ. అని యివ్విధంబున. ౧౩౧

క. సాధుగతి వరుఁడు వేఁడిన
నాధవళేక్షణ మొఱంగి యటఁ జని మదన
వ్యాధాసాధారణశర
బాధాగాధాబ్ధి మునిఁగి పస చెడి యుండెన్. ౧౩౨

వ. అని శౌనకాదిమహర్షులకు రోమహర్షణి యెఱింగించిన వారలతని
నవ్వలికథావిధానం బెట్లని యడుగుటయును. ౧౩౩

చ. వనజభవాదికాఖిలసుపర్వగణావన విశ్వభావనా
సనకసనందనప్రముఖసన్మునిరంజన శత్రుభంజనా
ఘనకరుణారసాప్లుతవికస్వరలోచన పాపమోచనా
ప్రణతసుధీజనానిశవిభాస్వదనుగ్రహ దారువిగ్రహా. ౧౩౪

క. అవిరతవితతచతుష్ష
ష్ట్యవసరనైవేద్యఖాదనామోదరథో
త్సవముఖవివిధోత్సవవై
భవవిలసితధామ పతితపావననామా. ౧౩౫

భుజంగప్రయాతము. హరీ దేవతాధ్యక్ష యంభోరుహాక్షా
దరీసర్వలోకేశ దైత్యప్రణాశా
కరీంద్రావనోపాయ కారుణ్యగేయా
ఝరీవిస్ఫురత్పాద సమ్యగ్వినోదా. ౧౩౫

గద్య. ఇది శ్రీమజ్జగన్నాయకదేవ దివ్యకృపానిరీక్షణసంలబ్ధ సారకవితా విచిత్ర కౌండిన్యసగోత్ర పవిత్ర కూచిమంచి గంగనామాత్యపుత్ర సకలవిద్వజ్జనవిధేయ జగన్నాథనామధేయ ప్రణీతంబైన సుభద్రాపరిణయం బను శృంగారప్రబంధంబునందుఁ జతుర్థాశ్వాసము.

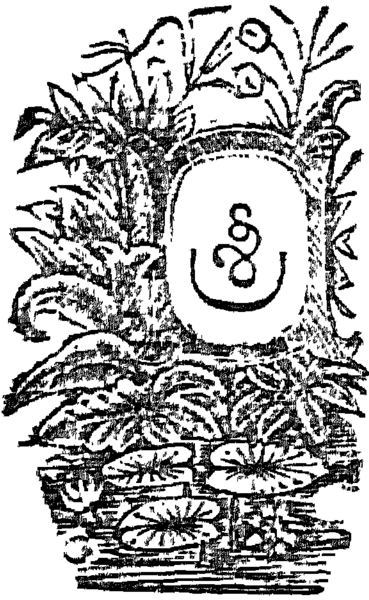

శ్రీ

సుభద్రాపరిణయము.

పంచమాశ్వాసము.

శ్రీరాజితనిజసౌధా
గ్రారూఢమహాసుదర్శనాంచలవీక్షా
దూరీకృతభవపాశా
సారకృపావేశ నీలశైలనివేశా. ౧

వ. అవధరింపుము నైమిశారణ్యమహర్షులకు రౌమహర్షణి యిట్లని చెప్పం దొడంగె నట్లు సుభద్రాభద్రేభయాన యట్లు దప్పించుకొని యరిగి యతఃపురంబుఁ బ్రవేశించిన. ౨

ı. అంతట దురంతచింత నాకుంతీసుతుఁడు
కంతుకుంతాయితలతాంతకాంతనిష్కు-
టాంతరనితాంతకాంతిసంక్రాంతచంద్ర
కాంతమాణిక్యవేది నంగంబుఁ జేర్చి. ౩

చ. ఉసు రసు రంచు సొమ్మసిలు నుమ్మలికంబునఁ దల్లడిల్లు లోఁ
గసరుకొనున్ దిశల్ వెదకుఁ గన్నులు మూయు వడంకు శగ్గిలుఁ
దొసఁగులఁ గుందుఁ దాపమునఁ దూపిలు విస్మృతిఁ జెందుఁ గాసిలున్
బస చెడి తూలు జాలిఁ గొను బాపవిధీ యటు చేసితే యనున్. ౪

చ. మదవతి వచ్చె నంచుఁ జెనుమక్కువఁ గ్రక్కున లేచి నల్దిశల్
పాజకు వితాకుఁ జెందుఁ బలవించు గనుంగవ నశ్రుబిందువుల్
వదలక చిప్పిలన్ మొగము వంచి కృశించుఁ జలించు హా యనున్
మదనకిరాతశాతసుమమార్గణనవ్యశరవ్యచిత్తుఁ డై. ౫

వ. మఱియు నాత్మగతంబున. ౬

ఉ. నున్ననిసోగపెన్నెరులు నువ్వువిరి న్నగునాస సిబ్బెపుం
జన్నులు ముద్దునెమ్మొగము సన్నపుకౌను వెడందలక్కవా
ల్గన్నులుఁ దళ్కుచెక్కులు నిగారపుకెందలిరాకుమోవియుం
గన్నులఁ గట్టినట్లయగుఁ గన్నియ నెన్నఁడుఁ జూడఁ గల్గునో. ౭

సీ. చిలుకపటాణి తేజీవజీరుని విర
జాజిపూచికిలికై జారుసౌరు
మీఱు నిద్దాపదియాఱు మేల్వన్నెబం
గారుసలాక చెంగలువమోఁక
నిండుపున్నమనాఁటి పండువెన్నెలనిగ్గు
మిసుకారుతోలు కారుమెఱుఁగుసుదీఁగె
కడిఁదినెత్తావి నునుగన్నె గేదఁగిపువ్వు
తేటగొజ్జంగిపూనీటికొలఁకు
చలువచెలువంపుజక్కెరల్ చిలుకు బలుకు,
తలిరువిలుఁదాల్పు బలునేలు కలికిచేతి
కలికిరాచిల్క నెఱమానికములమూట
దానిఁ గవఁగూడ కేజాడఁ దాళువాఁడ ౮

సీ. చిలుకు చిల్కనఁ దేనె చిలుక ముద్దులుగుల్క
చిలుకకుఁ బద్దెంబు చెప్ప నేర్చు
కరతాళగతుల వేసరక మయూరసం
ఘములకు నాటలు గఱపు నేర్చు

మించునెయ్యమున రాయంచకూటువులకుఁ
దీరుగా నడకలు దిద్దునేర్పు
తనియ మేఁతలు వెట్టి నెనరొప్ప శారికా
సంచయంబులఁ బలికించునేర్పు
చెలిమిదైవార శృంగారకలన మీఱఁ
జేరి సారెకుఁ బరిచర్య సేయునేర్పు
నిబ్బరం బొప్ప నబ్బాల కబ్బె నౌర
దానితోఁ బొందు నే నెట్లు మాని యుందు.

క. ఆచిన్నిచన్నుఁగవచెలు
వాచిఱునగుమోముగోము నాచూపులకో
పాచెక్కుటద్దములపస
నాచిత్తములోన నొకక్షణముఁ బాయదుగా.

సీ. దానిధమ్మిల్లాంబుధరలీల పర్వక
యతనుతాపాగ్ని చల్లారఁగలదె
దానికెమ్మోవి సుధారసం బానక
నూనాళుగవ్యాధి మానఁగలదె
దానిముఖేందుసందర్శనం బొదవక
మదనాంధకారంబు వదలఁగలదె
దానినిర్భరపయోధరదుర్గ మబ్బక
స్మరబలోగ్రభయార్తి సడలఁగలదె
దానియశ్రాంతసాంగత్యతరణి లేక
భూరివిరహాంబునిధిదాఁట దారిగలదె
యంచు మది నెంచుఁ దల వంచు సంచలించు
ఘోరమారవికారార్తిఁ గుంది కుంది.

శా. నీహారాంశుముఖీకదంబకమణిన్ నే గోరి సన్యాసి నై
యాహారాదివిధానముల్ మఱచి యత్యంతానురాగంబుతో
బాహాలింగనసౌఖ్యవాంఛ మదిలోఁ బాటిల్ల నే నుండుచో
నాహా యిట్లర చేసి యేగితె సుభద్రా భద్రకుంభస్తనీ. ౧౨

శా. రావే చిల్కలకొల్కి రావె లలనా రావే జగన్మోహినీ
రావే పూర్ణసుధాకరోజ్జలముఖీ రావే కురంగేక్షణా
రావే నీలఘనాఘనాభచికురా రావే లతాంగీమణీ
రావే నన్నలయించకే యనుచు లో రాగిల్లి పల్కుం దమిన్. ౧౩

వ. అని యనివారితమనోన్మాదంబున లేచి యేచినతమకంబునఁ జేతనా
చేతనజ్ఞానంబు మఱచి తరులతాగుల్మాదులం గనుఁగొని. ౧౪

సీ. మవ్వంపునెత్తావిపువ్వుగుత్తులునూచి
భామగుబ్బ లటంచుఁ బట్టఁబోవు
లతికాగ్రయుతమధువ్రతరాజిఁ గని బాల
నీలవేణి యటంచు నివురఁ దివురు
దరుణరంభాస్తంభతతులు నిరీక్షించి
చెలువయూరువు లంచుఁ జేరఁబాఱు
ఘనప్రియకుహూకారంబు లాలించి
వెలఁదియెలుం గని వినఁగఁగోరు
నిరతనిరవద్యనిబిడనిర్నిద్రకాద్ర
మకరకేతనశిఖిశిఖానికరదహ్యా
మానమానసుఁ డగుచు నుద్యానతరువి
తానములఁ ద్రిమ్మరుచుఁ దహాతహాలు నిగుడ. ౧౫

క. నేఁడాసి కరము వట్టిన
నేఁడా సీమంతవతి గణింపక యెంతో

వ్రీడ నెడఁబాసి నేఁడును
నీడా నీనీడ వీడ కేతేరదుగా. ౧౬

కం. కాంతాలలామ నాపైఁ
గాంతాళము పూని కాదు కా దని పడి నీ
చెంతకు రాదు గదా మన
సెంతయుఁ గఁగఁగంగఁ జూచె హింతాళంబా. ౧౭

ఉ. లుంగములార భూరిఫలలోలనితాంతవినమ్రకమ్రనా
రంగములార సారసుమరాజిపరాజితమల్లికామిళ
ద్భృంగములార సౌరభపరిస్ఫుటపద్మవనీవిహారచ
క్రాంగములార మీరలు రథాంగకుచన్ గనరే కురంగటన్. ౧౮

కం. బాలాకుచమృగమదజం
బాలా రతి నేలు మనుచు బతిమాలిన న
న్నేలాలతాకుడుంగమ
హేలాగతి బెనఁగి చనఁగ నేలా చెప్పుమా. ౧౯

సీ. మీఫలంబులఁబోలు మెఱుఁగుగుబ్బలముద్దు
గుమ్మఁ గానరె గజనిమ్మలార
మీక్రొన్ననలఁ గేరుమిసిమివాతెఱరాచ
కొమ్మఁ గానరెఁ దాసనమ్ములార
మీరేకులను మించు మించుఁగన్నులపైఁడి
బొమ్మఁ గానరె కమ్మదమ్ములార
మీవాసనల మీఱు మేసితావులపూవుఁ
గొమ్మఁ గానరె చందనమ్ములార
మావులార చొకారంపుమోవులార
దాఁకలార యనంటిక్రొమ్మోఁకలార

మల్లులార చలన్నాగవల్లులార,
చూడరే మీరు తలిరాకుఁబోఁడి నిందు. ౨౦

సుగంధి. జాల మేల బాలఁ జూపు సాలమా రసాలమా
తాళఁ జాల మాలతీలతావృతాళిజాలమా
వాలుఁగంటిజాడఁ జూడవా వనీతమాలమా
నీలవేణిఁ గాన వోటు నీవు నేఁడు తాళమా. ౨౧

వ. అని యగ్గలం బగువిరహావేశంబునఁ గందర్పచంద్రమందానిలకలకంఠాదులం గుఱించి. ౨౨

సీ. కురులచే నీవింటిగుణభంగ మొనరించు
భామినిఁ గానవా పంచబాణ
మోముదామరను నీగోము డీలుగ జేయు
సుందరిఁ గానవా చందమామ
వాలుకన్గవను నీవాహనంబును గేరు
మదవతిఁ గానవా మలయపవన
గళరవంబున నిన్నుఁ గా దని వాదించు
కోమలిఁ గానవా కోకిలంబ
వగగలుగుదాని నేచంగ బలము లేక
మీర లింతలు గుమిఁగూడి కేరుకొనుచు
వనములోఁ దద్వియోగార్తి వనరుచున్న
నన్ను దబ్బిబ్బు గావింప నాయ మగునె. ౨౩

వ. అని యిట్లు నవనవావస్థలం దగిలి పొగలుచుండి యెట్టకేలకుఁ దెలివిఁ దెచ్చుకొని. ౨౪

ఉ. అద్దిర యొద్దఁజేరి వినయమ్మున సేవ యొనర్చుచుండ న
మ్ముద్దులగుమ్మసారు గని మోహము పుట్టి కరంబు పట్టినన్

గద్దరిమాటలాడి చనఁ గా దని బల్కి రమింప నైతి నా
బుద్ధికి మోస మయ్యెఁ జెలిబూమెలు పన్నెనిఁ కేమి సేయుదున్. ౨౫

క. అని మిక్కిలిఁ గాసిల్లుచుఁ
దనువెల్లను వెల్లవోవఁ దహతహ నిగుడన్
గననయ్యె నరుం డపు డ
ర్జుననామము సార్థకముగ సొంపరి యుండన్. ౨౬

క. ఆతీరు తెలిసి రుక్మిణి
ప్రీతిన్ భోజన మొసంగఁ బ్రియమున నది తాఁ
జేతన్ ముట్టఁడు మెసఁగఁడు
నాతిసుధారసము గ్రోలనాటినప్రేమన్. ౨౭

క. ఇది రాతిరి యిది పవలు మ
ఱిది సంజ యటంచు నెఱుఁగ కింద్రసుతుం డా
సుదతీమణిసొగ సంతయు
మదిఁ దలపోయుచు విరాళి మఱుఁగుచు నుండెన్. ౨౮

క. అట నంతిపురి సుభద్రా
కుటిలాలక నరుని చెలువు కూరిమితో హృ
త్పుటమున మఱిమఱి నెన్నుచుఁ
బటుతరసుమచాపతాపపరవశ యగుచున్. ౨౯

క. సొమ్మసిలుఁ దెలియుఁ గాసిలుఁ
బిమ్మటఁ గొనుఁ జెలులఁ గసరు బెగ్గిలు వగచున్
హుమ్మనుచు వెచ్చ నూర్చున్
నెమ్మో మొక్కింత వంచి నెఱిఁ గ్రసియించున్. 30

సీ. పరపుపై నిడ్డసంపంగిపూవులు చూచి
కనలునిప్పుక లంచుఁ గళవళించుఁ

జనుదోయి నలఁదినచందనం బీక్షించి
క్రొత్తసున్న మటంచుఁ దత్తరించు
నురమున నునిచినవిరిసరంబులు గాంచి
పెనుబాము లనుచు బీతునఁ జలించుఁ
బయిపయిఁ జల్లినపన్నీరు గనుఁగొని
వేఁడినూని యటంచు వెతఁ గృశించుఁ
గడిమి యడరంగ నుడుగక కుడియెడమల
బడిబడిఁ గడిందిగా వడివడినిఁ బఱపు
చెఱకువిల్కానివిరితూపుసెకలఁ గ్రాఁగి
వేఁగి లో లోఁగి వీగి యత్తిఁ గఁబోఁడి. ౩౧

వ. మఱియుం దనలోన. ౩౨

ఉ. అక్కట నేను గోరినశుభాంగుఁడు నన్ను వరించు వేడుకన్
మక్కువ పిక్కటిల్ల యతిమూఢ్కని దగ్గఱవచ్చి నేఁడినన్
జిక్కనిగుబ్బచన్ను లెదఁ జేర్చి కవుంగిటఁ గూర్చ కూరకే
చిక్కులఁ బెట్టి వచ్చితిని నీ యతఁ డెంతవిరాళిఁ దూలెనో. ౩౩

గీ. కటకటా నేఁడు పచ్చవిల్కానిఁ గేరు
నామనోహరమూర్తి నన్నరుని నొంటి
నుపవనంబున మరుచేత నుండఁ జేసి
యేల గికురించి వచ్చితి బేల నగుచు. ౩౪

ఉ. ఎంతమనోభవార్తిఁ గృశియించెనొ యెంతదురంతచింతచే
స్వాంతమునం గలంగెనో భయంపడి యెవ్వరి నెంతవేఁడెనో
యెంతగయాళి యంచు నను నెగ్గులు వల్కెనొ యాతఁ డబ్రమై
యెంతయునామదిం దిగులు హెచ్చెనహాయిఁక నేమి సేయుదున్ ౩౫

క. ఎప్పటివలె నేవకుఁ బోఁ
దప్పగుఁ బోకున్న నిలువఁ దరమె పయిపయిం

గుప్పిళ్లకొలఁది గుప్పెడు
నప్పచ్చనివింటిజోదునలుగులసెకలన్. ౩౬

చ. కలుగునొ కల్గదో పెనఁగి కాదని వచ్చినతప్పు దీఱఁ గ్రొం
దలుకుకడానిజీనిపనిదంతపుమంచముమీఁద వేడుకం
గలుగుచు నామిటారిచనుగుబ్బలకొద్దిఁ గవుంగిలించి యా
చెలువుని కాత్మఁ బండువుగఁ జేయునదృష్టము నాకు దైవమా. ౩౭

క. ఆవగ యాజిగిబిగి మే
నావాలుంగన్నుదోయి యానవ్వుమొగం
బేవేళ నామనంబునఁ
దావలమై మఱపురాదు తాళం దరమే. ౩౮

క. అక్కట యక్కురువీరుని
యక్కువ జిగిచన్నుఁదోయి యదురంటుంగా
నొక్కుచు రతిఁ బెనఁగని నా
చక్కదనం బేల యుదుటు జవ్వన మేలా. ౩౯

చ. ఎటువలె నోర్చియుందు నిఁక నెవ్వరి నే బతిమాలుకొందు హృ
త్పుటమునఁ జిందు మాఁదపరిపూర్ణశరానల మెట్లు డిందు ను
త్కటవిరహోపతాప మడఁగ న్మఱి యెయ్యది మందు దైవమా
కటకట వానిపొందు వెసఁ గల్గునొ కల్గదొ యెట్లు కుందుదున్. ౪౦

వ. అని మఱియు నమ్ముద్దుగుమ్మం గమ్మవిల్కాఁడు వాడిమీఱఁ గరాళ
మరాళకీరశారీమధువ్రతాన్యభృత కేకిప్రముఖానేకానీకినులనం చెంచ
లం గాపు వెట్టి, యుద్దండ మండితప్రచండపుండ్రేక్షుకోదండదండం
బఖండపరాక్రమంబున నెక్కువెట్టి, బిట్టు మొఱయించి, చేకొద్దిగ
నుద్దవిడిం జిమ్ము క్రొమ్మెఱుంగుకమ్మకమ్మపూవుటమ్మమొత్తములు
ఱొమ్మున నొక్కుమ్మడిం గాడి పాఱిన సొమ్మసిలి, మేలు దప్పిన

జాళువాబొమ్మపోలిక ననల్పమణిగణప్రభాభాసమానహంసతూలికా
తల్పంబున మేను జేర్చి కొంతసేపునకుం దెప్పిరిలి. ౪౧

క. హరహర! పరిచరయుతుం డై
వరుఁ డేఁచఁగఁ జొచ్చె నాస మాని వనికిఁ జె
చ్చెర నరిగి నరుఁ గుఱిచి మెయి
దొరఁగినఁ బరలోకసుఖము దొరకు నటంచున్. ౪౨

క. చకచకలీన్మణిమంచపు
సెకలపయిం జేతు లూని సీత్కృతు లడరన్
మొక మొకయించుక జమ్మనఁ
దెకతెక నొడ లుడ్డుకఁ లేచి దీనత మీఱన్. ౪౩

క. అడుగులు దడఁబడ బిగిగా
న్నడగడ వడఁకన్ నిడూర్పుగాడ్పులు వొదలన్
గడితపువల్వ చెఱఁగు ముసుం
గిడి సాహస మూఁతగాఁగ నేఁగెన్ వనికిన్. ౪౪

వ. అట్లేగి. ౪౫

సీ. చలువపుప్పొడిసారువులవెంటఁ జని చని
తప్తవాలుక లంచుఁ దల్లడిల్లు
లతికలచెంత మెలంగుచుఁ బైరాలు
నన లంగజునితూఁపు లనిచలించుఁ
బొదలవెంబడిఁ బోవఁ బొదవుతేంట్లఁ దుపాకి
గుండ్లంచునుదలంకి కుందుచుండు
గుజ్జుమావులఁ జేరికొరలుకెందలిరాకు
లెరగలిమంటలం చెదఁ గలంగుఁ
గొమ్మలందుండి మత్తపుంస్కోకిలంబు
లేచి కూసినఁ బుష్పనారాచవీర

కాహళారావము లటంచుఁ గళవళించు
వనజసళనేత్ర శృంగారసనములోన. ౪౬

సీ. చిగురాకుజొంపంపుజీబుమామిడినీడ
దూరుఁ గార్చిచ్చులో దుముకుకరణి
గడితంపువిరిదీఁగ మెడఁజేర్చుకొను బిట్టు
కినుకతో నురి వెట్టుకొనెడుమాడ్కి
మేటిగొజ్జంగిపూనీటి కేళాకుళి
నడిఁజొచ్చు మున్నీటఁబడెడుపగిది
గమ్మగేదగిరేకు ఱొమ్మున నానును
కుకటారిచేవ్రచ్చుకొనెడుపోల్కిఁ
బత్రపుటికాంతలంబునఁ బట్టితీయ
తేటపూఁదేనె గుటుకున దివిరి త్రావు
కించుదనమున విస మారగించుసరణి
మేనుఁ దొరఁగంగఁబూని యమ్మోముఁగుఁబోఁడి. ౪౭

గీ. అట్లు మారణకర్మంబు లవిరళముగఁ
జేసి యొక్కింతయును గీడుఁ జెందకున్న
విసిగి వేసరి యవ్వనవీథి నొక్క
తలమునం దైనఁ గాలూన నలవి గాక. ౪౮

ఉ. కన్నియ కన్నెమావి వలిగప్రపనంటులదండ దిండుగాఁ
బన్నినదాఁకపందిరులపజ్జలఁ గొజ్జఁగినీటిమేటిపాం
తన్నునుగున్నసంపెఁగలదాపున నిద్దపుచంద్రమామఱాఁ
దిన్నియపై నొడల్ వయిచి తీవ్రమనోజవికారవేదనన్. ౪౯

సీ. పొరలుచున్నంత విరులుపాన్పున నెలంత
గానరాకున్నఁ దత్తరం బూని బోఁటు

లెల్ల గుమిగూడుకొని నగరెల్ల వెదకి
విన్నదనమున బెగ్గిలుచున్న యెడల. ౫౦

సీ. రాచిలుక వచ్చి యచ్చిన్ని రాచకన్నె
యంగజవ్యథఁ బూఁబోఁట కరిగినట్టి
చంద మెఱిఁగించి హా యెంతసాహసంబు
చేసె చెలి యంచుఁ బలిచి యచ్చేడెఁ గాంచి. ౫౧

క. వలగొని సంపెఁగలును జెం
గలువవిరుల్ బడిసిపైచి కపురంపురజం
బళికమున రాచి పై పై
వలగొజ్జఁగినీరు చల్లి వచియించి రొగిన్. ౫౨

క. అమ్మక చెల్ల గయాళిత
నమ్మిన మము మొఱఁగి యిట్లు ననదోఁటకు వే
ళమ్మిన రాఁదగ వగునే
కొమ్మా ముమ్మరపుటార్తిఁ గుందుచు మిగులన్. ౫౩

ఉ. మేలిపసిండిచాయనును మేను వియోగమహోగ్రహవ్యధు
క్కీలలఁ గాల బేల వయి కేవలసాహసవృత్తి నొంటిమై
వ్రాలనిహాళితో నిటులు వత్తురె యివ్వన మంత కాకరా
భీలవిశాలశాతశరబృందనిషంగమటం చెఱుంగవే. ౫౪

క. జాతివిరోధి వసంతుఁడు
భూతము పవనుండు జుట్టుపులుగు శిఖమనో
జాతుఁడు మారకుఁ డిఁక మఱి
యేతీరున నిలువనిత్తు రిందఱు నొకపై. ౫౫

క. తుమ్మెదలు గమ్ముకొని జుం
జు మ్మని మ్రోయున్ మరాళశుకపికనికరం

బిమ్మడిఁ గూయం గొమ్మా
మమ్మారే వనుము శత్రుమధ్యంబు గదా. ౫౬

సీ. మత్తమధువ్రతమంజులారావముల్
వీణారవంబులా వెలఁది నీకు
విస్ఫారనిద్దంపుపుప్పొడితిప్పలు
పూవులపాన్పులా పొలఁతి నీకుఁ
గుసుమాసవస్రద్గుంజానికుంజముల్
కేళీగృహంబులా బాల నీకుఁ
గొలకొల మని మ్రోల మెలఁగురాచిల్కలు
నెచ్చెలికత్తెలా నెలఁత నీకు
గమ్మకపురంపుఁబెనుదుమారమ్ముఁ జిమ్ము
తెమ్మెదలు మేలిసురటులా తెఱవ నీకు
విరహ మంతంత కెగఁజేయు వీని చెంత
కేల వచ్చితి వమ్మ యీవేళ కొమ్మ. ౫౭

క. రామా నీ కిటువలెగా
రామా నీచెప్పినట్లు రామా మేమా
రామాంతరముల మెలఁగుట
రామా యుచితంబె యింక రా మాతోడన్. ౫౮

వ. అని యనునయింపుచు నాసఖీజను లబ్బాలికామణిం దోడ్కొని
వచ్చి క్రమ్మఱ నిజనివాసంబునం జేర్చి రా సమయంబున. ౫౯

గీ. సమయన రక్తహస్తాంబుజాతగళిత
కలితకాంచనమణికందుకం బనంగ
బంధుజీవకరుచిలోకబాంధవుండు
రమణ దళుకొత్త నపరవారాశిఁ గ్రుంకె. ౬౦

క. తరుణవధూటి సఖీజన
పరివృత యై చల్లులాడు బగ్గుండియనన్
సురుచిర తేజంబున నం
బరతలమున సాంధ్యరాగపటలి దనర్చెన్. ౬౧

చ. రవి యను కెంపుబంతి ప్రజ రంజిల మున్ సమయైంద్రజాలికుం
డవిరళలీల నాడి యది యంతట మాయము చేసి చంద్రుఁ డన్
ప్రవిమలవజ్రకందుకము గ్రమ్మఁగఁ జూపఁగ నీలిదుప్పటిన్
గవిసెన వేసెనో యనఁగ గాఢతమిస్రము పర్వె రోదసిన్. ౬౨

చ. మతి చెడి తూలు జాలి గొని మగ్గములోపలినాడెపోలికన్
గుతలనభోంతరాళమునఁ గ్రుమ్మరుఁ గ్రమ్మరి దమ్మిపాన్పుపై
వెతకు వెతం గలంగుఁ గడువిన్నదనంబున లోఁగి వేఁగు హృ
త్పతిజత వాసి కోకసతి బాష్పజలాకులలోచనాంత యై. ౬౩

క. చరణము లటు నిటుఁ దడఁబడ
వరశబ్దస్ఫురణ లేక వైవర్ణ్యంబున్
బెరయు నొకకోకి వడి చెడి
కరమరుదుగఁ గుకవిరచితకావ్యముఁబోలెన్. ౬౪

క. తనపతి యగునినుఁ డంబుధి
మునిఁగిన నలినీవధూటి మోము ముడిచి రో
దన మొనరించె ననంగా
వనజంబులఁ దేటికూటువలు కడు మొరసెన్. ౬౫

క. కుమురుగఁ జుక్కలు మిక్కిలి
పొదలెం దఱి యనెడుకాఁపు పోఁడిఁ బోరని వియ
త్పదకేదారాంతరమున
వెదఁజల్లిన తెల్లజొన్నవిత్తు లనంగన్. ౬౬

గీ. ప్రాగ్దిశాకాంత శశిని గర్భమునఁ దాల్చి
నంతకంతకు నెల లెక్కి యాననంబు
తెలుపు వాఱినదో యనఁ దేట మీఱి
యుదయనగమునఁ బాండిమం బుదిత మయ్యె. ౬౭

సీ. తూరుపు దెసనెలంతుక కేలు కెందమ్మిఁ
బస నెసంగెడు కెంపుబంతి యనఁగఁ
బొడుపుగుబ్బలికడ కడలినెన్నడుచక్కిఁ
గొఱలువారపుటగ్గికుప్ప యనఁగఁ
దొలుగడ జేజేలదొర సానిమేడపైఁ
గుదురు కొల్పిన పైఁడికుండ యనఁగ
శేమెఱుఁగుంబోఁడిమోమున దిద్దిన
చక్కనిచింద్రింపుఁజుక్క యనఁగఁ
గటికిచీకటిగాఱులఁ గడకుఁ దఱుమ
వేగఁ బఱతెంచుతఱి యనువేఁటకాఁడు
నెఱయ గైఁ బట్టునిప్పులకొఱవి యనఁగఁ
బ్రాజ్ఞగంబున నిందుబింబంబు వొడమె. ౬౮

. దిటముగ నప్పుడు రజనీ
విటుమేనన్ లాంఛనంబు విలసిల్లెఁ బరి
స్ఫుటకోకనదాంతరమునఁ
బటుగతి విహరింపుచున్న భ్రమరం బనఁగన్. ౬౯

క. ఇందీవరబంధుం డా
నందము డెందమున నెనయ నవ్వుచు రజనీ
సుందరిమేన నలందిన
చందనగంధం బనంగఁ జంద్రిక మెఱసెన్. ౭౦

క. అప్పుడు సుభద్ర చంద్రుని
దప్పక వీక్షించి కుసుమధన్వికిఁ దోడై
గుప్పున శశి వాఁడమె నహా
నిప్పులపై బిట్టు నెయ్యి నించినభంగిన్. ౨౧

క. అని యక్కుమారికామణి
వినువీథిం జేరి వెండివెన్నెల పైఁబై
నెనయించునన్నిశాకరుఁ
గనుఁగొని నిందింపఁ దొడఁగె ఘనవిరహార్తిన్. ౨౨

క. కువలయమిత్రుం డని నినుఁ
గువలయమునఁ గలుగుజనులు గొనియాడుటకుం
దివు రొదవఁగఁ జక్రంబుల
నవలామిన్నలఁ గలంప న్యాయమె చంద్రా. ౨౩

క. వల నొప్ప మహాదేవుని
తల యెక్కితి నంచు నిక్కెదవు గాని యతం
డలుక నిలం బడఁ దన్నిన
కలఁక మదిం దలఁచుకొనవు గద హరిణాంకా. ౨౪

సీ. బహుపరశ్రుతిశాస్త్రపారగుం డగుగురు
పడఁతుక నెనసినపాతకంబు
సోదరి యగునిందిరాదేవియింటిల
క్ష్మిని బ్రుచ్చిలించినకిల్బిషంబు
దారల నందఱిఁ దగ నొక్కతీరుగాఁ
గాంక్షించి బ్రోవనికల్మషంబు
శోకదంపతుల డాకొననీక యెడఁబాపి
దొసఁగులఁ బెట్టినదుష్కృతంబు

కూడి నీమేన సంక మై కుదురుకొనినఁ
బృథివి దోషాకరుం డనుపేరు నీకుఁ
బ్రాకటంబుగఁ జెల్లెఁ బో లోకు లెఱుఁగఁ
గమలినీకోకకులజైత్ర కుముదమిత్ర. ౭౫

సీ. హరఫాలలోచనాంతరజాగ్రదుగ్రాగ్ని
చటులహేతిచ్ఛటల్ సంగ్రహించి
కలశపాథోరాశిగాఢతరోదగ్ర
బాడబానలశిఖల్ గూడఁబెట్టి
ప్రతిదర్శభాస్వరప్రద్యోతనాఖండ
మండలోష్మంబు వేమఱు హరించి
రాహుదంష్ట్రాంకురప్రస్ఫుటహాలహా
లజ్వాలనార్చులు లగ్గవట్టి
పూర్వపర్వతదవవహ్నిఁ బొందుఁ గూడి
తెల్లముగ నీవు మిన్నంది తిరుగుటెల్ల
విరహిణీపాంథజనతనూహరణమునకుఁ
గాక మఱియేటి కింక రాకాశశాంక.

క. మును గురుపత్నిం జెఱచిన
చెనఁటివి విరహిణుల నేచఁ జెల్లదె నీకున్
విను గుడి మ్రింగెడువానికి
వనజాహిత ! లింగ ముట్రువడియంబు గదా.

గీ. హరుఁడు వెరవేది హాలహాలం బారగించి
సొమ్మసిలెఁ గాని యోసుధాసూతి నిన్ను
మెదిచి ప్రతిపాక మొనరించి మ్రింగఁ డయ్యె
విరహిణీపాంథదుష్కర్మవిధివశమున.

సీ. ప్రళయావసరజగద్భయదోగ్రసముదగ్ర
పవనసుహృచ్ఛిఖాపటలికంబె
కల్పాంతసమయజాగ్రద్ఘోరపాథోధి
బాడబానలమహాజ్వాలికంబె
లయకాలతాండవోల్లాసలంపటమహా
దేవలలాటాగ్నిదీప్తికంబె
సంవర్తవేళావిశంకటదుర్దాంత
కాలదండకృశానుకీలకంబె
దారుణం బయ్యెఁ గద చంద్ర తావకీన
కిరణసంఘాతసంజాతనిరుపమాన
గంధవహబాంధవోజ్జ్వలద్గాఢతరశి
ఖానికాయంబు విరహిణీకామినులకు. ౭౯

ఉ. మిన్నక నిన్నుఁ బట్టి దిగమ్రింగినరాహువు గాను గ్రొవ్వరం
దన్నినశూలి గాను దొలుతం గళఁ గొన్నమరుత్సఖుండఁ గా
నెన్న నొడల్ చెడంగ శపియించిన దక్షుఁడఁ గాను నన్నటుల్
బన్నము నొందఁ జేసెదవు పాడియె నీకుఁ గురంగలాంఛనా. ౮౦

క. అని యిత్తెఱఁగునఁ బైఁ దలి
వనజారిం దూరి తూరి వడి వడిఁ బైఁ గ్రొ
న్ననములుకులు చిమ్మెడుహరి
తనయుని నిందింపఁ దొడఁగెఁ దహతహ నిగుడన్. ౮౧

క. మారా మారా మాసుకు
మారా సుకుమారతనుసమంచితవికచాం
భోరుహనయనలఁ గలచుట
మేరా నీయట్టిదొరకు మేదినిలోనన్. ౮౨

ఉ. ఆరయ ముజ్జగంబులకు నమ్మయు నబ్బయు నైనలచ్చికిన్
శౌరికిఁ బుట్టినట్టినయశాలివి శంకరునంతవేలుపున్
బారున గెల్చుకొన్న నెఱబంటవు నీ విటు రేచి యయ్యయో
భీరువులం గలంచు టొకపెద్దతనంబె రతీమనోహరా. ౨౩

ఉ. కావర మూని నీవు త్రిజగజ్జనరక్షణశిక్షణప్రభా
వావిరతప్రసిద్ధుఁ డగునప్పరమేశ్వరుమీఁద నూరకే
పూవులకోరు లేసి పరిపూర్ణత దక్షిణవహ్నిఁ జచ్చియుం
జావక గాలిపీడ వయి చానల నేఁచె దిదేమి మన్మథా. ౨౪

సీ. దారుకావనమౌనిదారసంగమమహా
పంకశంకరుఁ డయ్యె శంకరుండు
గౌతమప్రియవధూగాఢపరీరంభ
కలుషితాత్మకుఁ డయ్యె బలవిరోధి
నిజముఖాంభోజాతనిర్మితభారతీ
రతిదోషుఁ డయ్యె సారసభవుండు
దారకన్యాసురతప్రవర్ధితకల్మ
షాశయుం డయ్యె బరాశరుండు

గీ. తావకీనకరాగ్రసంధానితేక్షు
దండకోదండనిర్ముక్తచండకుసుమ
కాండఖండితహృదయపంకరుహు లగుచు
విచలితాశేషగీర్వాణవిషమబాణ. ౨౫

ఉ. కేవలజాతివైరి పరికింపఁగ నామని రెండు పద్మినీ
శ్రీవిహృతిప్రియారతుఁడు శీతమయూఖుఁడు నీవు నమ్మహా
దేవవిరోధి విమ్మగురి దిగ్గనఁ గూర్చెను ముండదయ్యె మ
య్యో వెఱ వేది కాయజవియోగులు చేసినదుష్కృతంబునన్. ౨౬

మ. కలశాంభోనిధిమధ్యభాగమున లోకవ్రాతభీతిప్రదో
జ్జ్వలహాలాహల ముఖ్యవం బయినతేవం బుండరీకాక్షుని
ర్మలగర్భంబునఁ బుట్టితో విరహిణీప్రాణాపహారక్రియా
కలనారంభవిజృంభమాణపటుదోర్గర్వుండ వై అంగజా. ౮౭

కం. వింటికిఁ గన్నులు గలవెఱ
బంట వనుచు జనులు నిన్నుఁ బలుకంగ నయో
గొంటుతనంబునఁ గోలల
వెంటంబడి కోలలేయ విహితమె మదనా. ౮౮

కం. అని వనజాస్త్రు నుపాలం
భన మొనరిచి కమ్మతావి పైఁ జిలుకుచు మె
ల్లన వీచుమలయపవనునిఁ
గనుఁగొని పేరలుకఁ గన్యకామణి పలికెన్. ౮౯

కం. భువనములకెల్లఁ బ్రాణం
బవటంచు నుతించుచుండ్రు ప్రాజ్ఞులు నిన్నున్
బవనా ! వలయితసకలో
పవనా ! మామీఁద నింత పగ యేమిటికిన్. ౯౦

కం. క్రచ్చుకొని మింటఁ జంద్రుఁడు
విచ్చలవిడి బైల నీవు వెంబడి మరుఁడున్
హెచ్చి సెక చల్లుచును ము
చ్చిచ్చుం గూడితి రిఁకేమి సేయుదుఁ బవనా. ౯౧

చ. బలసి వియోగినీజనులపై విస మూదఁ దలంచి కా
వలఘువిభావిభాసితలయావసరస్ఫుటవిస్ఫులింగసం
వలయితవీతిహోత్రపరివర్ధితహాలహలప్రచండకం
దలిముఖగహ్వరాంతరమునం జొర నేటి కిఁకన్ సమీరణా. ౯౨

వ. అని యనిలుం బలికి మఱియును. ౯౩

క. కర మార్తిం బెనచెదు కని
కర మావంతయును లేక కాముకహృద్భీ
కరమా కోరమాలినమఘ
కరమా పరిచితసమస్తకమలాకరమా. ౯౪

క. కమ్మవిలుకాఁడు పాంథుల
నమ్ముల నేయంగ నతని కనుగుణముగ జుం
జుమ్మని మొరసెద వకటా
తుమ్మెద మధుపానరతుఁడు దుర్మతి గాఁడే. ౯౫

క. కలకాలంబును [ని]న్నొక
చెలికత్తియ సారుగాఁగఁ జేపట్టుట కి
ట్టులు కారమరుని గూడుక
చిలుకా మామీఁద వెగటు చిలుకం దగునే. ౯౬

క. పలుగాకిమూకలోపల
మెలఁగినగుణ మేరుపడఁగ మిన్నక యెంతో
చలమార నిటుల మమ్ముఁ గో
కిలమా వెత నిడుట నీకుఁ గేవల ఫలమా. ౯౭

క. కలహంసలరవములకున్
వలగొని కాళ్ళఁ బడువ ర్తనము మఱచి యహో
కలహంసములార యిటుల్
కలహమునకుఁ గాలు దువ్వఁగా నుచితంబే. ౯౮

వ. అని మధువ్రతకీరాన్యభృతకలహంసంబులం దూరుచుండె నయ్యెడ.

శా. కారం బయ్యెనితంబినీమణి కలంకారంబు రోలంబఝుం
కారంబున్ సముదగ్రకోకిలకుహూకారంబుఁ జంద్రోద్ధతా

కారంబున్ గుసుమాస్త్రచాపగుణటంకారంబు రాయంచక్రేం
కారంబున్ శుకశారికానికరహుంకారంబు ఘోరంబుగన్. ౧౦౦

వ. అప్పు డబ్బాలికాచూళికాభరణం బాసఖీజనకదంబంబు నీక్షించి
యి ట్లనియె. ౧౦౧

సీ. నామాటుగా మీరు వేమాటుఁ బ్రోవుఁడీ
సఖులార యీకీరశాబకముల
నేఁ బెంచినట్లుగా నిచ్చలుఁ బెంచుఁడీ
చెలులార యీలతావళుల నెల్ల
నే దిద్దుకైవడి నేర్పున దిద్దుఁడీ
యనుఁగులార నెమళ్ళ కాట లెపుడు
నేఁ జేయులాగున నెమ్మదిఁ జేయుఁడీ
చెలికత్తెలార బొమ్మలకుఁ బెండ్లి
యాత్మ నీఁక మీరు నామీఁదియాస వదలి
సంతసంబున నే నాడుసౌధవీథిఁ
గేళి గావింపుచుండుఁడీ లీల మీఱ
బలిమి నిటు సేతు నని వేఱె తెలుప నేల. ౧౦౨

క. అని కజ్జలజలధారలు
కనుదమ్ములఁ దొరఁగి చన్నుగవ దిగఁజాఱన్
ఘనరోదన మొనరించెడు
వనజాననఁ జూచి చెలులు వగచుచుఁ దమలోన్. ౧౦౩

క. ముంద రెఱుంగక మనవా
రిందుముఖినిఁ దపసిచెంత కెటు లంపిరో కా
మందులు మంత్రంబులు పలు
చందంబులఁ గ్రియలు గలవు జనదారులకున్. ౧౦౪

క. అన్య మెఱుంగనిగోలం
గన్యక నిటు వెట్టి గోలిపెఁ గాఁబోలు కటా
యన్యాయమంత్రవాదులు
సన్యాసులు వారితోడ సఖ్యము దగునే. ౧౦౫

వ. అని పలికి. ౧౦౬

గీ. ఈవిధం బెల్ల రుక్మిణీదేవిమొదలు
గలుగుశుద్ధాంతసతులకుఁ దెలిపి చలువ
పనులు చేయంగవలె నని పలిచి తెలుప
వార లరుదెంచి చెలి యున్నతీరుఁ గాంచి. ౧౦౭

సీ. మొగము వెల్వెలఁబాఱె ముద్దరాలి కి దేమి
చిత్ర మంచు వచించె మిత్రవింద
యతిసేవ సేయఁ బో నతఁడేమి యంత్రము
వేసెనో యనిగేలి చేసె భద్ర
కళవళంబున బయల్ గాఁగిలించె ని దేమి
చందమో యని కేరె సత్యభామ
పిలిచినఁ బలుకదు తలఁ పెందునిలిపెనో
తెలియరా దని పల్కె సలసుదంత
జాంబవతి కన్నుఁగిలిపె లక్షణ హసించె
మేల మాడెను గాళింది గోల కెన్ని
బూమె లాదవించె నిదె యని భోజకన్య
ముద్దుమఱఁదలివలవంతసుద్ది దెలిసి. ౧౦౮

గీ. అపుడు చెలికత్తియలు వారియనుమతమున
వేదనలఁ గుందుచును బాన్పుమీఁదఁ బొరలు
బాలికామణిఁ జూచి హా గోల కిట్టి
యార్తి యుదయించెనే దైవ మనుచు వగచి. ౧౦౯

సీ. అడుగులఁ గెంజిగురాకులు హత్తించి
కురులపైఁ బుప్పొడి గుస్తరించి
గబ్బిచన్నుబ్బుల గంధసార మలంది
కన్నుల వలిగమ్మకపురమూఁది
నునుబెందొడల నంటినవదొనల్ గదియించి
యురమున ముత్తెపుసరులు వైచి
భుజముల బిసకాండములు దవుల్కొనఁ జుట్టి
నెమ్మేన గొజంగినీరు చిలికి
తలిమమున మల్లెవిరులు రాసులుగఁ బోసి
తరుణరంభాదళోశీర తాళవృంత
సముదయంబుల వీఁచి యాజలజముఖులు
చెలికి శిశిరోపచారముల్ సలుపుటయును. ౧౧౦

సీ. చనుదోయి నలఁదినచందనగంధంబు
పొడిపొడియై రాలి బూది యయ్యె
గళమున వైచినబలుముత్తియపుసరుల్
పెటపెట లాజలై పేలఁ దొడఁగె
నెమ్మేనఁ జిలికినకమ్మగొజ్జఁగినీరు
వెనఁ గ్రాఁగి చూత్కార మెసఁగ నింకె
భుజములఁ జుట్టినభూరిపంకజనాళ
వలయముల్ గడు వాడి వత్తు లయ్యె
మనసిజాతోగ్రగారుడమాంత్రికుండు
యువతిహృదయాంబురుహవీథి నవఘుళించి
కాంచువారికిఁ గనుకట్టుఁ గట్టి విద్దె
లాడె ననఁ దోఁచెఁ దద్వియోగాగ్నివలన. ౧౧౧

వ. వెండియు నభ్బోటిక త్రియ లబ్బోటికి శిశిరోపచారంబుల సేదఁ దీర్చి మనోభవు నుద్దేశించి యి ట్లనిరి. ౧౧౨

సీ. హరిణాక్షి యీ బాల నాదరంబునఁ జూచి
కావుమీ యిప్పుడు రాకాశశాంక
హరిమధ్య యీయింతి గురుభ క్తిఁ బ్రోవుమీ
వంచన సేయక పంచబాణ
యగ్నిశిఖాంక యీయబలతో నేస్తంబు
గావింపుచుండుమీ గంధవాహ
ఘనవేణి యీరామ గారాము మీఱఁగ
నాడుచుండుము నెమ్మియలర నెమ్మి
పద్మినీవేణి యీకొమ్మపజ్జ నుండి
పాట పాడుచు నుండుమీ తేఁటిరాయ
యనుచు హిమకరమకరకేతననమీర
బర్హిణంబులఁ బల్కి-యప్పద్మముఖులు. ౧౧౩

సీ. కుసుమాస్త్రుఁ డత్యంతగుణవంతుఁ డగు టెల్ల
మధుపంబులార మీమహిమఁ గాదె
వలతేని కెక్కుడుబలము చేకూరుట
రాచిల్కలార మీప్రతిభఁ గాదె
యతనుండు ప్రద్యుమ్నుఁ డై పేరు గాంచుట
రాజ నీతేజోభిరతిని గాదె
భావసంభవుఁడు సజీవుఁ డై మెలఁగుట
పవమాన నీమహాప్రౌఢిఁ గాదె
మీరు వలువురు నెప్పుడు మీమనసిడఁలు
దయ్యమున కేడుగడయు నై తనరువారు

వారిజాతాక్షి నలయింప వలదటంచుఁ
జెప్పఁగా రాదె యిప్పుడా చిత్తజునకు. ౧౧౪

వ. అని ప్రార్థించి సుభద్రం గనుంగొని. ౧౧౫

సీ. వర్ణనీయగిరీశవక్షోరుహాభ నీవు
వలరాజు నీచెంత నిలువఁగలఁడె
భీమవిక్రమబలరామసోదరి వీవు
కోయిలల్ నీదండఁ గూయఁగలవె
యనుపమానకలాసఘనకైశికవు నీవు
హంసముల్ నీమ్రోల నాడఁగలవె
గ్రామణీయభుజంగరోమరాజివి నీవు
చలిగాడ్పు నీపజ్జ మలయఁగలదె
మోహనోత్ఫుల్లకాంచనామోద వీవు
తుమ్మెదలు నీకురంగటఁ దుల్లఁగలవె
మగువ యీవేళ నీ కింత తెగువ యేల
నిండు వేడుక మదిఁ బూని యుండవమ్మ. ౧౧౬

చ. పలుకులఁ జిక్కులం జికురబంధముచేత నెమిళ్లఁ దక్కు చూ
పులవలనం జకోరములఁ బొంకపుగుబ్బలఁ జక్రవాకులన్
గళరవమాధురి న్మదపికంబుల నెన్నడు మంచబోదలం
గెలిచితి వింతి నీకు నివి కీడెక నెట్లొనరింపఁ జాలెడిన్. ౧౧౭

ఉ. ఏమిటి కింతచింత విను మెల్లి జగజ్జనులెల్లఁ జూడఁగా
రాముఁడు కృష్ణుఁడుం జెలిమి రంజిల నీకును సవ్యసాచికిన్
బ్రేముడిఁ బెండ్లి చేసెదరు పెక్కుతెఱంగుల నంతమీఁద నో
కోమలి నీవు నీవిభుని గూడి సుఖించెదభీష్టలీలలన్. ౧౧౮

గీ. అని యనుఁగుఁజెడె లూఱడించిన నొకింత
వంతఁ దెగఁద్రోచి యన్నిశాకాంతవదన

స్వాంతమునఁ గొంతదిట మూని సవ్యసాచి
పైఁ దలం పిడి యుండె నప్పట్టునందు. ౧౧౯

గీ. విరహిణీపాంథజనులపై వేఁట లాడి
గెల్పుఁ గొని యేఁగుచో మీనకేతనుండు
వాలిఁ బట్టించు పికకాహళి యనంగఁ
గుక్కుటము గూసెఁ గుక్కురో క్కో యటంచు. ౧౨౦

గీ. చక్రవిద్వేషి వైశదుర్జనుఁడ వీవు
రాదవా యిందు నిలువంగ రాదు తొలఁగు
మనుచుఁ జంద్రున కెఱిఁగింప నినుఁడు పంచు
దూత యన వేగుఁజుక్క ప్రాదుర్భవించె. ౧౨౧

చ. చెలువలతేఁడు జాఱె తొగచాన ముడుంగఁగఁ బాఱెఁ జీఁకటుల్
బిలముల దూఱె జక్కగమి విన్నన దాఱె విటీవిటాళికిన్
బులుపులు దీఱె తమ్మివిరిబోఁడికి వేడుకటూరె దిగ్గునన్
బలుబలుఁ దెల్లవాఱె బహుపక్షిరవంబులు మీఱె నయ్యెడన్. ౧౨౨

క. సురవరదిక్తరుణీమృదు
కరసంభృతపద్మరాగకలశం బనఁగా
నరుణవిభాభాసురుఁ డై
హరిదశ్వుఁడు పూర్వశిఖరియం దుదయించెన్. ౧౨౩

అప్పుడు సుభద్ర చెలులు రయంబ యరిగి
దేవకికి రోహిణికి రుక్మిణీవధూవ
తంసమునకును సత్య కాతరుణి తెఱఁగు
మంతనంబున నెఱిఁగింప నంత వారు. ౧౨౪

క. గుసగుసలఁ బోయి యప్పని
వసుదేవున కెఱుఁగఁ జెప్పి వనితామణికిన్

వెనఁ గొందఱుఁ జెలులుం దో
డాసఁగి యరయుచుండి రిటుఁ బయోజాక్షుండున్. ౧౨౫

క. చెలియలికి మేనమఱఁదికిఁ
జెలిమిమెయిం బరిణయంబు సేయఁగఁ దనలోఁ
దలఁచి నిజాగ్రజుచేతన్
సెలవు వడసి ద్వారవతికిఁ జెచ్చెఱ వచ్చెన్. ౧౨౬

క. ఒకరొకరికిఁ జెప్పక సా
త్యకియును బ్రద్యుమ్న సాంబు లక్రూరుఁడు పౌం
డ్రకరిపుపిఱుఁదనె వచ్చిరి
చకచకితమణీశతాంగసంయుతు లగుచున్. ౧౨౭

చ. అటువలె వచ్చి శౌరి గని యాత్మమణీమయసౌధవీథికా
తటవనవాటికాంతరసితాంగవికస్వరపుష్పమంజరీ
పటలనటద్ద్విరేఫరవబంధురబాలరసాలమూలవి
స్ఫుటమదనోపతాపపరిశోషితగాత్రుని బాండుపుత్త్రునిన్. ౧౨౮

క. కని డాయ నరుగ నరుం డపు
డనుమోదము నయము భయము నతివినయంబున్
నెఱచు నానయు మనమునఁ
బెనఁగొన నెదు రేగి పాదపీఠిన్ వ్రాలెన్. ౧౨౯

క. వ్రాలిన నగి శ్రీ తెమ్మని
కేలుగవన్ గ్రుచ్చి యెత్తి కేవలకరుణన్
లాలించి చెట్టబట్టుక
హాళిన్ దోడుకొని చనియె నంతఃపురికిన్. ౧౩౦

గీ. అందుఁ గనకాననంబున నధివసించి
కొంతసే పట్టు నరససద్గోష్ఠి నలిపి

యన్నపానాదివిధులచే నలరఁజేసి
వసనమణిభూషణాదికం బొసఁగి యునిచె. ౧౩౧

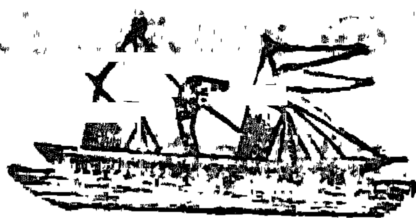
వ. అని నైమిశారణ్యమహాత్ములకు రౌమహర్షణి యెఱింగించిన వార లతని నవ్వలికథావిధానం బెట్లని యడుగుటయును. ౧౩౨

శా. ఇంద్రానేకపహారనారదభుజంగేంద్రామృతాభ్రాపగా
చంద్రప్రస్తరకాశకుందశశభృచ్ఛ్రక్రాంగతారాధని
స్తంద్రప్రస్ఫుటకీర్తిశోభితనితాంతప్రాభవాలంకృతా
యింద్రద్యుమ్నమహాసరోవరతటీహేలావిహారోద్ధతా. ౧౩౩

క. అర్జునపరిపాలన యమా
ళార్జునపాదపవిభంజనామోద నవీ
నార్జునపరిధాన నితాం
తార్జునకీర్తిప్రకాశ హరి జగదీశా. ౧౩౪

పంచచామరము. భుజంగరాట్ప్రయాణయోగిపుంగవప్రపూజితా
గజేంద్రరక్షణప్రవీణఖండితాహితాసురా
వ్రజాంగనాముఖారవిందవాసవాదినాయకా
నిజాంఘ్రిసేవకానుమోదనీలశైలమందిరా. ౧౩౫

గద్య. ఇది శ్రీమజ్జగన్నాథదేవ దివ్యకృపానిరీక్షణసంలబ్ధ సారకవితా విచిత్ర కౌండిన్యసగోత్ర పవిత్ర కూచిమంచి గంగనామాత్యపుత్ర సకలవిద్వజ్జనవిధేయ జగన్నాథనామధేయ ప్రణీతం బైన సుభద్రాపరిణయం బను శృంగారప్రబంధంబునందుఁ బంచమాశ్వాసము.

శ్రీ

సుభద్రాపరిణయము.

షష్ఠాశ్వాసము.

శ్రీమహిళాన్వితవక్షా
ధీమజ్జనకల్పవృక్ష దితిజవిపక్షా
సోమార్కాక్ష రక్షిత
సామజకులదక్ష నీలశైలాధ్యక్షా. ౧

వ. అవధరింపుము శౌనకాదిమహర్షులకు రౌమహర్షణి యిట్లని చెప్పందొడంగె నట్లర్జును నుచితప్రకారంబున నాదరించి యునిచి గురుపురోహితామాత్య బంధుజనంబులం బిలిపించి మధుమథనుండు మంతనంబున నిట్లనియె.

క. ఇతఁడు మనసుభద్రకునై
యతివేషము దాల్చి యున్నయర్జునుఁడు సమం
చితవిధి వీనికిఁ బరిణయ
మతులగతిం జేయవలయు నని తెలిపి వెసన్. ౩

క. మంచిముహూర్తము దెలిసి స
మంచితగతిఁ బురము నగరు నలరం గైసే
యించి తలిదండ్రులను వీ
క్షించి రహస్యంబుగా వచించెన్ వేడ్కన్. ౪

క. తనశిష్యుఁడు కురుపతి యా
యనకు సుభద్రకును బరిణయము సేయుతలం
పున నుండు హాలి యతం డెఱిఁ
గినఁ గవ్వడి కీయనీఁడు కినుకఁదలిర్పన్. ౫

చ. అని వసుదేవదేవకుల కర్మిలి దెల్పి వివాహకృత్యముల్
పనుపడ వేగఁ జేయుఁ డని పల్కిన వారలు సమ్మతించి య
ర్జునునకు శోభనోత్సవము సొంపుగఁ జేయ వలంతు లైనజ
వ్వనులను గొందఱిం బనుప వానవిచెంతకు నేగి వా రొగిన్. ౬

చ. చకచకితేంద్రనీలమణిజాలసముజ్జ్వలకంకణధ్వనుల్
ప్రకటగతిం జెలంగఁగ నలంతికవున్ వసియాడ నిద్దపున్
మొకమున ఘర్మబిందువులు ముంపఁ జనుంగవ విఱ్ఱవీఁగఁగా
నకియలమిన్నయొర్తు వనిసంపఁగినూనెఁ దలంటెఁ గ్రీడికిన్.

క. భుగభుగ లీనెడునభినవ
మృగమదమున నలుఁగు వెట్టి మెఱుఁతయొకతె య
న్నగవిద్వేషణనూనున
కగణితశృంగారలీల లలరారంగన్.

క. కలకంఠియొర్తు మణిమయ
కలశంబులచే సువర్ణఘటవన్నీరం
బులు దొరపి జలక మార్చెను
బొలుపారఁగఁ బాండురాజపుత్రున కెలమిన్.

సీ. తడి యొత్తె నొక్కయుత్పలపత్రలోచన
చలువ లందిచ్చెఁ బైదలియొకర్తు
నిలువుటద్దముఁ జూపె జలదవేణియొకర్తు
తిలకంబు దిద్దె నుగ్మలియొకర్తు

సికపొంకముగ వైచె ముకురాననయొకర్తు
బురుసారుమాల్ చుట్టె బోఁటియొకతె
మణిభూషలలరించె నణువలగ్నయొకర్తు
గంధం బలఁదె గజగమనయోర్తు
పృథులకల్యాణమయభద్రపీఠిమీఁద
నధివసింపంగఁ జేసె లతాంగి యొకతె
సురటి వీఁచె నవామృతాధరయొకర్తు
మోహనాకారుఁ డగుశ్వేతవాహనునకు. ౧౦

వ. అవ్విధంబున నలంకృతుం జేసి యిట్లనిరి. ౧౧

క. కుండికయును శాటియును ద్రి
దండమును విడిచి దివ్యతరవిగ్రహుఁడై
కొండలపగతునికొడు కిపు
డండజవాహనునిసుతునియట్లలరెఁ గదా. ౧౨

ఉ. నిచ్చఁ గృతోపవాసముల నెమ్మెయిఁ గ్రాఁగ మనంబు దద్దయుం
బచ్చనివింటిజోదుసుమబాణపరంపరచేత వేగ వే
వచ్చి మనంబులో విరహవహ్నిఁ దపించుచు నుండు నట్టె వి
వ్వచ్చున కెంతపెండ్లికళ వచ్చెను నేఁడని యాడి వేడుకన్. ౧౩

క. భద్రేభయాన లెల్ల సు
భద్రం గైసేయఁ బూని బాలికఁ గని శుం
భద్రాజవదన నేఁ డిట
భద్రంబగు నీకు దివిజపతిసూనునకున్. ౧౪

సీ. అత్తయమ్మెను దయాయత్తమానస యైన
కుంతిభోజనృపాలుకూర్మిపట్టి
బావ లైరి మహాప్రభావవిక్రమధర్మ
వర్తులు ధర్మజవాయుసుతులు

పతి యయ్యె దివిజసంస్తుతశౌర్యగాంభీర్య
సౌందర్యధుర్యుఁ డా శక్రసుతుఁడు
మఱఁదు లైరి విరాజమానదానక్షాత్ర
మహనీయగుణు లైనమాద్రిసుతులు
అహహ నీభాగ్య మే మని యనఁగవచ్చు
గోరినట్లనె యిపుడు చేకూరె మంచి
కాఁపురం బబ్బె నీసాటి గలరె చెలులు
భాసురోదారగుణభద్ర యోసుభద్ర. ౧౪

వ. అని పొగడి. ౧౫

క. సొంపల రెడుజిగిగుబ్బలు
పెం పెసలాడంగ నీవిబిగి సడల నొడల్
గంపింపఁగ నొకచేడియ
సంపెగనూనియఁ దలంటెఁ జంద్రాననకున్. ౧౬

సీ. మృగమదచందనమిళితకర్దమమున
నలుఁ గిడె నొకమందనాగయాన
కలయగంధామలకం బిడె నొదలఁ
దలఁకొని యొకముద్దుతలిరుఁబోఁడి
గొజ్జంగిపూనీటఁ గూర్చి యొప్పుగ జల
కము లార్చె నొకపంకరుహవదన
గడితంపుఁబెన్నెరు లొడలును బిరబిరఁ
దడి యొత్తె నొక్కయుత్పలదళాక్షి
చలువచెలువంపుఁబసిఁడిదువ్వలువఁ గట్ట
నొసఁగె నొకత్త చామీకరోపమాంగి
జిల్గునిద్దంపుజలతారుజీబురవికె
దొడిగె నొకకొమ్మ యారాచతొయ్యలికిని. ౧౭

గీ. గొనబు మీఱెడునిడువాలుకురులు దువ్వి
తనర సిగ వైచి పసిఁడిగేదంగిఱేకు
లిరవుపడఁ గట్టి సంపెంగవిరులదండ
చుట్టె నొక నీలయాలివేణి సోమముఖికి. ౯

క. అలికమున నొకవధూటీ
తిలకము కస్తూరిరేఖ దీరిచె నొకయు
త్పలపత్రనేత్ర వాలుం
దెలికన్నులఁ గజ్జలంబు దిద్దెం జెలికిన్. ౧౦

గీ. కప్పురము సాంకవమ్మును గంధసార
మగరుతట్టు పునుంగును మృగమదంబు
కుంకుమంబును బన్నీటఁ గూర్చి మెదిచి
నెమ్మెయి నలందె సతి కొక్కనీరజాక్షి. ౧౧

క. ఇర వొప్పఁగ నవరత్నా
భరణంబులు దొడిగె నొక్కభామామణి హె
చ్చరికఁ బదార్వన్నియబం
గరుబొమ్మం దెగడునాజగన్మోహినికిన్. ౧౨

ఉ. ఆలలితాంగిమేన సకలాభరణంబులకంటెఁ దద్దయున్
లీలఁ దనర్చి జవ్వనము లేమకు వేనలి యంతకంటె నా
ద్వేలవిలాసవైఖరులఁ దేజరిలెం గొనబారి యారయి
ల్లాలికిఁ గొప్పు తల్లి యని యాడెడుసామెత నిక్కవంబుగన్. ౧౩

వ. ఇవ్విధంబున వధూవరులఁ గైసేసి యున్నసమయంబున. ౧౪

సీ. తొలుదొల్త దివిజసముజ్జ్వల భూరిమందార
నగసుమామోదంబు గుబులుకొనియె
నావెన్క దివిజశంఖానక ఝల్లరీ
భేరిరవంబులు భోరుకలఁగె.

నాపిఱుందను సురరత్నాలంకృతసువర్ణ
దివ్య విమానప్రదీప్తులలరె
నాతరువాత ప్రయాతదేవవ్రాత
శాతహేతిద్యుతుల్ చౌకళించె
నంత రంభాతిలోత్తమాద్యమరవార
కామినీవారలాస్యక్రియామృదంగ
నాదముల్ వినఁబడియె ననంతరమున
బహుళగంధర్వజయజయధ్వనులు నిగుడె. ౩౫

క. అపిదప వెల్లయేనుఁగ
యాపై నింద్రుండు శచి జయంతుఁడును మహో
ద్దీపితవైభవ మొప్పఁగఁ
జూపట్టిరి నరులు చూచి చోద్యపడంగన్. ౩౬

క. ఈకరణి నంబరము డిగి
పాకారినమస్తజనులు ప్రణతులొనర్పన్
శ్రీకర మగుహరి పురమున
కాకవ్వడిపెండ్లి సేయ నర్మిలి వచ్చెన్. ౩౭

. వచ్చినజిష్ణుని కృష్ణుఁడు
మచ్చికఁ బూజించె నతనిమగువలు శచిభా
స్వచ్చరితం బూజించిరి
విచ్చలవిడి మానసముల వేడ్కలు మీఱన్. ౩౮

క. సురలను దత్సుతులను దగు
వరుసం బూజించి వారివారికి మణిమం
దిరములు హరి విడుదు లిడెన్
నరుఁ డనుపమభక్తి మ్రొక్కె నాకవిభుండున్. ౩౯

క. దీవించి శిరము మూర్కొని
కేవలకరుణారసంబు గీల్కొనఁ దగసం
భావించి దివ్యమణిభూ
షావసనాదికము లొసఁగి చక్కటి నునిచెన్. ౩౦

వ. అంత. ౩౧

క. తనవంశసంభవుండును
దనుబోలినరూపసియు నుదారుఁడు నగున
ర్జును పెండ్లి చూడవలె నని
చనుదెంచె ననంగ మింట శశి యుదయించెన్. ౩౨

గీ. అపుడు మురదానవారాతియనుమతమునఁ
బరిణయోత్సవకృత్యముల్ సరవిఁ జేయ
సతులు పురుషులు నతులితోత్సాహలీల
వెలయ నంతఃపురంబున నేఁపుమీఱి. ౩౩

సీ. పంచవాద్యంబు లుదంచితగతి మ్రోయ
నుల్లభంబులలోన నొరపుమెఱయ
ధవళాయతాక్షులు ధవళముల్ పాడుచుఁ
గులదేవతను దెచ్చినిలిపిరింట
నైరేణిఁగొనివచ్చి యతివలుగొందఱు
సంఘటించిరి పెండ్లిచవికెలోనఁ
బెండ్లికొమరునకుఁ బెండ్లికూఁతురికిఁ గై
చేసిరి ముత్యాలబాసికంబు
లంతలోన విశారదుఁడరుగుదెంచె
నెలమిద్దె వారఁబరిచరబలముగొలువ
సకలతైర్థిక భూసుర సహితుఁడగుచు
బలనిషూదన తనయునితలఁ పెఱింగి. ౩౪

క. సుముహూర్తసమయమునయ్యైను
గోమరునిఁదోడుకొని యెదురు కొనవలెఁబద మా
యమరాధిపయని సురగురుఁ
డమలమతింబలుక నింద్రుఁడపుడుకడంకన్.

సీ. దివినుండి తెచ్చిన దివ్యరత్నకిరీటహా
రాంగదాంగుళీయక మనోజ్ఞ
కంకణకుండల గ్రైవముఖాఖిలా
లంకరణంబుల లంకరించి
కల్పతరుజ్ఞాతకలిత ప్రభోపేత కనక
దుకూలముల్ గట్టనిచ్చి
ప్రత్యగ్రసౌరభభ్రాజమానానూన
మందార కుసుమదామములు వైచి
గాటముగ మేనఁజందన గంధమలఁది
కడిఁదిముత్యాల్ల చౌడోలి గ్రాలనలరు
సభ్రదంతావళము మీఁదనక్కుమారు
నధివసింపఁగఁజేసియుదగ్రలీల.

దేవదుందుభులు సాంద్రీభూతముగ మ్రోయ
సమధికతూర్యనాదములు చెలఁగ
రంభాద్యశేషాప్సరః కదంబం బాడఁ
గరదీపికాసముత్కరము వెలుఁగఁ
దుంబురునారదాదులు గీతములుపాడ
హారదధీశులు బరాబరులొనర్ప
దివిజర్షిసతులు ముత్తైపుసేస ప్రాల్ చల్ల
గురువశిష్ఠులు శుభోక్తులుపఠింప

గరుడగంధర్వయక్షకిన్నరనిలింప
సిద్ధవిద్యాధరోత్తముల్ చెంతనడువ
నసదృశామోదమేదురస్వాంతుఁ డగుచు
సురవరేణ్యుండు పెండ్లికిఁ దరలివచ్చె. ౩౭

గీ. దివ్యమణిభూషణాంబర దివ్యగంధ
దివ్యమాల్యాదికంబులఁ దేజరిలుచు
వాసవునిదండ నుచ్చైశ్రవంబు నెక్కి
తరలివచ్చె జయంతుఁ డుద్దామలీల. ౩౮

శా. భేరీకాహళికాది వాద్యములు ప్రస్ఫీతక్షితిన్ మ్రోయఁగా
వారస్త్రీలు నటింప భట్లు పొగడన్ వాహద్విపస్యందన
స్ఫారానేకవరూథినుల్ గొలువ శుంభల్లాంఛనశ్రేణి పెం
పారన్ సూరెలదివ్వటీల్వెలుఁగ నత్యైశ్వర్య గర్వంబునన్. ౩౯

శా. ప్రద్యుమ్నుండును సాంబసాత్యకిగదుల్ బంధుల్ దొరల్ పెగ్గడల్
మాద్యద్దంతుల నెక్కి తోఁ జన మహామాణిక్యభూషారుచుల్
ఖద్యోతప్రతిమానదీప్తి వెలుఁగం గౌతూహలస్వాంతులై
చోద్యం బొప్పఁగ నేగుదెంచి రెదుటన్ క్షోణీధరారాతికిన్. ౪౦

సీ. ఉత్తమాంగంబున నుదయార్కబింబోప
మం బైనమణికిరీటంబు వెట్టి
కర్ణద్వయంబునఁ గనకరత్నాంకితో
జ్జ్వలకుండలములు చెల్వలరఁ బూని
వక్షస్థలంబున నక్షుద్రరుచిదీప్య
మానకౌస్తుభ మహామణి ధరించి
కరముల శాత్రవోత్కరభయంకరదివ్య
శంఖచక్రములు హెచ్చరికఁ దాల్చి

కటితటంబునఁ గళ్యాణపటము గట్టి
సైన్యసుగ్రీవమేఘపుష్పకవలాహ
కములఁ బూన్చినతే రెక్కి కమలనాభుఁ
డెదురుగా నేగె దేవతాధీశ్వరునకు. ౪౧

క. అటు లెదు రేగి శతాంగము
లటుకునఁ డిగి దివిజవిభునిఁ దత్తనయునిఁ గాఁ
గిటఁ బెనచి గంధపీటీ
పటవాసాదికముచేత బహుమానించెన్. ౪౨

క. సురవరుఁ డటులనె శౌరిం
బరితోషితుఁ జేసి ప్రేమఁ బలికె న్మను సో
దరుఁడవు నీ విప్పుడు మా
కరయంగా నల్లుఁ డైతి వయ్య ముకుందా. ౪౩

క. అని సరసోక్తులు నెఱపుచు
వనరుహనాభుండు దివిజవల్లభుఁడును న
ర్జును దోడ్కొని నరభసగతిఁ
జనిరి వివాహోపసథముచక్కటి కెలమిన్. ౪౪

సీ. అచ్చట దివిషద్గజాధిరాజము డిగ్గి
ఘనరత్నసంఘసంఘటితనూత్న
పాదుకల్ దొడిగి యపార్థుఁ డంతిపురంబు
చెలు లెదు రేతెంచి చెలువుమీఱ
నారతు లియ్యంగ నల్లనల్లనఁ జని
దక్షిణపదము ముందరగ గడప
దాఁటి నానామణిస్థాపితమణిసౌధ
కక్ష్యాంతరంబులు కడకుఁ గడచి

దినకరోపమదీప్తిదేదీప్యమాన
మానితామూల్యనిస్తులమంజులాబ్జ
రాగమాణిక్యదీపాభిరామ హేమ
మయసముద్దామ కల్యాణమంటపమున. ౪౫

గీ. సురలు మునులు మహీసురుల్ ధరణివరులు
నుచితసింహాసనములఁ గూర్చున్నయెడల
బహుళమాణిక్యమయశుభావహసువర్ణ
పీఠిఁ గూర్చుండెఁ గ్రీడి సంప్రీతి నపుడు. ౪౬

క. గురుగర్గవిశారదు లురు
తరమోదముతోడ మంత్రతంత్రవిధులు వా
విరి నలుపుచుండి రపు డ
ద్ధరణీసురవరులయనుమతంబున నరుఁడున్. ౪౭

గీ. సరభసంబుగ మంగళస్నాన మాచ
రించి పూతాంబరములు ధరించి కనక
కౌతుకాంకితపాణియుఁ గౌతుకాభి
రామమానసుఁడై యుండె రహిఁ దలిర్ప. ౪౮

శా. సైరంధ్రుల్ రమణీయవస్త్రమణిభూషాగంధమాల్యాదులన్
దోరం బొప్ప నలంకరించి కడుసంతోషంబు దీపింపఁగాఁ
బేరంటాండ్రును దారు సేస లిడుచున్ బ్రేమంబు రెట్టింపఁగ
న్యారత్నంబును దోడితెచ్చిరి వివాహప్రస్ఫురద్వేదికిన్. ౪౯

గీ. గరిమతో నప్పు డవ్వధూవరులఁ గనక
పీఠములమీఁదఁ గూర్చుండఁబెట్టి నడుమఁ
దెర యమర్చినఁ గొండఱుతీఁగబోఁడు
లతులితామోద మొదవ నయ్యవసరమున. ౫౦

క. మధుమథనజనకుఁ డర్మిలి
మధుమదనాకృతిఁ దనర్చు మఘవసుతునకున్
మధుగుడజీరకమిశ్రిత
మధుపర్క మొసంగె ముదితమానసుఁ డగుచున్. ౫౧

గీ. తోగయనుఁగుమానికపుగిండితోడ మంచి
తావిపన్నీరు దేవకీదేవి వోయఁ
గనకపాత్రికలోఁ గాళ్లు గడిగి మామ
యల్లునకు ధార వోసెఁ గన్యకను బ్రేమ. ౫౨

క. వనితలు గొందఱు తెర వం
చినఁ బొలిచె సుభద్ర నిబిడజీమూతాచ్ఛా
దన మెడలి యొఱపు నెఱపుచుఁ
గనఁబడునిద్దంపుశిశిరకరరేఖ యనన్. ౫౩

మ. కనియెం గవ్వడి కౌతుకాభియుతుఁడై కన్యాజనగ్రామణిం
గనకాంగిం గలహంసపోతగమనం గంజాతపత్రేక్షణం
గనదిందీవరనీలనీలచికురం గస్తూరికాసౌరభం
గనకోద్యత్కలికాభనాసఁ గరినగ్రావోపమానస్తనిన్. ౫౪

చ. తళుకుబిసాళివాలుగనుదమ్ముల లోకించుక విప్పి కన్యకా
తిలకము గాంచె నీలమణిదీధితిజాలమనోజ్ఞగాత్రునిన్
బలవదరాతిజైత్రుని గృపాపరిపూరితనేత్రునిన్ సమా
కలితవిలాసచైత్రుని జగన్నుతిపాత్రుని బాండుపుత్రునిన్. ౫౫

చ. నగరిపునందనుండు చిఱునవ్వు మొగంబునఁ జెంగలింప మే
న్గగురుకొనంగఁ గేల్గవ చొకారపుసిబ్బెపుగబ్బిగుబ్బచ
న్నొగడలు మోవఁ జూచి యనుమోద మెదం జిగురొత్త నత్తఱిన్
మగువగళాగ్రభాగమున మంగళసూత్రముఁ గట్టె నేర్పునన్. ౫౬

క. తరుణీలలామశిరమున
నరుఁడున్ నరుమ స్తకమున నాకీమణియున్
విరివిగ ముత్తెపుతలఁబ్రాల్
పరఁగించిరి చూపఱకును బ్రమదం బెసఁగన్. ౫౭

వ. మఱియు నగ్నిప్రతిష్ఠాపనాదివిధానంబు లాగమోక్తప్రకారంబునం గావించి పంచవాసరంబులు గడపి యున్నయాదంపతుల దీవించి గమనోన్ముఖు లైయున్న మఖప్రముఖనిఖిలబర్హిర్ముఖులకు గురువసిష్ఠప్రముఖ్యవరులకు గురుబంధునృపబుధార్థిజనంబులకుం దగిన యుపచార లొసంగి యరుంధతీశచీప్రముఖదివ్యపురంధ్రీమణుల బహూకరించి యథాస్థానంబులకుం బనిచి మఱంతటం దంతట.

సీ. వెలలేని రతనంపుబలురవణంబులు
నంచితచీనిచీనాంబరములు
పసిఁడిపళ్లెరములు పచ్చలపల్లకీల్
మొదసల్ ముత్యాలచందువాలు
పట్టెమంచంబులు పరపులు బాలీసు
లపరంజిగద్దియ లడపములును
జాలవల్లికలు సుయ్యాలమంచంబులు
నిలువుటద్దములు పసిండిగిండ్లు
జాలువాకీలుబొమ్మలుఁ జామరములు
జీవదంతపుదూవెనల్ చిలుకపంజ
రములు కస్తురిబరిణెలు రాంకవములు
చెలియలికి నిచ్చె నరణముల్ కొలఁదిమీఱ.

క. ధనకనకభూషణాంబర
ఘనతరచతురంతయానకరితురగస్యం

దనశ్శస్త్రాస్త్రాదికములు
మనసిజగురుఁ డప్పుడు మేనమఱఁదికి నొసఁగెన్. ౬౦

వ. అట్లొసంగి యర్జునుం జూచి నీవు వధూసమేతుండ వై వైళంబ యథాస్థానమునకుం జను మని యానతిచ్చిన నతండు సుభద్రాసమేతుండై యమ్మహామహునకు మ్రొక్కు లొసంగి వసుదేవదేవకీరోహిణులకు రుక్మిణీసత్యభామాదిసతీమణులకుఁ దక్కిన బంధుజనంబులకు వందనంబులు గావించి వారలచేత దీవనలు గైకొని యనుజ్ఞాతుండై కనకరథారోహణంబుఁ జేసి నిజనగరమార్గంబు వట్టె. ౬౧

క. సతిమన మలరఁగ నరదము
జతురతఁ బరపుచును జనెడుసమయమున జగ
న్నుతబలుఁడు పృథుశ్రవసుం
డతులచమూగజతురగసమన్వితుఁ డగుచున్. ౬౨

చ. తెలతెలవాఱ వచ్చె నిదె తేరుపయిన్ వసుదేవకన్యకా
తిలకము నుంచి యర్జునుఁడు ధీరతఁ దొంగిలి యాత్మపట్టణ
స్థలమున కేఁగఁజాగెను మదంబున వీరలఁ బోవనిచ్చినన్
హలియునుఁ గృష్ణుఁడున్ మనల నందఱ నేరము లెన్నకుందురే. ౬౩

క. అని యోధులుఁ దా నొక్కట
ననివారితరోష మాత్మలందు నిగుడఁగా
నని సేయఁగ సమకట్టిరి
యనిమిషపతిసుతునితోడ నారనికడిమిన్. ౬౪

క. అప్పుడు సుభద్ర వారల
చొప్పుఁ దెలిసి విభుని లగ్గుఁ జూపులచేతన్
గుప్పునఁ గనుఁగొని మదిలో
ముప్పిరిగొనుకూర్మి ముద్దుముద్దుగఁ బలికెన్. ౬౫

క. బలదేవునిపంపున నురు
బలయుక్తులై యోధవరులు పటువేగమునన్
బిలబిల వచ్చిరి యరదము
నిలుపవలయు నింక ధారుణీనాథమణీ. ౬౬

గీ. తేరు గడప నేర్చె శౌరి బాల్యమున నా
వదిన సత్యభామ వలనుమీఱ
వింటి నేను నేర్చె వినుఁడు బాల నటంచు
నన్నుఁ జుల్కఁ జూచి నవ్వవలదు. ౬౭

క. అని ధైర్య స్థైర్యంబులు
వినయము సిబ్బితియుఁ గూర్మి విస్తరిలఁగఁబ
ల్కిన జేజేదొరకొమరుఁడు
మన మలరఁగఁ గౌఁగిలించి మానిని కనియెన్. ౬౮

గీ. మేలు మేలు బాల యాలంబు సేయ నీ
కేల లీల రథముఁ దోలు మేను
వాలుఁదూపుగముల నీలచేలుబలంబు
నేలఁ గూల నేతు వైళముననును. ౬౯

క. మరుబలమునకున్ వెఱచితిఁ
దరుణీ యిన్నాళ్ళదనుకఁ దగ నిప్పుడు నీ
పరిరంభకవచ మబ్బెను
మరుబలమును పరులబలము మఱిలెక్కంబే. ౭౦

క. వరచక్రవిజయలక్ష్మికి
గురుకుచ వగు నీకటాక్షగుంభన దగులన్
బరచక్రవిజయలక్ష్మికి
పరమాతిశయంబు నాకుఁ బ్రాప్తముఁ గాదే. ౭౧

సీ. రథముఁ దోలుము నీమనోరథ మదేల
కా దనఁగవలె నేఁపు గడలుకొనఁగ
ననుచు జతురోక్తు లాడి బాణాసనాశు
గములుఁ గైకొని సంగరోత్కంఠుఁ డగుచు. 22

క. వి ల్లెక్కువెట్టి గొనయము
వెల్లుగ మొఱయించి యార్చి బిరబిర నరదం
బల్లనఁ జననిమ్మని యా
హల్లకదళపాణి నాఁటి యరిగెడునెడలన్. 23

చ. నిలు నిలు పోకు పోకు రమణీమణిఁ గొంచు నిఁ కెందుఁ బోయెదీ
వలఘుశరప్రతాపఖని యైనహలాయుధుబంట్ల మేము నిన్
బలమును లావు శౌర్యమును సాహసమున్ గడు నగ్గలంబుగాఁ
గలన నెదిర్చి యోర్చక సుఖస్థితి నూరక బోవనిత్తుమే. 24

చ. అనుచు దురాగ్రహంబున భయంకరహుంకృతు లొప్ప గుప్పనన్
సునిశితబాణజాలములు శూరత నేసినఁ గ్రీడి వానిఁ దు
త్తునియలు జేసి వాడిబలుదూపులు వీరభటాశ్వదంతిసం
హననములందు డుస్సి చన నగ్గలికం బరఁగించి యార్చినన్. 25

క. పృథుబలుఁడు పృథుశ్రవసుఁడు
ప్రథనజయోద్ధాముఁ డైన పార్థునిమీఁదన్
రథము పరఁగించి యమ్ముల
మనియించుచు నిబ్బరంపుమదమునఁ బలికెన్.

. కవ్వడి నెవ్వడి నీ పీ
పువ్వారుంబోఁడిఁ గొనుచుఁ బరి కేఁగెదు నీ
క్రొవ్వరఁ జేసెదఁ జూడుము
క్రొవ్వాడికడిందివాలుఁగోలలచేతన్. 22

గీ. అనుమ దురహంకృతిని బల్కి యతనిమీఁదఁ
బ్రళయకాలానలాభీలపటుతరాస్త్ర
జాలములు నింప విజయుండు సదమలార్ధ
చంద్రసాయకమున వాని సంహరించె. ౭౮

క. వాఁ డంతటఁ బోవక బలు
వాఁడిములుకు లేయఁ ద్రుంచి వాసవి మిగులన్
వేఁడివెదజల్లుతూపునఁ
బోడిమిచెడ నేసి బిట్టు పొంగి చెలంగెన్. ౭౯

క. సేనానాయకుఁ డప్పుడు
నానావిధశరము లేయ నరుఁ డన్నియుఁ దో
డ్తోనే నలి గావించి య
నూనక్రోధమునఁ బుడమి కురువడి నుఱికెన్. ౮౦

గీ. పోరికబెడిదంబువా లొరవెరికి వాని
రథ్యములఁ గూలనఱికి సారథినిఁ దునిమి
రథము భగ్నంబు చేయ సారథికుఁ దురికి
పౌరుషం బేది తా విడఁబఱచె నంత. ౮౧

మ. కరులం ద్రుంచి శతాంగముల్ దునిమి కంఖాణంబులం గూల్చి తో
మరచక్రాసిగదాత్రిశూలశరవర్మప్రాససంయుక్తభీ
కరయోధావలిఁ జంపి చామరపతాకచ్ఛత్రముఖ్యోల్లస
ద్విరుదశ్రేణులు నుగ్గునూచములుగా భేదించి బిట్టేర్చుచున్. ౮౨

ఉ. కొందఱి సింహనాదములఁ గొందఱి నిష్ఠురముష్టిఘట్టనన్
గొందఱి బాణజాలములఁ గొందఱిఁ గుంతకుఠారధారలన్
గొందఱి భిండివాలములఁ గొందఱి ఘోరనిశాతహేతులన్
గొందఱిఁ జక్రశూలములఁ గూల్చె ధనంజయుఁ డుగ్రమూర్తియై.

గీ. భామవీక్షణమాలాశిలీముఖములు
దన్నుఁ గాఁడంగ నుక్కున దననిశాత
ఘనశిలీముఖపంక్తు లంగములు గాఁడ
నేసి వనైయించె రిపుల నయ్యింద్రసుతుఁడు. ౧౮

క. విజయాఖ్య సార్థముగ రిపు
విజయం బొనరించి యపుడు వెలఁదియుఁ దానున్
బ్రజలెల్ల సన్నుతింపఁగ
నిజనగరికి నరద మెక్కి నెవ్వడిఁ జనియెన్. ౧౯

వ: అట్లు చని పురోపకంఠాకుంఠశృంగారరంగన్మహోద్యానమధ్యస్థలంబు న నధివసించియున్నఁ దద్వృత్తాంతంబు విని ధర్మనందనుం డానంద కందళితహృదయారవిందుం డగుచు గోవిందుని నభినుతించి పురం బలంకరింపఁ జేసి సముచితముహూర్తంబు వీణావేణుమృదంగభేరీకాహళారావంబులు చెలంగ వారాంగనాలాస్యవిద్యావిశేషంబులుఁ గరంబు నింపుసొంపులు నింపఁ బుణ్యసతీకృత మంగళప్రదాభంగ సంగీతనాదంబులును రథనేమినిర్ఘోషంబులును బురజనసందోహ సంభ్రమాలాపంబులును నేకీభవించి రోదసీకుహరాంతరం బద్రువ బ్రమోయ ఛత్ర చామరాందోళికావైజయంతీప్రముఖలాంఛనంబులు పెల్లడర సువర్ణవేత్రపాణు లందంద సందడిం బరాబరులు గావింప భీమసేన నకుల సహదేవులం గైచేసి యనుప వారలు మహోన్నిద్ర దంతావళాధిరూఢులై తమతమపిఱుందన మందరసుందరస్యందనంబు లెక్కి దిక్కులరాజలోకం బరుదేర నరిగి యర్జునుం డున్నయుప వనసమీపంబున వాహనంబులు డిగ్గి యున్న నయ్యర్జునుం డెదురు వచ్చి భీమసేనునకుం బెద్దలకు నమస్కరించి తనకుం బ్రణమిల్లిన తమ్ములం గౌఁగిటంగూర్చి కొంతతడవు విహితగోష్ఠిం బ్రవర్తించి లేచినిజవాహనారూఢులై చరమభాగంబున సుభద్రాకన్యకారత్నం

బుంచి రత్నకలితలాలితకాంచనాంకోళికాంతరంబున నరుగుఁదేర
నియమించి రాజమార్గంబునం జనుచున్న సమయంబున. ౧౬౬

గీ. పట్టణంబునఁ గలపద్మపాణు లెల్ల
మేలిరతనంపుఁజాలువా మేడ లెక్కి
కుసుమలాజాక్షతంబులు గొప్పముత్తి
యంపుసేసలుఁ జల్లి దీవింపుచుండ. ౧౬౭

క. రాజముఖు లపుడు గొండలు
రాజితపాత్రముల దీపరాజు లునిచి నీ
రాజనము లొసఁగి రెలమిన్
రాజకులాంభోనిధానరత్నంబునకున్. ౧౬౮

క. భూసురు లాశీర్వాదము
లాసక్తిం జేయుచుండ నానందరసో
ల్లాసుం డై వాసవసుతుఁ
డాసన్నాత్మీయమందిరాంగణభూమిన్. ౧౬౯

సీ. వాహనము డిగ్గి పాదుకారోహణంబుఁ
జేసి గేహాళి దాఁటి విచిత్ర హేమ
మంటపాభ్యంతరోజ్జ్వలమణిశుభాస
నమునఁ గూర్చున్న ధర్మనందనుని గాంచి.

క. భయభక్తిసంభ్రమంబులు
దయివాఱఁగ నతనిదివ్యతరపదకమలా
ద్వయమున కర్మిలి మ్రొక్కిన
దయమీఱఁగఁ గౌఁగిలించి తగ దీవించెన్. ౧౭౦

సీ. అంతఁ గుంతీమహాదేవియంతికమున
కరిగి దంపతు లత్యంతహర్షలీల

క్రొమ్మొక్కు లొసఁగిన నామోదమునఁ జెలంగి
వారి దీవించి తద్దయు గారవించె. ౯౨

క. దేవకిముద్దుంగూతురు
ద్రోవదికి సమగ్రభక్తితో మ్రొక్కిన న
ద్దేవియు నతిహర్షంబున
దీవించి కవుంగిలించెఁ దిర మగుకూర్మిన్. ౯౩

వ. అంత నొక్కసుముహూర్తంబున. ౯౪

సీ. పగడంపుగోళ్ల మేల్పసిడి చప్పరమంచ
మంచదూది ఘటించినట్టిపఱపు
జాణైన ముత్యాలజాలీలచందువా
నిద్దంపుజిగికుతిసీతలాడ
పసమించు జరబాబుపక్కదిండ్లు కడాని
జాలవల్లికలు వింజామరములు
నిలువుటద్దములు మానికపుదివ్వెలు తమ్మి
పడిగెముల్ చిన్నారియడపములును
గలిగి ఘనసారకాశ్మీరగంధసార
సారసారంగమదహిమనీరముఖ్య
బహుళ పరిమళవస్తుసంభాసమాన
హారిశృంగారకేళికాగారమునను. ౯౫

శా. లీలన్ బంగరుకీలుబొమ్మగమి హాళిన్ జెంగటన్ నిల్చి తాం
బూలం బిచ్చుచు వీణ మీటుచును సొంపు ల్మీఱ నొయ్యొయ్య కెం
గేలం బీవన లూని వీవఁగను పూనెం గ్రీడి పూపాన్పుపై
నాలోలాక్షి హొయల్ దలంచుచు నితాంతాసక్తితో నుండఁగన్.

గీ. కుంతి యనుమతి ద్రౌపది కూర్మిమీఱ
విజయుని సుభద్ర నొకటిఁ గావింపఁ బూని

ప్రోడచేడెలఁ గొందఱిఁ బూన్పుటయును
వార లవ్వారిజాతాక్షిఁ గారవించి. ౯౭

క. పన్నీట జలకమార్చి
సన్నపుఁగ్రొంజలువవలువ జతనముగఁ గటిన్
జెన్నలరఁ గట్ట నిడి వలి
జన్నులఁ గలపం బలంది సకియలు మఱియున్. ౯౮

క. హాటకతాటంకతులా
కోటీకేయూరముఖ్య గురుమణిభూషా
కూటంబులు నెమ్మేనన్
నీటుగఁ గైసేసి యనిరి నెనరొదవంగన్. ౯౯

గీ. నీరజాతనయన నీకు నీవిభునకు
నొకటిసేయ శుభముహూర్త మిప్పుడు
జాగుసేయ కెలమిఁ జనుదెమ్ము గుప్పున
నధిపుఁడున్న మణిగృహంబునకును. ౧౦౦

సీ. కొమ్మ క్రొమ్ముడి దిద్దుకొమ్ము గట్టిగఁ బ్రాణ
విభుఁడు చే నంటిన వీడకుండ
పడఁతి యొడ్డాణంబు నడుమున బిగియించు
వరుఁడుపట్టిన నీవి వదలకుండ
పొలఁతి యంగదములు భుజముల గిరికొల్పు
ప్రియుని గోరొత్తులు బెరయకుండ
సకియ కంచెలముడి జతనంబు సేయుము
పతికిగుబ్బలు పట్టు పడకయుండ
కదనతలమున నరదంబుఁ గడపి మగని
డెందమలరించి కడుపొగడికెలుఁగన్న

వలతి వీఁక నీకు బుద్ధులు దెలుపనేల
సద్దుసేయక పదవమ్మ ముద్దుగుమ్మ. ౧౦౧

ఉ. ఉబ్బుచు ద్వారకాపుర మహోపవనంబున నాతఁ డుండఁగా
నబ్బురమొప్ప నీవహారహంబును సేవయొనర్పు చున్నచో
గొబ్బునఁ జేయివట్టుకొని కూటమి కీడ్చిననాఁడె వీడె నీ
సిబ్బితియింక నిప్పుడర సేయఁగ నేటికిఁ గన్యకామణీ. ౧౦౨

సీ. ప్రాణనాథుఁడు గూర్మిఁ బల్కరించిన మాఱు
వలుకక మౌనంబువట్టరాదు
ప్రియుఁడు తాంబూలంబుఁ బ్రేమ నీవచ్చిన
నొల్లకఁ జేమోడ్చి యుండవలదు
చెలువుఁడు గుబ్బలఁ గలపంబలందుచోఁ
బెడసి మాఱుమొగంబు వెట్టవలదు
పతి తీయమోవి చుంబనముఁ గావించుచోఁ
గఱటితనంబునఁ గసరవలదు
విభుఁడు గడితంపువలపులు వెల్లివిరియ
దంటతనమున నిక్కువ లంటినప్పు
డులికియించుక కొఱకొఱ యానవలదు
సుమ్ము మేలికడాని కీల్బొమ్మ కొమ్మ. ౧౦౩

. బిరబిరఁబదమను చెలియం
జురచురకన్నెఱ్ఱఁజేసి చూచెదవా మేల్
చెఱకువిలుకాని దురమున
గుఱుతులిడు హృదీశుఁ జూచుకొమ్మా కినుకన్. ౧౦౪

గీ. అనుచు నెచ్చెలు లీరీతి వినయమెసఁగ
నాడుమాటల తేటఁగా నాలకించి

తలఁపులోపల వలపు ముందటికి సిగ్గు
వెనుకకును లాగ నయ్యరవిందనయన. ౧౦౫

క. అడుగులుదడఁబడ మోమునఁ
గడుఁజెమ్మట నొరుగ మేను గరుదాల్పఁగన
య్యుడురాజముఖులవెంబడి
నొడయనిపడకింటిలోని కొనరఁగఁ జనియెన్. ౧౦౬

క. చని పగడపుఁగంబముచా
టున మోమువంచి యిటునటుంగనుఁగొనుచున్
ననుసిగ్గుదొంతరం జ
వ్వని యించుక శిరమువాంచి వతనుగనుండెన్. ౧౦౭

క. అనుఁగుఁజెలులపుడు విభుఁగన్
గొని దేవ వరాకు మిగులకోల సుమీ యి
వ్వనజముఖి దీనిమెల్లనె
నెనరొదవఁగ దిద్దుకొనుము నేర్పదలిర్పన్. ౧౦౮

వ. అని పలికి. ౧౦౯

క. పతిచేతివిడెము సతికిన్
సతిచేతివిడెంబు పతికిఁ జతురత మెఱయన్
హితమతి నిప్పించి సమం
చితగతి నొకరొకరె చనిరి చిటుకనకుండన్. ౧౧౦

శా. అంతన్ జిల్కబతాశితేజినెఱజోదాలీఢపాదస్థుఁడై
కాంతారేక్షు శరాసమెక్కిడి సమగ్రక్రూరసూనాస్త్రముల్
పంతంబారఁగ పింజపింజగరువన్ బైపైఁబ్రయోగించె న
క్కుంతీనందనరోహిణీసుతలపైఁ గోపాతిరేకంబునన్. ౧౧౧

గీ. అపుడు నృపుఁడు నిర్భరాలింగనముచేసి
పొలఁతిఁ బూలపానుపునకుఁ దార్చి

కడఁకమీఱి నాకుమడుపు లందిచ్చుచు
నింపుమెఱయ దానికిట్టులనియె. ౧౧౨

క. తలయెత్తి చూడవేమియుఁ
జెలి యిత్తఱి నీకు నింత సిబ్బితి యేలా
కలనవరదంబుఁ గడపిన
వలఁతితనం బిపుడు చూపవలదా నాకున్. ౧౧౩

సీ. ఉపవనస్థలిగాదు తపనీయనవరత్న
రచితకేళీమందిరంబుగాని
పలుకుఁజిల్కలుగావు పదియాఱు వన్నె పు
త్తడి కీలుబొమ్మముత్తములుగాని
నెలరాలజిగిలెగా దలఘుసౌరభమిశ్ర
ప్రసమానకుసుమతల్పంబుగాని
యతివ రేణ్యుఁడగాను వితతవైభవపరి
భ్రాజితనృపకుమారకుఁడగాని
సేవకై తూరె వచ్చుచుఁ బోవుచుండు
రీతు లివిగావు శంబరారాతికదన
విజయకారణసాధనవిధులుగాని
తరుణి నీకింక బొంకి పోఁ దరముగాదు. ౧౧౪

ఉ. ముప్పిరిఁగొన్న మోహమున మున్నుయతీశ్వరరూపమూని సొం
పొప్ప భవద్గృహాంగణ మహోపవనంబుననుండి వెండి నన్
గుప్పున కౌఁగిలీక ననుఁ గొందలమందఁగఁజేసి యేగితీ
విప్పు డటుల్ జుడింగి చన నింతయు శక్యముకాదు కోమలీ. ౧౧౫

క. గుత్తపుగుబ్బలు ఱొమ్మున
హత్తుకొలిపి మోవితేనియలు విందిడుచున్

జిత్తజుని కేళి సేయుము
మత్తమధువ్రతవితానమంజులచికురా. ౧౧౬

గీ. ఏల యాలస్య మింకఁ దాళఁజాల బాల
కూళవలరేని వాలారు బూలకోరి
చాలుపులఁ జాల నలిగితి వేళ యెఱిఁగి
వైళమున నన్ను గాఁగిట నేలుకొనుము. ౧౧౭

క. అనుమాన మేల మదిలో
వినుమా నామాట నాన విడఁద్రోచి కనుం
గొనుమా చిఱునవ్వొలయఁగఁ
జనమానసరంజనీకసదముబరూపా. ౧౧౮

క. అని వినయంబును నేర్పును
నెనరు గనంబడఁగఁ బలుక నెలఁత యతనిపై
ననురాగము ప్రకటంబుగఁ
గనుదమ్ము లొకింత విప్పి కడకన్ జూచెన్. ౧౧౯

క. ఆచూపులు మదనుని నా
రాచంబులు నొక్కమొగి ధరారమణునిపైఁ
ప్రాచుర్యసరణిఁ బర్విన
నాచతురుం డపుడు గడితమగు తమకమునన్.

సీ. అలకముల్ దువ్వి చెక్కులు నెన్నొసల్ కనుం
గవయును ముద్దాడి కావిమోవి
పానకం బాని గుబ్బలు కేలఁ బుడుకుచు
కక్షభాగమున నఖక్షతముల్లు
పైపయిఁ గావించి పదగుల్ఫజానుస్థ
లములంటి పొక్కిలి నిమిరి మేన

గిలికింత బొందవించి లలిఁ బోకముడి యూడ్చి
జఘనంబు నూరువుల్ సరవి ముట్టి
శిశిరకరకరసంస్పర్శచేఁ గరంగు
కలువరామానికముపోల్కెఁ గరఁగఁజేసి
ప్రసవశరశాస్త్రనియతి నప్పద్మముఖిని
రతులఁ దేలించె నమ్మహీరమణమౌళి. ౧౨౧

గీ. అంత సురతాంతమున నింతి నంకపీఠి
నిలిపి గుబ్బలఁ జందనం బలఁది విడెము
చుట్టియిచ్చుచు నెత్తావిసురటిఁ బూని
విసరుచును రేయిఁ గడపె నవ్విజయుఁ డెలమి. ౧౨౨

వ. మఱియుఁ గ్రమక్రమంబున నవోఢం బ్రౌఢఁ గావించి గాఢాలింగన
చుంబనాదిసంభోగలీలావినోదంబులం దనియుచుండె నంత. ౧౨౩

క. అటఁ బురరక్షకులు హుటా
హుటిఁ జని హరిఁ గాంచి మ్రొక్కి యుద్యానములో
జటి యైయుండి సుభద్రం
దటుకున నర్జునుఁడు గొని పథంబునఁ జనఁగన్. ౧౨౪

అతని మార్కొని మేము నీయానవట్టి
విడువుము సుభద్ర ననుటయు వినకపోయెఁ
బోరు గావింపఁ గొందఱి బారి నమరి
ముగుదఁ గొంచు నింద్రప్రస్థమునకుఁ జనియె. ౧౨౫

క. అని వారలు దెలిపిన విని
జనితామ్రగారుణేక్షుజలరుహుఁ డగుచున్
గనుబొమ్మలు ముడివడఁగా
ననుజన్మునిమోముఁ జూచి హరి యిట్లనియెన్. ౧౨౬

క. మేనత్తకొమరుఁ డనుచున్
నానావిధములను బ్రోచినఁ గ్రొవ్వి కడున్
మే నెఱుఁగక యిటు చేసె న
హా నరుఁ డిపు డెంతదుర్గుణాఢ్యుఁడు చెపుమా. ౧౨౭

క. నిన్నెఱుఁగక నన్నెఱుఁగక
మున్నరికం గన్నె నిపుడు ముచ్చిలి చనియెన్
మన్నిఁగొనక మున్నిటువలె
మన్నింపఁగరాదు పెక్కుమాట లిఁకేలా. ౧౨౮

మ. అని కల్పాంతకృతాంతుఁడో యనఁగఁ గోపాటోప మేపారఁగ
ప్పున నత్యుద్ధతి లేచి సీరము కరాంభోజంబునం బూని నూ
తననీలాంబర మొప్పఁగాఁ గటిని సంధానంబుఁ గావించి య
ర్జునునిం జంపెద నంచుఁ జాగ జలజాక్షుం డడ్డమై యిట్లనున్. ౧౨౯

క. ఓయదునాయక యెచటికిఁ
బోయెదు నీ వధికరోషపూరితమతివై
నాయమె హరిమూర్తి యిటుల్
సేయఁగ నీ కెవ్వ రెదురు క్షితి నూహింపన్. ౧౩౦

గీ. మేనయత్తకొడుకు కమేయవిక్రమశాలి
యర్జునుండు దలఁప దుర్జనుండు
గాడు మనసుభద్రఁ గాంక్షింప నటు చేసెఁ
గాని యిట్లు సేయఁ గలఁడె యతఁడు. ౧౩౧

గీ. అయినఁగాని మించినట్టికార్యమునకుఁ
జింత యేల వట్టివంత యేల
సంతసంబు పూని శాంతమూర్తివి గమ్ము
రమ్ము ధర్మజునిపురమ్మునకును. ౧౩౨

క. వారన్నలుఁ దమ్ములు నీ
కారుణ్యమువలనఁ గాదె కౌరవబాధా
పారాంబురాశిఁ గడచి మ
హారాజసవృత్తి నెమ్మి నలరిరి రామా. ౧౩౩

గీ. అనుచుఁ గృష్ణుండు ప్రార్థింప హలధరుండు
సోదరిని మేనమఱఁదిని జూడఁగోరి
పరమకళ్యాణవస్తులు పాయసములు
గొనుచు నరదంబు నెక్కెఁ దాననుచువేడ్కఁ. ౧౩౪

క. తనపిరుదం గృష్ణుండును
ఘనబాంధవజనులు హితులు గజహయరథవా
హను లగుచుఁ గొలిచి రాఁగా
ననుపమవైభవసమేతుఁ డగుచున్ జనియెన్. ౧౩౫

వ. అట్లు చని యింద్రప్రస్థపురంబుఁ బ్రవేశించిన. ౧౩౬

చ. ఎదురుగ వచ్చి పాండుసుతు లేవురు మ్రొక్కిన వారిఁ గౌఁగిటన్
బొదివి బహూకరించి పరిపూర్ణకృపామతిఁ జూచి గొబ్బునన్
సదమలహేమరత్నమయసౌధతలాంతికసీమ కేగి స
మ్మదమునఁ దేరు డిగ్గి జనమాన్యచరిత్రుఁడు రాముఁ డత్తరిన్. ౧౩౭

క. అంతిపురి కరిగి వేడుకఁ
గుంతికిఁ బ్రణమిల్లి మిగులఁ గూర్మి సుభద్రా
కాంత పతి సేయ దీవన
లెంతయుఁ గృప నొసఁగి హరియుఁ గృష్ణుఁడు నెలమిన్. ౧౩౮

క. నవరత్న భూషణాంబర
నివహములు సువస్తువులును నెమ్మదిఁ దోఁబు

ట్టువునకు నిశి తద్దయు గా
రవ మొప్పఁగ బుజ్జగించి ప్రమదం బెసఁగన్. ౧౩౯

వ. అంతం గుంతీమహాదేవినగరున రామకృష్ణులు ధర్మజభీమార్జుననకుల
సహదేవులతోడం గూడి యిష్టాన్నంబులారగించి కొన్నిదినంబు
లచ్చట వసియించి వారిచేత సెలవు వడసి ద్వారకానగరంబునకుం
జని సకలసామ్రాజ్యసంపదలం బొదలుచుండి రర్జునుండు నఖిలశా
త్రవసముదయంబు నడంచి ధర్మజుఁ బట్టాభిషిక్తుం గావించి యిష్టోప
భోగంబులం దనియుచుండె. ౧౪౦

క. అని శౌనకాదిమునులకు
ననఘచరిత్రుండు రోమహర్షణి వినిపిం
చిన నలరి వార లాతని
వినుతులు గావించి రఖిలవృజినచ్యుతులై. ౧౪౧

గీ. ఈసుభద్రావధూద్వాహ మెవ్వరైన
జదివినను వ్రాసినను విన్న సకలపుణ్య
ఫలములు లభించు నిష్టార్థములు ఘటిల్లు
నంత్యమున విష్ణులోకసౌఖ్యంబు దొరకు. ౧౪

క. శరదంబుదనిభహాసా
నిరుపమతరుణీమువాన నిత్యోల్లాసా
పరిపాలితనిజదాసా
పురుషోత్తమపురనివాస భూరివిలాసా. ౧౪

విద్యున్మాలావృత్తము. పారావార స్ఫారాగారా
ధీరాధారా దివ్యాకారా
సారాచారా క్ష్మాభృద్ధీరా
సూరిస్తుత్యా క్షుద్రోదారా. ౧౪౪

మాలిని. సరసగుణకలాపా సర్వలోకప్రదీపా
పరిచితమునిజాలా భవ్యకారుణ్యశీలా
హరిమణినిభగాత్రా యామినీశార్క నేత్రా
నిరుపమఖగవాహా నీలశైలేంద్రగేహా. ౧౬

గద్యము.

ఇది శ్రీమజ్జగన్నాథదేవ దివ్యకృపానిరీక్షణసంలబ్ధ సారకవితా
విచిత్ర కౌండిన్యసగోత్ర పవిత్ర కూచిమంచి గంగనామా
త్యపుత్ర సకలవిద్వజ్జనవిధేయ జగన్నాథనామ
ధేయ ప్రణీతంబైన సుభద్రా పరిణయం
బను శృంగారప్రబంధంబు నందుఁ
సర్వంబును షష్ఠాశ్వాసము
సంపూర్ణము.

